

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Årsrapport 2016

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	5
1.4 Andre forhold	5
Sted, dato og fylkesmannens signatur	6
2 Introduksjon til embetets hovedtall	7
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	7
2.2 Organisasjon og ledelse	7
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	8
3 Årets aktiviteter og resultater	13
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	13
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	13
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	14
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	15
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	16
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	16
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	19
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	20
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	20
3.1.1.5 Øke tilgjengelighet og kapasitet, samt styrke kvalitet og innovasjonsevne i helse- og omsorgssektoren og i folkehelsearbeidet	21
3.1.1.6 Økt kapasitet og kompetanse om psykisk helse og rus, med satsing på bedre forebygging og sammenhengende tjenester	22
3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	24
3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring	25
3.1.1.9 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø	25
3.1.1.10 God økonomiforvaltning i kommunene	26
3.1.1.11 Kommunereform	27
3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket	27
3.1.1.13 Bærekraftig landbruk	28
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	29
3.1.2.1 Godt tjenestetilbud for barn og unge	29
3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	30
3.1.2.3 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket	30
3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	30
3.1.2.5 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	32
3.1.2.6 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen	33
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	34
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling	34
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	37
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	38

3.1.3.4 Økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende	42
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	45
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	45
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	46
3.1.6 Særskilt om oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i Virksomhets- og økonomiinstruks	46
3.2 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	46
3.3 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	73
3.4 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	74
3.5 Andre forhold	74
4 Styring og kontroll i embetet	76
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	76
4.1.1 Embetets risikostyring	76
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	76
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	76
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	77
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	77
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	77
5 Vurdering av framtidsutsikter	79
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	79
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	79
6 Årsregnskap	80

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er landets største fylkesmannsembete, med vel 300 ansatte, deriblant to lærlinger. Våre to fylker er Norges mest folkerike, med til sammen 1,2 millioner innbyggere, og begge er i stadig vekst.

I 2016 har embetet levert tilfredsstillende på de fleste områder. Vi har fortsatt store restanser på vergemåls- og helseområdet, men det jobbes godt og systematisk for å komme a jour. Dersom det ikke oppstår noe uforutsett, har jeg har tro på at situasjonen vil se bedre ut ved utgangen av 2017.

Økonomisk har vi god kontroll. Vi gikk inn i 2016 med et overskudd fra 2015 på vel 500 000 kroner. Ved utgangen av 2016 ligger vi an til å gå med et overskudd på nær 760 000 kroner. Budsjettmodellen for fylkesmennene er en utfordring for oss. Jeg kan vanskelig se at vi får vår andel av bevilgningene sett opp mot innbyggertall og presset i hovedstadsregionen.

Folketallet i hovedstadsregionen er fortsatt økende. Ved årsskiftet hadde Akershus 604 000 innbyggere, mens Oslo hadde 667 000. Det er en befolkningsvekst på henholdsvis 1,6 og 1,3 prosent, mens landsgjennomsnittet er på 0,8 prosent. Alle kommunene i Akershus hadde vekst i folketallet i 2016.

I følge Statistisk sentralbyrås prognoser vil befolkningen øke med rundt 30 prosent fram til 2040. Det vil da være rundt 1,6 millioner innbyggere i de to fylkene til sammen. Presset på en region som representerer 1,7 prosent av Norges fastlandsareal, er stort.

Mange av embetets oppgaver er relatert til befolkningsøkning og press på arealene. Samtidig som regionen er Norges mest folkerike, er den et av landets viktigste landbruksområder og et område med mange og viktige naturverdier. Regionen har store utfordringer knyttet til areal- og transportplanlegging som må sees i sammenheng med lokale og nasjonale målsettinger når det gjelder klima, miljø og landskapsvern.

I 2016 gjennomførte jeg ni meklingsmøter i forbindelse med innsigelser til kommunale arealplaner. Dette er en nedgang i forhold til 2015 da vi gjennomførte 21 meklingsmøter. Fra meklingsmøtet til endelig vedtak i bystyret/kommunestyret tar det ofte lang tid. Det hender også at vi i enkelte saker gjenopptar meklingen etter vedtak i kommunen. Seks saker fra årene 2016, 2015 og 2014 ble oversendt departementet for endelig avgjørelse i 2016.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

I juni vedtok vi en felles virksomhetsplan for embetet. Den omhandler tversektorielle målråder som ble vektlagt i tildelingsbrevet. Virksomhetsplanen er delt inn i følgende saksområder:

- Samordnet samfunnsplanlegging
- Beredskap
- Barn og unge

Når det gjelder samfunnsplanlegging, har vi startet arbeidet med intern opplæring i rutiner for plansaksbehandling og innsigelser. I tillegg har vi etablert rutiner for bedre samordning av tilsyn, både internt og eksternt.

På beredskapsområdet er jeg glad for at risiko- og sårbarhetsanalysen for våre to fylker ble ferdigstilt og behandlet i fylkesberedskapsrådet i høst. Arbeidet med analysen og oppfølgingsplanen har virket bevisstgjørende for alle som har bidratt, og dokumentene er gode verktøy for embetets prioriteringer på dette området.

Oppdraget som gjelder barn og unge under 24 år, har vi løst ved å sette ned en arbeidsgruppe med medlemmer fra alle fagområder i embetet. Oppdraget er gitt i 2015 av en rekke departementer og direktorater. Målet er at flere skal fullføre videregående opplæring som grunnlag for varig tilknytning til arbeidslivet. Oppdraget gjelder fram til 2020. Dette krever innsats fra flere sektorer: familie og oppvekst, barnehage og grunnopplæring, integrering, helse, barnevern, arbeids- og velferdsforvaltning.

Sluttføring av vårt arbeid med kommunereformen har hatt høy prioritet i 2016. Behov for helhetstenkning når det gjelder areal- og transportplanlegging var bærende elementer i vår faglige tilrådning. Vi la vekt på signaler fra flertallet i Stortingets kommunal- og forvaltningskomité som pekte på særskilte utfordringer i et presset hovedstadsområde.

Det var store variasjoner mellom kommunene når det gjaldt i hvor stor grad de involverte innbyggere og gjennomførte nabosamtaler og utredninger, til tross for at vi la mye arbeid i å informere og veilede i tråd med departementets føringer. I vår rapport foreslo vi å redusere antall kommuner i Oslo og Akershus fra 23 til ni.

Arbeidet med kommunereformen var organisert som et prosjekt med en egen prosjektdirektør og en intern tverrfaglig prosjektgruppe. Rapporten ble levert 28. september og presentert på et møte med ordførere og rådmenn samme dag.

En annen prioritert oppgave har vært å bistå Fylkesmannen i Sogn og Fjordane (FMSF) med å utvikle elektroniske skjema for å kunne søke separasjon og skilsmisse. I 2016 ble to søknadsskjema for å kunne søke skilsmisse lansert. Det gjenstår noe

utviklingsarbeid, men skjemaene blir benyttet, og det er interessant å se hvor stor andel som nå benytter den elektroniske løsningen i stedet for å søke på papir.

Det pågår også et viktig arbeid med å utvikle et elektronisk register for tros- og livssynssamfunn. Også her bistår vår juridiske avdeling FMSF med arbeidet. Registeret vil føre til at saksbehandlingen, med hensyn til blant annet registrering og utbetaling av statstilskudd, vil bli mer effektiv og sikker. Det vil også bli enklere for andre å kontrollere om trossamfunnet har vigselfrett og hvem som har den myndigheten.

Vi bistår også FMSF i forbindelse med at det utvikles et elektronisk skjema som skal kunne benyttes av kommunene når de skal melde inn nye medlemmer og varamedlemmer til forliksrådet. Fylkesmannen oppnevner medlemmene.

Vår landbruksavdeling fikk i 2016 i oppdrag å gjennomføre opplæringstiltak for nye kommunepolitikere om landbruk og jordvern som en oppfølging av ny nasjonal jordvernstrategi vedtatt i Stortinget 8.12.15. Landbruksavdelingen har løst oppdraget ved å tilby foredrag og dialog i et egnet politisk forum i hver kommune. Foredraget ble utviklet i samarbeid med Norsk institutt for bioøkonomi og er så langt gjennomført i 13 kommuner.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

I flere avdelinger er bemanningssituasjonen sårbar. Vi jobber med gode systemer for å hindre at vi får stort hull i kompetansen når medarbeidere slutter eller går av med pensjon.

2016 startet med presseoppslag om det tragiske dødsfallet til ei 13 år gammel jente fra Bærum på ei hytte i Valdres. På bakgrunn av hendelsen åpnet vi tilsyn på skole- helse- og barnevernområdet. Tilsynene fikk høy prioritet og krevde store ressurser hos oss, og vi la vekt på samarbeid og informasjonsflyt mellom de tre avdelingene som førte tilsyn.

For vergemålsavdelingen ble første halvår preget av opprydning etter de høye ankomstene av enslige mindreårige asylsøkere høsten 2015. I likhet med andre myndigheter hadde ikke vergemålsavdelingen tilstrekkelig beredskap til umiddelbart å håndtere de store ankomstene. Vårt embete har nasjonalt ansvar for å oppnevne representanter for enslige mindreårige asylsøkere. Vi fikk ekstra bevilgninger for å håndtere situasjonen på slutten av 2015, men fikk ikke rekruttert nye medarbeidere før nærmere årsskiftet 2015/2016. Det bygget seg opp store restanser på dette området, og store deler av 2016 har derfor blitt preget av å bygge ned restanser og å få kontroll over saksbehandlingen på hele vergemålsfeltet.

For bedre å kunne takle en tilsvarende situasjon med ekstraordinært press på vergemålsavdelingen, vedtok vi våren 2016 en egen beredskapsplan der de andre fagavdelingene forplikter seg til å avgi medarbeidere med relevant kompetanse i en periode for å hjelpe situasjonen.

På samfunnssikkerhetsområdet var risiko- og sårbarhetsanalysen for våre to fylker så vidt ferdigstilt, da et kvikkleireskred tok tre menneskeliv i Sørums kommunen den 10. november. Vår beredskapsstab støttet kommunen i deres krisehåndteringsarbeid og arbeider nå med å evaluere hendelsen.

På miljøvernområdet var sprengningen i Oslofjorden for å forbedre farleden krevende. Hele miljøvernavdelingen, fra fiskeekspertise til forurensningskompetanse bidro i arbeidet.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har som Markadirektorat ansvar for saker på tvers av fylkesgrensene mot Buskerud, Oppland og Hedmark. Vi har vært engasjert i arbeidet med å etablere en nasjonalpark i Østmarka. Høsten 2016 inviterte vi derfor Oslo kommune, som er grunneier, og de andre berørte kommunene på en studietur til Tyrestad nasjonalpark ved Stockholm. Enebakk kommune har foreløpig sagt nei til å etablere en nasjonalpark, men arbeidet blir videreført i 2017.

Søksmålet som Oslo Katolske Bispedømme (OKB) anla mot Staten for å få kjent vårt krav om tilbakebetaling av 40 millioner kroner i for mye utbetalt statstilskudd, ulovlig, ble behandlet av Oslo tingrett i desember. Vår juridiske avdeling har i den forbindelse bistått Kulturdepartementet med forberedelser til saken. Oslo tingrett avsa dom i saken 17. januar 2017. Staten fikk medhold. OKB har anket dommen.

I august ble Jan Petter Odden ansatt som ny fylkeslege, nesten et år etter at vår forrige fylkeslege Petter Schou ble valgt til ordfører i Spydeberg. Helseavdelingen har hatt en utfordring med store restanser og lang saksbehandlingstid, blant annet på førerkortsaker. Avdelingen er nå i gang med en omstillingsprosess hvor arbeid med driftsforbedringer vil bli prioritert, samtidig som arbeidsmiljøet videreutvikles. Målet er å opprettholde høy kvalitet på våre avgjørelser, samtidig som saksavviklingen forbedres og saksbehandlingstiden forkortes.

Mange av helseavdelingens enkeltsaker er komplekse og krevende og det er nødvendig å tilstrebe å opprettholde en tett og god dialog med både Helsedirektoratet og Statens helsetilsyn.

1.4 Andre forhold

Jeg opplever at jeg har dyktige og dedikerte medarbeidere i embetet. Vi har hatt flere kompliserte saker der trykket fra media har vært stort. Vi opplever også et økende antall innsynsbegjæringer fra media og andre. Jeg registrerer også en viss uro blant mine medarbeidere knyttet til diskusjonen rundt fremtidig organisering og plassering av fylkesmannssembetene.

Jeg ser tilbake på 2016 som et krevende, men godt år for embetet og våre to fylker.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Oslo, 28. februar 2017

Valgerd Svarstad Haugland (sign.)

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er direkte underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, men utfører oppdrag for en rekke departement.

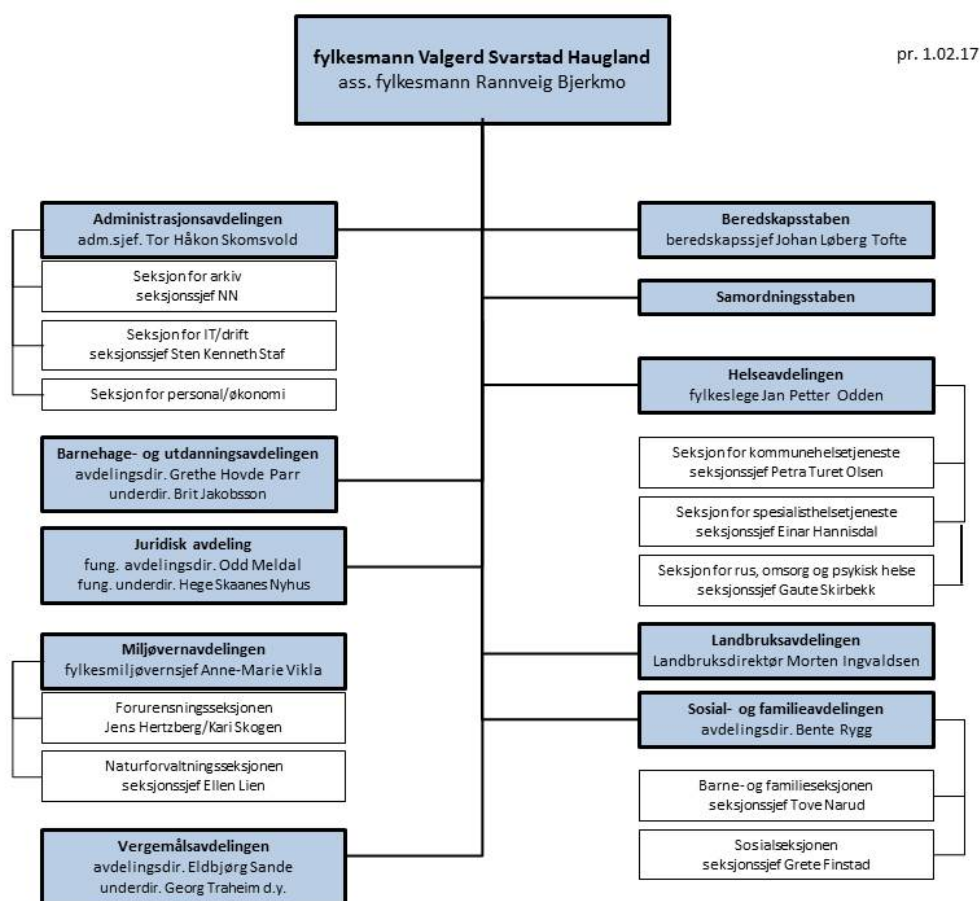
Fylkesmannen er Kongens og regjeringens representant i sitt fylke og skal bidra til at Stortingets og regjeringens mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannen utfører oppgaver som følger av lov, forskrifter og pålegg fra overordnede statlige myndigheter og har en sentral rolle som bindeledd og koordinator mellom stat, fylkeskommune og kommuner.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus forholder seg til to fylker: Oslo (både fylke og kommune) med 15 bydeler, og Akershus med 22 kommuner p.t.

Embetet har en strategisk plan, den nåværende for perioden 2015-2020. Den har følgende hovedmål:

1. Fylkesmannen skal, innenfor sitt virkeområde, være en garantist for innbyggernes rettssikkerhet.
2. Fylkesmannen skal bidra til å gjennomføre statlig politikk i vårt område og være et talerør for kommuner og innbyggere overfor statlige myndigheter.
3. Fylkesmannen skal bidra til en trygg og bærekraftig utvikling i Oslo og Akershus.
4. Fylkesmannen skal være en helhetlig og veldrevet organisasjon med godt omdømme.

2.2 Organisasjon og ledelse

Fylkesmann Valgerd Svarstad Haugland og assisterende fylkesmann Rannveig Bjerkmo har en ledergruppe bestående av åtte avdelingsdirektører og fylkesberedskapssjef.

Antallet fast ansatte ligger på mellom 275-285, avhengig av tidspunkt. Samtidig er det fra 30-45 vikarer/midlertidig ansatte. Embetet har to lærlinger.

Fire av avdelingene er delt inn i seksjoner med egne seksjonssjefer, de øvrige fire har en underdirektør som avlaster

avdelingsdirektør. I tillegg har embetet en samordningsstab og en beredskapsstab.

Det har ikke vært større organisatoriske endringer i 2016.

Embetet har kontorlokaler i Tordenskioldsgate 12, like ved rådhuset i Oslo.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Tabellene nedenfor viser de utvalgte nøkkeltallene for Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Tallene er tatt ut iht brukerveiledningene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises det til kap.4.2, og for nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.3. Se også ledelseskommentar til årsregnskapet.

Andel administrasjon av totalt antall årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum, andel administrasjon	Økonomi	Lønn	IKT	Personal	Arkiv	Resepsjon og sentralbord	Antall årsverk totalt
Antall årsverk	13.8 %	8.3	1.2	4.1	3.3	16.8	3.7	271.0

Administrasjonsavdelingen er fordelt etter seksjoner, med noen justeringer på personal, økonomi og lønn. Videre er avdelingsdirektørene fordelt med sin andel på personal og økonomi. På fagavdelingene er det i tillegg noen som arbeider med økonomioppfølging. Disse er lagt inn med sin andel på økonomi. Vårt sentralbord er i Engerdal, denne ressursen er ikke medregnet.

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	12 975

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	757.0
Budsjettavvik (%)	0.4 %

Beløp i 1000 kroner

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	172 161.0
Lønn 052501	129 714.0
Lønnsandel av driftsutgifter	75.3 %

Beløp i 1000 kroner

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	36 638
Husleie (% av driftsutgifter)	21 %

Beløp i 1000 kroner

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	279 973	137 485	142 488

Medarbeiderundersøkelsen

Betegnelse på rapporteringskrav	Differanse 2016-2014	Gjennomsnittlig score for 2016	Gjennomsnittlig score for 2014
I vårt embete stimuleres det til læring og samarbeid på tvers av avdelingene	0.5	3.4	2.9
I vårt embete utvikler vi oss faglig ved gjensidig kontakt med andre embeter	0.0	3.3	3.3

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2016
052501	172 734
052521	7 792
Post 01 (unntatt 052501)	104 447
Post 20-29 (unntatt 052521)	137 481
Post 30-39	3 221
Post 40-49	0
Post 60-69	512 072
Post 70-79	255 132
Post 80-89	6 323

Beløp i 1000 kroner

Aldersfordeling

Totalt antall ansatte pr. 31.12	Antall ansatte under 20 år	Antall ansatte 20 - 29 år	Antall ansatte 30 - 39 år	Antall ansatte 40 - 49 år	Antall ansatte 50 - 59 år	Antall ansatte over 60 år
317	2	48	73	71	70	53

Årsverk og lønnsutgifter

Betegnelse på rapporteringskrav	Rapporteringsåret
Gjennomsnittlig totalt antall årsverk for aktuelt år	270.98
Gjennomsnittlig årsverk for kvinner	193.17
Gjennomsnittlig årsverk for menn	77.81
Gjennomsnittlig årsverk for faste stillinger	235.37
Gjennomsnittlig årsverk for midlertidige stillinger	35.61
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk	533 087.00
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk for kvinner	529 029.00
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk for menn	543 161.00

Årsverk og lønn er beregnet per 31.12.2016. Gjennomsnittlig lønnsutgifter viser tall uten arbeidsgiveravgift.

Turnover

Turnover i prosent	Gjennomsnittlig antall ansatte i rapporteringsåret	Totalt antall ansatte som har sluttet (ekskludert naturlig avgang) i løpet av rapporteringsåret og ble erstattet	Totalt antall ansatte som har sluttet (inkludert naturlig avgang) i løpet av rapporteringsåret
4.24 %	283.00	12.00	14.00

Gjelder fast ansatte

Tilstandsrapportering om likestilling i embetet

Betegnelse på rapporteringskrav:	2015	2016
Sum Antall ansatte	305.00	317.00
Grunnlagstall 1: Antall menn	82.00	86.00
Grunnlagstall 2: Antall kvinner	223.00	231.00
Grunnlagstall 3: Gjennomsnittlig månedslønn for menn	44 044.00	44 936.00
Grunnlagstall 4: Gjennomsnittlig månedslønn for kvinner	43 058.00	43 667.00
Sum antall deltidsansatte	26.00	27.00
Sum prosent andel deltidsansatte	8.52 %	8.52 %
Grunnlagstall 5: Antall menn i deltidsstilling	6.00	6.00
Grunnlagstall 6: Antall kvinner i deltidsstilling	20.00	21.00
Sum antall midlertidige ansatte	43.00	46.00
Sum prosent antall midlertidig ansatte	14.10 %	14.51 %
Grunnlagstall 7: Antall menn i midlertidig stilling	14.00	14.00
Grunnlagstall 8: Antall kvinner i midlertidig stilling	29.00	32.00
Sum personer i foreldrepermisjon	18.00	23.00
Grunnlagstall 9: Antall menn i foreldrepermisjon	2.00	4.00
Grunnlagstall 10: Antall kvinner i foreldrepermisjon	16.00	19.00
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4 113.00	3 564.00
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	809.00	439.00
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	3 304.00	3 125.00
Sum andel legemeldt sykefravær menn	2.73 %	0.84 %
Sum andel legemeldt sykefravær kvinner	4.63 %	4.41 %
Grunntall 11: Antall legemeldte sykedager for menn	553.00	181.00
Grunntall 12: Avtalte arbeidsdager for menn	20 246.00	21 477.00
Grunntall 13: Antall legemeldte sykedager for kvinner	2 525.00	2 445.00
Grunntall 14: Avtalte arbeidsdager for kvinner	54 526.00	55 463.00
Sum andel egenmeldt sykefravær menn	1.26 %	1.20 %
Sum andel egenmeldt sykefravær kvinner	1.43 %	1.23 %
Grunntall 15: Antall egenmeldte sykedager for menn	256.00	258.00
Grunntall 16: Antall egenmeldte sykedager for kvinner	779.00	680.00

Tallene er tatt ut per 31.12. Antall ansatte inkluderer ikke ansatte med permisjon uten lønn, og heller ikke ansatte på pensjonistvilkår. Gjennomsnittlig månedslønn er beregnet ut ifra 100% stilling. Antall ansatte i foreldrepermisjon gjelder for hele 2016.

Tilstandsrapportering om likestilling på leder- og medarbeidernivå

Betegnelse på rapporteringskrav:	2016	2015
Antall ansatte i embetet	317.00	305.00
Antall kvinnelige ansatte	231.00	223.00
Antall mannlige ansatte	86.00	82.00
Antall kvinner med personalansvar	12.00	12.00
Antall menn med personalansvar	10.00	10.00
Sum antall ansatte med personalansvar	22.00	22.00
Andel kvinner med personalansvar	3.79 %	3.93 %
Andel menn med personalansvar	3.15 %	3.28 %
Andel ansatte med personalansvar	6.94 %	7.21 %
Antall ansatte uten personalansvar	295.00	283.00
Antall kvinnelige medarbeidere uten personalansvar	219.00	211.00
Antall mannlige medarbeidere uten personalansvar	76.00	72.00
Andel kvinnelige medarbeidere uten personalansvar	69.09 %	69.18 %
Andel mannlige medarbeidere uten personalansvar	23.97 %	23.61 %
Gjennomsnittlig månedslønn for kvinnelige ledere	69 615.00	65 402.00
Gjennomsnittlig månedslønn for mannlige ledere	65 076.00	61 126.00
Gjennomsnittlig månedslønn for kvinnelige medarbeider	42 245.00	41 787.00
Gjennomsnittlig månedslønn for mannlige medarbeidere	42 287.00	41 671.00

Tallene er tatt ut per 31.12. Antall ansatte inkluderer ikke ansatte med permisjon uten lønn, og heller ikke ansatte på pensjonistvilkår. Gjennomsnittlig månedslønn er beregnet ut ifra 100% stilling.

Gjennomsnittlig månedslønn

Betegnelse på rapporteringskrav	Årstall	Prosent menn av alle ansatte pr. 31.12.	Prosent kvinner av alle ansatte pr. 31.12.	Månedslønn menn pr. 31.12	Månedslønn kvinner pr. 31.12	Prosentandel kvinners månedslønn av menns månedslønn pr. 31.12
Totalt i virksomheten	2016	27 %	73 %	44 936	43 667	97
Totalt i virksomheten	2015	27 %	73 %	44 044	43 058	98
Embetsledelse / dir. / adm.sjef	2016	1 %	2 %	79 128	79 163	100
Embetsledelse / dir. / adm.sjef	2015	1 %	2 %	69 364	75 999	110
Seksjonssjef / ass. dir.	2016	2 %	3 %	61 149	63 358	104
Seksjonssjef / ass. dir.	2015	2 %	4 %	59 742	59 835	100
Saksbehandler 1	2016	10 %	20 %	47 119	46 782	99
Saksbehandler 1	2015	9 %	18 %	46 202	47 445	103
Saksbehandler 2	2016	10 %	29 %	40 140	41 074	102
Saksbehandler 2	2015	10 %	31 %	40 441	40 352	100
Kontorstillinger	2016	4 %	17 %	36 717	36 522	99
Kontorstillinger	2015	4 %	17 %	36 317	36 020	99
Fagarb.stillinger	2016					0
Fagarb.stillinger	2015					0
Læringer	2016	0 %	0 %	13 346	13 346	100
Læringer	2015	0 %	0 %	7 920	7 920	100

Gjennomsnittlig månedslønn er funnet ved at alle deltidsstillinger er oppjustert til 100% stilling og lønn. Dette gjelder også timelønnede. Ansatte med permisjon uten lønn er ikke tatt med i beregningene. Heller ikke ansatte på pensjonistvilkår. Lektorer og prosjektledere er lagt til under "Saksbehandler 1".

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Nasjonal politikk gjøres kjent via blant annet følgende kanaler:

- Fylkesmannen.no
- årlig forventningsbrev til kommunene
- årlig konferanse med ordførere og rådmenn
- systematiske kommunebesøk
- kurs og konferanser på ulike fagområder

Nedenfor oppsummeres hvordan vi jobber på de ulike fagområdene for å gjøre nasjonal politikk kjent:

Barnehage og utdanning

Fylkesmannen har informasjonsmøter med kommunale, fylkeskommunale og private skoleeiere og barnehagemyndigheter flere ganger i året der statlig politikk formidles. Vi gjennomfører samlinger på særskilte områder etter en risikovurdering. I tillegg har vi faste kontaktmøter med alle aktuelle samarbeidspartnere i begge fylkene.

Psykososialt miljø i skole og barnehage er i alle møter et fast tema, i tillegg til andre aktuelle statlige satsingsområder. Vår erfaring er at alle er opptatt av å ivareta barn og unge som er utsatt for krenkende adferd og bidrar til å utvikle en stadig bedre praksis og gode rutiner.

Barnevern-, arbeids- og velferdsområdet

Vi har avholdt flere møter med ulike målgrupper i kommunene der nasjonal politikk og satsinger har vært presentert og drøftet. Kommunene i våre to fylker synes å ha god forståelse for prioriteringer og mål. Vi har hatt særlig fokus på utsatte barn og unge samt aktivitetsplikt og vilkår overfor sosialhjelpsmottakere. Mange kommuner har prosjekter for å implementere disse satsingene i sine kommuner og bydeler.

På barnevernområdet har vi hatt særlig fokus på enslige mindreårige flyktninger og skoletilbudet til barn og unge i barneverninstitusjoner.

Helse

På helseområdet har det vært avholdt flere konferanser og møter med ulike målgrupper i helse- og omsorgstjenesten der både nasjonal politikk og satsninger har vært tema. Vi har hatt særlig fokus på utsatte barn og unge, psykososiale forhold for sårbare grupper, så som flyktninger, personer med sammensatte og vedvarende psykiske og somatiske lidelser og personer med ulike demenstilstander. I tillegg har vi informert særskilt om opptappingsplanen for rusfeltet (2016-2020) i lys av tilskuddsordningene på rus- og psykisk helsefeltet, blant annet i form av møter med sentrale enheter i Oslo kommune.

For øvrig har vi også i 2016 hatt et fokus på å gjøre kjent nye strategier for løsning av fremtidens omsorgsoppgaver, som bruk velferdsteknologi, gjennom arenaer Fylkesmannen har etablert med tjenestene.

Landbruk

Det ukentlige, elektroniske nyhetsbrevet Nytt og Nyttig til kommuner og samarbeidspartnere er videreført. Her orienterer vi om temaer knyttet til oppfølging av nasjonal politikk innen lov- og tilskuddsforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling og om hvilken bistand Fylkesmannen kan tilby som kompetansesenter.

På flere områder arrangerer vi felles fagmøter med miljøvernavdelingen. Vern om arealressurser til bærekraftig jordbruks- og skogproduksjon i et langsiktig perspektiv er grunnleggende viktig for alt landbruk, også som tema i statlig planretningslinje for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Denne ligger til grunn for Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus vedtatt i desember 2015, samtidig med Stortingets vedtak om ny nasjonal jordvernstrategi.

I 2016 har landbruksavdelingen fokusert på veiledning og oppfølging av kommunale planprosesser forankret i regional plan og ny jordvernstrategi, herunder tilbud til alle kommuner om kurs i landbruk og jordvern, se også 3.1.1.1.6.1. Mer enn 2/3 av kommunene har takket ja til tilbudet, og vi følger opp i 2017 i øvrige kommuner.

Vår strategiske plan for skogbruket i Akershus og Oslo 2016-2019 ble vedtatt som et viktig grunnlagsdokument for oppfølging av nasjonale føringer på skog-, miljø- og klimaområdet gjennom årlige handlingsprogrammer i samarbeid med offentlig og privat sektor.

Miljøvern

Miljøvernavdelingen har aktivt gjennom ulike tiltak informert og veiledet kommuner og andre aktører om nasjonal politikk der vi spesielt nevner:

- areal- og transportplanlegging
- klimatilpasning
- vannforvaltning
- overvannshåndtering
- myrrestaurering
- rovviltforvaltning
- vern av truet natur

I 2016 skjedde den første lisensfelling av ulv i Norge som berørte Oslo og Akershus. Saken har fått stor oppmerksomhet og har krevd betydelig arbeidsinnsats fra miljøvernavdelingen. En annen krevende sak var sprengningen i Oslofjorden i forbindelse med utbedring av ny farled. Saken krevde innsats fra hele miljøvernavdelingen, fra fiskeekspertise til forurensningskompetanse.

Vi har arrangert workshop for kommunene på klimaområdet. Temaet var hvordan lage gode klimaprojekter. Miljødirektoratet støttet 129 prosjekter, hvorav 35 i Oslo og Akershus. Dette er små tiltak som har skapt stor begeistring, slik som sykkelhoteller i Skedsmo og Bærum.

Vi har sikret fem nye verneområder, hvorav to i Marka: Krokskogen og Kopperhaugene-Vindernhøgda.

Miljøvernavdelingen har for første gang gjennomført tre kommunetilsyn innenfor lokal luftforurensning i samarbeid med helseavdelingen.

Beredskap

På beredskapsområdet har vi i 2016 hatt tett kontakt med kommunene gjennom tilsyn, øvingsplanlegging, kurs og konferanser. Vi har lagt vekt på interkommunalt samarbeid, veiledning i å planlegge øvelser og samarbeid med regionale aktører.

Det tragiske skredet i Sørumsund viste med all tydelighet hvor viktig kommunalt beredskapsarbeid er, og Fylkesmannen støttet kommunen i deres krisehåndteringsarbeid. Vi jobber nå med evalueringen etter hendelsen, og håper at læringspunkter fra evalueringen vil kunne bidra til ytterligere kvalitetsheving av samfunnssikkerhetsarbeidet i kommunene.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Våre fagavdelinger samarbeider systematisk med relevante statlige etater på regionalt nivå, blant annet for å sikre god samordning. Avdelingene har også etablert samarbeidsfora med andre fylkesmannsembeter på Østlandet. Regionene kan variere ut fra hvordan de ulike statlige etatene er organisert på regionalt nivå.

Barnehage og utdanning

Vi har et utstrakt samarbeid med utdanningsavdelingene i Buskerud, Østfold, Vestfold og Telemark. Vi har faste grupper og grupper som settes sammen etter behov for å kalibrere vår klagesaksbehandling og vår tilsynsvirksomhet. Vi samarbeider blant annet med Foreldreutvalget for barnehager, Foreldreutvalget for grunnopplæringen, Statped sørøst, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Regionsenter for barn og unges psykiske helse.

Barnevern-, arbeids- og velferdsområdet

På barnevernområdet er det etablert faste samlinger med de andre fylkesmennene i region Øst to ganger per år. På samlingene drøfter vi felles problemstillinger og enkeltsaker for å harmonisere praksisen. Fylkesmennene i regionen har faste samarbeidsmøter med Bufetat region Øst, Oslo kommune ved byrådsavdelingen og Barne- og familieetaten.

Det er en utfordring at embetene er organisert forskjellig og at embetenes oppgaveportefølje er ulik i omfang og organisering. I Oslo og Akershus forholder vi oss både til Oslo kommunes egen organisering på barnevernområdet, i tillegg til at vi forholder oss til det statlige systemet med Bufetat, slik som resten av landet. Kommunene i Akershus og bydelene i Oslo følges derfor opp etter to forskjellige systemer.

På sosialtjenesteområdet er det fast kontakt og/eller fagmøter med fylkesleddet i NAV for både Oslo og Akershus, Oslo kommune, Husbanken og våre oppdragsgivere.

Helse

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er kontaktfylkesmann for Helse Sør-Øst og koordinerer kontakten sammen med fylkesmennene i

Aust- og Vest-Agder og Hedmark. Det ble i juni 2016 avholdt et møte mellom disse og fagavdelingene i Helse Sør-Øst. Det årlige kontaktmøte med alle fylkesmennene i regionen og Helse Sør-Øst ble avholdt i november. Møtene har fungert som en informasjonsarena, men tilsynsfunksjonen vil få mer oppmerksomhet fra 2017.

Landbruk og miljøvern

Vi bidrar til samordning med Jernbaneverket, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Statens vegvesen i tilknytning til planprosesser etter plan- og bygningsloven. Vi bidrar også til samordning med Mattilsynet når det gjelder det nasjonale målet om matsikkerhet, herunder trygg mat og god dyrevelferd.

Vi samarbeider også med andre statlige etater og med Oslo og Akershus fylkeskommuner om ulike planprosesser for å sikre at nasjonal politikk blir ivare tatt og samordnet med sikte på gode helhetsløsninger.

Beredskap

Beredskapsstaben koordinerer beredskapsarbeidet mot etatene i Fylkesberedskapsrådet. Ved behov bidrar aktuelle fagetater både i planlegging og ved håndtering av hendelser. Vi har hatt et spesielt tett samarbeid med Politiet som medlem av redningsledelsen og i forbindelse med nærpoltireformen.

Gjennom Fylkesberedskapsrådet får alle avdelinger en oversikt over andre statlige virksomheter på regionalt nivå og samordningsbehov i beredskapssituasjoner.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivare tatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

«Fylkesmannen skal, innenfor sitt virkeområde, være en garantist for innbyggernes rettssikkerhet». Slik lyder det første av fire hovedmål i vår strategiske plan. Vi anser arbeid med rettssikkerhet som en sentral oppgave.

Juridisk avdeling arbeider primært med rettssikkerhetsoppgaver. Eksempler er som klageinstans for kommunale vedtak og avgjørelser av søknader om fri rettshjelp. Fri rettshjelp er en viktig ordning for å sikre rettssikkerheten til mange ressursvake i samfunnet. Vårt embete har også ansvaret for behandling av alle saker om fri rettshjelp til saker i utlandet.

Kravene til rettssikkerhet retter seg både mot innholdet i vedtakene som fattes, og mot at prosessen knyttet til disse har vært forsvarlig og innenfor saksbehandlingsfrister. Vi styrer og prioriterer etter de vedtatte planer for å sikre ønsket måloppnåelse.

Barnehage - og utdanning

På dette området behandler vi årlig om lag 1 100 klager som hører inn under barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven. Gjennom regelverksamlinger, veiledning og tilsyn formidler vi lovverket for å sikre at kommunene/skolene praktiserer en enhetlig lovanvendelse. For å ivareta en enhetlig lovforståelse på tvers av fylker, møtes saksbehandlere i femfylkesamarbeidet for å drøfte prinsipielle spørsmål knyttet til både klagesaksområder og tilsyn.

Barnevern-, arbeids- og velferdsområdet

Rettssikkerhetsoppgaver utgjør den største delen av porteføljen for sosial- og familieavdelingen med mange saker innen barnevern, sosialtjenesteloven, introduksjonsloven og forvaltningsloven. Kommunenes lovanvendelse og lovforståelse i enkeltsaker vurderes nøye i alle saker. Både barnevern- og sosialtjenesten hos Fylkesmannen har nettverksmøter med andre embeter i regionen for å ivareta en mest mulig enhetlig forståelse av rettssikkerhet på velferdsområdet på tvers av embetene. Vi har også nettverksmøter med kommunene på flere fagområder gjennom året.

Helse

Rettssikkerhetsoppgaver utgjør hoveddelen av vårt ansvarsområde med saker innen helse- og omsorgstjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven, spesialisthelsetjenesteloven m.m. For å ivareta enkeltindividenes rettssikkerhet gis alle saker en grundig og god individuell vurdering for å kontrollere lovanvendelsen og lovforståelsen. Vår omgjørelsesprosent i klagesaker viser at vår behandling har stor betydning for mange av innbyggerne i Oslo og Akershus. Avdelingen gjennomfører jevnlig samarbeids- og nettverksmøter med kommuner, bydeler og spesialisthelsetjenesten i regionen for å sikre at individenes rettssikkerhet ivaretas på en så enhetlig måte som mulig.

Helseavdelingen gjennomfører videre en rekke forskjellige samarbeids- og nettverksmøter med andre embeter i østregionen for å sikre en mest mulig enhetlig forståelse og praktisering av helselovgivningen på tvers av embetene.

Landbruk

Landbruksavdelingen er klage- og rettssikkerhetsinstans når det gjelder lovverk som regulerer bruk og forvaltning av landbrukseieendommer og ved tildeling av tilskudd til landbruksdrift. Dette innebærer at vi fatter vedtak som kan ramme enkeltpersoner og foretak på en inngripende måte. Landbruksavdelingen samarbeider med embetets juridiske avdeling.

Landbruksdirektoratet og andre fylkesmenn for best mulig å sikre korrekt lovforståelse, vurdering og konklusjon ved behandling av enkeltsaker.

Miljøvern

Miljøvernavdelingen har i lengre tid hatt fokus på å sikre enhetlig saksbehandling innen våre ansvarsområder i fylkene. Som Markadirektorat har vi siden 2010 vært opptatt av å sikre enhetlig saksbehandling innenfor de fem fylker som er berørt av Markagrensen.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Alle våre avdelingsdirektører, fagavdelinger og staber møter sine fagdepartementer og direktorater på årlige samlinger og fagmøter. Her tar vi blant annet opp saker som har betydning for våre fylker, kommuner og bydeler. Embetet prioriterer også å gi høringsuttalelser til saker som berører våre fagområder og saker som vil få konsekvenser for kommuner/bydeler og embetets oppgaveportefølje.

Fylkesmannen har også gitt konkrete tilbakemeldinger på elektroniske fagsystemer og løsninger om vergemål og enslige mindreårige asylsøkere til Justis- og beredskapsdepartementet.

Når det gjelder samfunnssikkerhet og beredskap gir vår lokalisering i hovedstadsregionen andre utfordringer enn i landet. Ved uforutsette endelser er vi i tett dialog med aktuelle departement og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Vi informerer Utdanningsdirektoratet i saker som gjelder tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk, slik vi ser det. Vi melder også videre innspill fra skoleeiere og barnehagemyndighetene i forhold til hvordan de vurderer dette.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Vi sendte ut brev om Fylkesmannens forventninger til kommunal planlegging 16.3.2016, der vi formidlet de overordnede nasjonale føringene for kommunal planlegging relatert til vår region. Sammen med Akershus fylkeskommune holdt vi plantreff for Akershus-kommunene i november. Der hadde vi fokus på oppfølgingen av regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus, samt innsigelsesrundskrivnet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Vi formidler nasjonal politikk i alle våre planuttalelser.

Mer enn 2/3 av kommunene i Akershus og Oslo, takket ja til tilbudet om kurs i landbruk og jordvern i 2016, jf. vårt oppdrag. Vi håpet på en enda høyere måloppnåelse, men har gjentatt tilbudet og forventer å bli invitert til alle gjenstående kommuner i løpet av 2017. Et overordnet mål er å bidra til holdningsendringer og et skjerpet fokus på reduksjon i omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i kommunale planprosesser sett i lys av nasjonale og globale utfordringer knyttet til matsikkerhet, jf. forventede klimaendringer og uforutsigbare politiske forhold. Vi fokuserer også på et forsterket potensial for landbruksbasert verdiskaping sett i sammenheng med den betydningen bærekraftig biologisk produksjon vil få i et bioøkonomiperspektiv.

VØI - Kap 5. Landbruk - avvik

5.1.2.13 *Deltakelse i konseptvalgutredninger* om landbruk og jordvern. Utredningene er ofte på et svært overordnet nivå, og det er ressurskrevende å delta. Vi må vurdere ressursbruk i forhold til kapasitet og prioriterer ikke å delta i alle konseptvalgutredninger.

5.2.3.8 *Langsiktige utbyggingsgrenser og krav om effektiv utnyttelse av eksisterende og planlagte utbyggingsområder.* Temaet er innarbeidet i Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus. For at vi skal kunne følge opp på en tilfredsstillende måte, trenger kommunene veiledning og økonomisk støtte til å gjennomføre gode analyser av fortetnings- og transformasjonspotensialer. Dette er grunnlag for å utarbeide planer for by- og tettstedsutvikling, som både ivaretar krav til god arealutnyttelse/jordvern og urbane kvaliteter.

Resultatmål 3.1.1.1.1

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket.

Fylkesmannen har gjennom en rekke møter og uttalelser formidlet nasjonale hensyn til alle kommuner i fylket. Vi deltar aktivt i planforum, som normalt avholdes en gang i måneden. Vi har formidlet nasjonale jordvernhensyn i flere møter med kommunene. Vi har arrangert plantreff, en årlig planfaglig samling for alle kommunene i Akershus i samarbeid med Akershus fylkeskommune.

Resultatmål 3.1.1.1.2.1**Rapportere på**

Prinsippene i de statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

Fylkesmannen har i alle våre saker hovedfokus på oppfølging av statlige planretningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging og regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus, som er den regionale fortolkningen av de statlige retningslinjene.

Resultatmål 3.1.1.1.3.1**Rapportere på**

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100%

Fylkesmannen har uttalt seg til alle varsler og offentlig ettersyn av kommunale og regionale planer. Vi har i tillegg deltatt i planforum og også på en rekke møter om enkelte planer.

Resultatmål 3.1.1.1.3.2**Rapportere på**

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100%

I 2016 gjennomførte fylkesmannen ni meklingsmøter i forbindelse med innsigelser til kommunale arealplaner. Dette er en nedgang i forhold til 2015 da vi gjennomførte 21 meklingsmøter. Fra meklingsmøtet til endelig vedtak i bystyret/kommunestyret tar det ofte lang tid. Det hender også at vi i enkelte saker gjenopptar meklingen etter vedtak i kommunen. Seks saker fra årene 2016, 2015 og 2014 ble oversendt departementet for endelig avgjørelse i 2016.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Resultatmål 3.1.1.1.4.1**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til klimaendringer.

Vi omtalte klimaendringer i vårt forventningsbrev til kommunene. Vi prioriterer å vurdere klimaendringer i kommuneplaner, kommunedelplaner, større områdereguleringer og reguleringsplaner i sentrumsområder.

Vurdering av konsekvenser av klimaendringer i planer

Er alle planer etter plan og bygningsloven vurdert med hensyn til klimaendringer?
Delvis

Vi prioriterer å vurdere klimaendringer i kommuneplaner, kommunedelplaner, større områdereguleringer og reguleringsplaner i sentrumsområder.

Resultatmål 3.1.1.1.5.1**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnssikkerhet.

Utført.

Vurdering av konsekvenser av samfunnssikkerhet i planer

Er alle planer etter plan og bygningsloven vurdert med hensyn til samfunnssikkerhet?

Ja

Resultatmål 3.1.1.1.6.1

Rapportere på

Landbrukets og reindriftens arealressurser er ivarettatt i alle planprosesser.

Landbruk: Innspill om jordvern, matproduksjon, klima, energi og kulturlandskap er gitt i 345 saker av totalt 991 areal- og plansaker i Oslo og Akershus. Vi har deltatt i utarbeiding eller oppfølging av fire regionale planer og planstrategier, og har gitt uttalelser og fulgt opp: 37 kommune(del)planer og kommunale planstrategier, tre kommunale klima- og energiplaner, tre landbruks- og næringsplaner og seks kulturminneplaner. Vi har gitt uttalelse til 172 reguleringsplanforslag, uttalelse til 98 dispensasjonssøknader og har påklaget to vedtak om dispensasjon. Elleve saker etter energiloven er behandlet (gjelder mest høyspentlinjer og større trafoer).

Oppfølging av plansaker er generell knyttet til Fylkesmannens årlige forventningsbrev til kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven, og mer konkret ved at vi gir uttalelser og veiledning til konkrete saker, deltar i befaringer, møter og med foredrag.

Nasjonale og viktige regionale jordvern- og landbrukshensyn er berørt i ca 80 av de plan- og dispensasjonssakene vi har uttalt oss til. Totalt ble anslagsvis 2200 dekar dyrka og 450 dekar dyrkbar jord berørt av de plansakene vi har hatt på høring i 2016. Av dette kan mer enn 800 dekar dyrka og dyrkbar jord være vedtatt omdisponert i 2016. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i 2016 vil trolig bli vesentlig høyere enn i 2014 og 2015 grunnet flere større reguleringer til samferdsel, samt andre vedtatte reguleringer i samsvar med overordnede planer.

Landbruksavdelingen hadde én ny innsigelse til arealplaner i 2016, nemlig til en reguleringsplan i Ås som ble løst. Det gjensvarte fire innsigelser knyttet til jordvern i kommuneplaner (Sørumsdal, Skedsmo og Nes) og til reguleringsplan (Nes) ved slutten av 2016. Flere innsigelser fra tidligere år ble løst i 2016 gjennom meklings, dialog og møter med kommunene. Tre innsigelser knyttet til kommuneplaner og jordvern (Ski Øst, Lundjordet i Skedsmo og Bjørkemoen i Sørumsdal) ble sendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for avgjørelse i 2016.

Resultatmål 3.1.1.1.6.2

Rapportere på

Reduksjon i omdisponering av dyrket mark sammenlignet med 2014.

Omdisponering av dyrka jord økte med 37 dekar fra 2014 til 2015, dvs. fra 284 til 321 dekar. Det var mange reguleringsplaner på offentlig ettersyn i 2015. De fleste av planene var i samsvar med overordnet kommune(del)plan. Arealformål med størst omdisponering i 2015 var nærings- og offentlige bygg og samferdsel (offentlig trafikkområde), inkl. gang- og sykkelveier.

Resultatmål 3.1.1.1.7.1

Rapportere på

Alle relevante kommuner i storbyområdene tilrettelegger aktivt for boligbygging.

Boligbygging i storbyene:

Fylkesmannen har ikke virkemidler til å få kommunene til å tilrettelegge for boligbygging, men vi har jobbet med dette gjennom utarbeiding av veileder om tetthet, og har i alle våre uttalelser til relevante planer hatt fokus på boligbygging, fortetting og høy utnyttelse.

Bolig- og arealutvikling i storbyene:

Vi har valgt å rapportere på oppfølgingen av bolig- og arealutvikling i storbyene under dette punktet, jf. brev av 21.4.2016 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

I 2016 sluttførte vi arbeidet med eksempelsamlingen for «Livskraftige urbane bomiljø». Eksempelsamlingen er sluttproduktet av samarbeidsprosjektet «Livskraftige urbane bomiljø» med Akershus fylkeskommune som vi startet opp i 2014. En prosjektgruppe med representanter fra seks kommuner deltok i prosjektet. Eksempelsamlingen ble gitt ut i februar 2016 og i forbindelse med utgivelsen ble eksempelsamlingen presentert på Kommuneplankonferansen 2016. I april arrangerte vi et heldagsseminar med tema «urbane bomiljø og barn i by» hvor flertallet av kommunene deltok. I tillegg til arbeidet knyttet til prosjektet «Livskraftige urbane bomiljø» har vi hatt økt fokus på temaet i våre uttalelser til planer og i møte med kommunene. Vi var også medarrangør av «Plantreffet», et årlig seminar i regi av Akershus fylkeskommune, hvor et av hovedtemaene var oppfølging av regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus.

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet

I 2016 har Fylkesmannen informert kommunene/bydelene om alle de store og varslede endringene på lov- og regleverksområdet. Vi har hatt et spesielt søkelys på arbeidet med ny rammeplan for barnehage, arbeidet med nytt regelverk om skolemiljø, arbeidet med læringsmiljø for skole og barnehage og utfordringer knyttet til utsatte barn og unge 0-24. Kommunenes plikter og ansvar i arbeidet med flyktninger og nyankomne har vi også hatt høyt fokus på. Dette har vært faste tema i alle dialogmøtene vi har hatt i 2016.

Vi har formidlet en samlet oversikt over alle statlige satsinger og tiltak som kommunene kan delta i, samt oversikt over hvilke kommuner i fylket som er involvert i de ulike satsingene. Nettverk har delt erfaringer over kommunegrensene.

Fylkesmannen har faste møteplasser med kommunale og fylkeskommunale skoleeiere, barnehagemyndigheten og representanter fra friskolene. Vi gjennomfører regelverksamlinger på særskilte områder etter en risikovurdering og har faste møter om sentrale temaer med elevombudene i Oslo og Akershus, Foreldreutvalget for grunnopplæringen, KS Akershus, UH-institusjonene, Utdanningsforbundet i begge fylkene og drøftinger i GNIST og GLØD-partnerskapet.

Vår konklusjon er at vi har en struktur for dialog og et omfang av kontakt med kommunene som sikrer at vi får informert om sentrale tema. Det er stor deltakelse på møtearenaene og vi får gode tilbakemeldinger. Fylkesmannen vurderer at målet i høy grad er innfridd.

Resultatmål 3.1.1.2.1

Rapportere på

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Landsgjennomsnittet når det gjelder i hvilken grad barnehageeier og -myndigheten var fornøyd med støtte og veiledning på området kompetanseutviklingstiltak, var 3,67 i 2015. I Oslo og Akershus var resultatet i 2016 3,6 for Oslo, 3,1 for Akershus.

Det er lavere enn hva alle barnehagemyndigheter i Norge vurderte i 2015. I 2015 var gjennomsnittet 3,63 for Oslo og 3,19 for Akershus. Vi har dermed stabilitet i resultatet for våre fylker, men ligger dessverre lavere enn landsgjennomsnittet.

Vi vil fortsette arbeidet på dette området for å få et bedre resultat. Forklaringen på at vi har et lavt gjennomsnitt handler noe om at vi har store kommuner og kompetente barnehagemyndigheter og -eiere.

I 2016 har vi gjort en rekke tiltak knyttet til relevant informasjon og veiledning.

GoBaN og Blikk for barn

Vi har hatt to like konferanser om forskningsresultatene i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus. På disse konferansen deltok det 800 personer fra barnehagesektoren.

Inspirasjonskonferanse

Temaet for konferansen var overgang barnehage, SFO og skole. På konferansen ble det presentert det nyste av forskning innen dette temaet. Den siste delen av konferansen var det et spesielt fokus på det psykososiale læringsmiljøet. Her deltok 500 personer fra ulike nivå innen barnehage- og skolesektoren.

Høringskonferanse - ny rammeplan

Vi arrangerte to like høringskonferanser, som ble starten på implementeringsarbeidet. Til sammen hadde vi 600 deltakere på konferansene.

Nettverk

GLØD-nettverket består av representanter fra alle regionene og bydelene i våre to fylker. I tillegg har vi med representanter fra private barnehageeiere, KS, Høgskolen og ulike fagforeninger. I nettverket jobber vi bredt med de nasjonale og lokale kompetansetiltakene.

Ledernetverk for barnehageansvarlige i kommuner og bydeler.

Nettverket jobber fortrinnsvis med politiske føringer og iverksetting av nasjonal politikk. Dette nettverket opprettet Fylkesmannen våren 2016.

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Differanse resultatmål	Resultatmål	Grunnlagstall
- 0.3	3.7	3.4

Det er ikke mulig å skille å dele tabellen i to linjer, og vi har derfor tatt snittet for Oslo og Akershus. Selv om vi ligger under landsgjennomsnittet er resultatet stabilt for våre fylker.

Resultatmål 3.1.1.2.1.2

Rapportere på

Skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

58 % krysser av for at dette virkemiddelet var viktig i 2015. I 2016 er det 47 % som krysser av for det samme. Vi er usikker på hvilke slutninger vi skal trekke av endringen. I Oslo og Akershus er det bare sju skoleeiere som har besvart undersøkelsen. Tendensen på landsbasis er at andelen som mener de ulike virkemidlene er viktige, er høyere blant de minste kommunene enn blant de største. Det er ikke mulig å sammenligne direkte med resultat fra 2015, fordi tallene ikke ligger tilgjengelig på fylkesnivå. Vi tolker likevel resultatene fra 2016 å være tilsvarende 2015.

Vår konklusjon er at resultatkravet er oppnådd.

Skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Resultatmål	Differanse resultatmål	Grunnlagstall
58.0 %	- 11.0 %	47.0 %

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen styrket beredskapsstaben med en halv stilling i 2016. Det gjorde at vi kunne gjennomføre åtte tilsyn i 2016. I tillegg ble tilsynet med Oslo kommune avsluttet. Vi har avholdt to samlinger med kommunene, og kommuner og fylkesberedskapsrådet ble invitert til fagseminar om atomberedskap. Høsten 2016 startet vi opp arbeidet med «Øvelse Akershus», der 19 kommuner, politi, helse og sivilforsvar planla en øvelse for 14 kommuner. Planleggingen ble gjennomført som opplæring og veiledning for kommunene. Øvelsen var planlagt avholdt november 2016, men ble, etter kommunenes ønske, flyttet til januar 2017. Øvelsen er gjennomført og blir evaluert. Kommunene har fått tilbud om veiledning etter tilsyn, og tilbud om kurs og oppfølging. Vi har i relevante fora og møter informert om arbeidet med samlokalisering av felles operasjonssentral for politi og brannvesen.

Resultatmål 3.1.1.3.1.1

Rapportere på

Gjennomført tilsyn i ¼ av kommunene.

Fylkesmannen gjennomførte åtte tilsyn i 2016, i tillegg til at tilsynet med Oslo kommune ble avsluttet.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	14.13	39.13 %	23.00	9.00

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Det er gjennomført flere faglige samlinger i 2016 for ansatte på NAV- kontorene og i sosialtjenestene. Særlig fokus har vært rettet

mot kompetanse om vedtak, på råd og veiledning, økonomisk rådgivning, kvalifiseringsprogrammet, regelverket rundt utlendingsrettigheter, oppholdskommunens ansvar og vilkår. Vi registrerer at mange kommuner og bydeler har nå bedre kvalitet i sine klagesaker som Fylkesmannen behandler. Vi antar at våre kompetansetiltak har delvis bidratt til en bedre lovforståelse og praksis i kommunene.

Resultatmål 3.1.2.1.1.1

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket skal ha mottatt tilbud om opplæring.

Alle NAV- kontorene inviteres til samlinger i regi av Fylkesmannen. Enkelte samlinger er regionsvise i fylket, og alle kommuner i en region inviteres.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	37	37

3.1.1.5 Øke tilgjengelighet og kapasitet, samt styrke kvalitet og innovasjonsevne i helse- og omsorgssektoren og i folkehelsearbeidet

Folkehelsearbeidet Fylkesmannens vurdering er at det er stor oppmerksomhet på folkehelsearbeidet i Oslo og Akershus, og det er etablert et langsiktig og systematisk arbeid i de fleste kommuner. Størsteparten av kommunene har utarbeidet et godt oversiktsdokument over helsetilstanden etter kravene i folkehelseloven. I samarbeid med Akershus fylkeskommune har Fylkesmannen gjennomført kompetansekurs, og gir råd og veiledning til kommunene etter behov, samt gitt uttalelse til kommuneplaner. I Oslo kommune skal revidert folkehelseplan legges frem for byrådet i tråd med de nye utfordringene, som er lagt til grunn i et godt oversiktsdokument.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten Sommeren 2016 gjennomførte Helsedirektoratet i samarbeid med Fylkesmennene en kartlegging av årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Rapporten skal bidra til å få en bedre oversikt over personellsituasjonen og fordelingen av ressursene i de enkelte deltjenestene, som helsestasjonsvirksomheten, barne-, ungdoms- og videregående skole, samt helsestasjon for ungdom.

Denne rapporten og andre kartlegginger viser at kapasitet og tilgjengelighet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten har økt i flere kommuner og bydeler i Oslo og Akershus, men det varierer hvilke deltjenester som har fått styrket sine ressurser. I 2016 ble det budsjettert i kommunenes "frie inntekter", for å styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Rapportering viser at midlene i liten grad er blitt benyttet til dette formålet. Dette har medført at det er få kommuner som har hatt mulighet for å søke på de "øremerkede tilskuddet" på 100 millioner til bedring og kvalitet på tjenesten, da kravet for å søke her var at kommunen hadde disponert 90 - 100 % av "de frie midlene" til helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Resultatmål 3.1.3.1.1.1

Rapportere på

Alle kommuner har utarbeidet lokale helse- og omsorgsplaner som del av det helhetlige kommuneplanarbeidet.

Oslo kommune: Oslo kommune sentralt har de siste årene utarbeidet en rekke planer på helse- og omsorgsområdet. Disse er av overordnet karakter, men er førende for bydelenes egne planer på området. En årlig kartlegging viser et mangfold av planverk i bydelene i form av strategi- og/eller handlingsplaner. Oslo kommune har beskrevet utfordringer knyttet til befolkningsvekst og behovet for helse- og omsorgstjenester i sin planstrategi, og skisserer blant flere strategiske grep at kommunen vil gjennomføre en «tillitsreform» for bedre samhandling mellom ledelse og ansatte.

Akershus: Gjennom kartlegging i kommunene er vårt inntrykk at flere kommuner enn tidligere har forankret mål og strategier for helse- og omsorgsområdet i kommuneplanens samfunnsdel. Flere kommuner henviser til konkrete punkter i sitt planverk hvor dette er beskrevet. Når det gjelder kommunale helse- og omsorgsplaner varierer det i stor grad om disse har status som kommunedelplan, temaplan, sektorplan eller handlingsplan. Fylkesmannens inntrykk er at flere kommuner enn tidligere beskriver utfordringsbildet i sine planstrategier, men at det er for liten bevissthet i kommunene om hvilken oversikt og analyser som bør ligge til grunn for å kunne planlegge godt på dette området.

Resultatmål 3.1.3.1.2.1**Rapportere på**

Alle kommuner har iverksatt tiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet til personer med demens.

Oslo kommune: Oslo kommune har utarbeidet en egen overordnet demensplan, «Lev vel med demens». Senter for fagutvikling og forskning drifter nettverk for demensteam og demenskontakter i bydelene. Fylkesmannen støttet utarbeidelsen av en veileder for demensteam i Oslo, og denne er styrende for hvordan bydelene organiserer oppfølgingsarbeidet. Kommunen driver også prosjektet «Oslo – en alders- og demensvennlig by». Kartlegging viser stor aktivitet i bydelene på demensområdet. Demensteamene fremtrer med en sentral rolle og står for en rekke ulike tilbud også rettet mot pårørende. Flere bydeler er inne i prosjekter med «arbeidslag» for ansatte i hjemmetjenesten. Lavterskeltilbud og aktivitetsvenner nevnes også av flere bydeler.

Akershus: Fylkesmannen har i tre år driftet Demensnettverk Akershus i samarbeid med Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Akershus. Kartlegging viser at aktiviteter på demensområdet er økende både med hensyn til utarbeidelse av planer, organisering og konkrete tjenestetilbud. Det vises til kommunenes egne demenskoordinatorer/rådgivere og deres samarbeid både med andre tjenesteledd og med frivillige aktører i utviklingen av aktiviteter og tjenestetilbud. Mange har også fokus på kompetanse og opplæring. Fylkesmannens inntrykk er at det har kommet flere trinn i omsorgstjenesten til personer med demens det siste året, at demensteamene har en sentral rolle i oppfølgingen, men at disse ofte mangler tilstrekkelig med ressurser med tanke på de oppgavene de skal ivareta.

Resultatmål 3.1.3.1.3.1**Rapportere på**

Alle kommuner har oppnådd en økt andel ansatte med relevant utdanning sammenliknet med 2015.

Dette punktet svarer Helsedirektoratet på når de får oppdaterte KOSTRA/SSB-data i juli 2017 for rapporteringsåret 2016, ikke Fylkesmannen.

Resultatmål 3.1.3.1.4.1**Rapportere på**

Alle kommuner skal ha deltatt i kompetansehevende program.

I 2016 har alle 15 bydeler i Oslo, samt flere etater (Helseetaten, Sykehjemsetaten, Velferdsetaten og Byrådsavdelingen for eldre, helse og sosialtjenester), søkt og fått tildelt midler fra Kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd. Søknadene har variert i omfang. Noen har søkt kun tilskudd til kompetansehevende tiltak, kun BPA tilskudd, kun tilskudd til innovasjonsprosjekter, mens andre har hatt helhetlige søknader hvor alle variablene har vært med.

I Akershus har alle kommunene søkt. Omfanget har variert på samme måte som for Oslo.

Felles for både Akershus og Oslo er at kommunene synes dette er en meget god ordning, som gir dem mulighet til å satse på kompetanseheving og kvalitetsforbedring.

3.1.1.6 Økt kapasitet og kompetanse om psykisk helse og rus, med satsing på bedre forebygging og sammenhengende tjenester

Oslo: Fylkesmannen har ingen indikasjon på økt kapasitet. Inntrykket er at det ikke er noe vesentlig økning hverken gjennom tilskuddsmidler eller midler i rammen. Det er blitt flere psykologer i kommunen uten at det er noe garanti for økt kapasitet. Det er anvendelsen/bruken av psykologer som avgjør om flere får tilbud. Fylkesmannen har driftet tre nettverk og gjennomført ca. 20 ulike kompetansetiltak sammen med kompetansesenteret rus Oslo eller bydeler. Behovet for kompetanse er stort og udekket.

Akershus: Det er vanskelig å måle effekt av denne type arbeid. Det har fra Fylkesmannens side vært lagt vekt på å styre tilskuddsmidler mot bærekraftig og godt forankrede tiltak og prosjekter. Flere av kommunene i Akershus har i langt større grad lyktes med å se psykisk helse og rus i sammenheng og på den måten utnyttet sin kompetanse på en bedre måte mot målgruppen.

Flere ambulerende team er etablert, med den virkningen at det er en større grad av fleksibilitet overfor en gruppe som trenger bistand, og at de får hjelp før det blir mer krisepreget og omfattende hjelp som trengs. Det har fra Fylkesmannens side både gjennom tema og i ulike faglige sammenhenger og i nettverksfora vært fokusert på helhetlig og koordinerte tjenester med

utgangspunkt i "Sammen om mestring."

Samlet sett antar vi at dette har ført til økt kapasitet og en utvikling av kompetansen hos personell innen psykisk helse og rus.

Resultatmål 3.1.3.2.1.1

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har tatt i bruk BrukerPlan eller lignende kartleggingsverktøy i sitt planverk.

Brukerplan Oslo: 10 av 15 bydeler har tatt i bruk Brukerplanen. Én bydel har ikke deltatt, men regner med å bli med i neste runde. Resterende bydeler begynte med opplæring og forarbeid, men måtte avslutte eller utsette arbeidet pga. tekniske problemer i servere hos firma som leverer tjenesten til staten.

Brukerplan Akershus: 13 av 22 kommuner har tatt i bruk Brukerplanen. Sammen med KoRusØst står Fylkesmannen i kontakt med de kommunene som ikke er i gang. Noen er klare til å komme i gang. Noen få har en viss motstand.

Resultatmål 3.1.3.2.2.1

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har deltatt i kompetansehevende tiltak på rusfeltet.

Oslo: Det har vært et bredt utvalg av kompetansehevende tiltak til ansatte som arbeider med voksne og unge med rus og psykiske helseproblemer. Tilbudene har vært i regi av Fylkesmannen og i samarbeid med Kompetansesenteret for rus Oslo og bydelene over post 21. midler. Noen av mange tiltak: Oppbygging av arbeidsrettet tiltak for rusavhengige etter IPS-modellen sammen med MAR Oslo, utviklet ungdomskompetanse i hjelpeapparatet, deltatt på Gatenær konferanse ol. Råd og veiledning er blitt gitt i stor utstrekning over tid for å utvikle tjenester. Det er generelt sett stort behov for kompetanse i alle ledd, spesielt oppfølging, brukerkompetanse og oppbygging av tjenestetilbud.

Akershus: Vår rådgiver for psykisk helse og rus med ansvar for Akershus viderefører en regional inndeling av fylket i tre regioner når det gjelder opplærings- og utviklingsarbeidet; Romerike-kommunene, Follo-kommunene og Asker og Bærum som utgjør Vestregionen.

Det arrangeres **fagkonferanser** i hver av regionene for å rette fokus mot pålagte faglige temaområder.

Det faglige innholdet i samlingene er utarbeidet av Fylkesmannen i samarbeid med Østnorsk kompetansesenter region øst (KoRusØst), Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA), Regionalt ressussenter om vold traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) og etablerte arbeidsgrupper med representanter fra kommuner og spesialisthelsetjenester fra hver region.

De store to-dagerskonferansene har i 2016 samlet over 350 deltakere fra de aktuelle kommunale tjenestene. Vi mener at disse fagkonferansene, som er blitt avholdt i over ti år, er viktige faglige møteplasser for medarbeidere i de kommunale tjenestene i Akershus-kommunene.

Fagkonferansene som har vært avholdt i 2016 har hatt fokus på følgende faglige tema:

Ungdom og psykisk helse

Naltrexon behandling hos opiatavhengige, Ahus og Akershusbasert forskning

Helhetlig og koordinerte tjenester- Bærumsmodellen

Menneskelig verdighet og grunnleggende etikk i møte med psykisk syke og rusavhengige

Ernæring og rus – et forsømt område

Kognitiv svikt ved rusmisbruk og psykiske lidelser. Hvordan forstå og tilrettelegge.

Traumebasert tilnærming i arbeidet med rus og psykisk helseproblematikk

Fokus på «Sammen om mestring» med vekt på kap 7: Samhandling for et helhetlig og koordinert tjenestetilbud

Gjennomgang av «Nasjonal faglig retningslinje for avrusning fra rusmidler og vanedannende legemidler»

Det har vært arrangert to dialogkonferanser for tjenestelederne innenfor psykisk helse og rus med fokus på erfaringsutveksling og innledere som har fokusert på brukermedvirkning i tjenesteutviklingen og Recovery tilnærming i arbeidet med brukerne.

Det har vært avholdt to store samlinger om «Tvang som ramme i behandling av rusavhengige», en i samarbeid med Fylkesmannen i Østfold og KoRusØst.

Det har også i 2016 vært fokus på nye bestemmelser i **alkoholoven** og samling i nettverket av alle medarbeidere i Akershus-kommunene og Næringssetaten i Oslo som har dette som sitt ansvar. Dette er også blitt en faglig møteplass med både opplæring og utveksling av erfaringer på alkohollov-området.

Opplæringsprogrammet «Tidlig inn» har hatt fokus ved at noen av kommunene i Akershus deltar i nettverk rundt dette arbeidet. Fylkesmannen har sammen med KoRusØst og Fylkesmannen i Østfold arrangert en stor konferanse i 2016.

Bolig for velferd og boligsosialt arbeid er samordnet med sosial- og familieavdelingen, samt i relasjon til Husbanken, som deltar og medvirker på konferanser tilrettelagt for Akershus. Gjennom tilskuddsordningen Kommunalt rusarbeid er vi med å legge til rette for gode tiltak knyttet til bolig for rusavhengige i flere kommuner.

«Inn på tunet» og grønn omsorg har vokst i omfang ved at helseavdelingen samarbeider med landbruksavdelingen om flere gårdsbruk som er tatt i bruk av kommuner i Akershus og hvor kommuner kjøper tjenester knyttet til arbeid og tiltak innenfor både psykisk helse og rus.

Resultatmål 3.1.3.2.3.1

Rapportere på

Alle kommuner har dokumentert kapasitetsvekst i lokalt rus- og psykisk helsearbeid sammenliknet med 2015.

Fylkesmannen har ikke systemer for å kunne dokumentere kapasitetsvekst i kommunene. Viser til årlig Sintef-rapport (2016) som på nasjonalt nivå erfarer at det er flere stillinger i kommunalt rus- og psykisk helsearbeid enn i 2015. Dette betyr ikke nødvendigvis bedre kapasitet for brukerne.

3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Det er et stort press på økosystemtjenester i hovedstadsområdet, som følge av utbygging, befolkningsvekst, klimaendringer m.m.

Resultatmål 3.1.4.1.1.1

Rapportere på

Restaureringsprosjekter skal være igangsatt i henhold til plan 2016-2020 for restaurering av myr og annen våtmark.

I samarbeid med Statens naturoppsyn gjennomførte vi restaurering av myr i følgende naturreservat i 2016: Storfelten (Aurskog-Høland kommune), Slattumsrøa (Nittedal kommune) og Aurstadmåsan (Nes kommune).

Resultatmål 3.1.4.1.2.1

Rapportere på

Overvåkingsprogram er igangsatt i alle vannregioner.

Bestillingen av tiltaksovervåkingsprogrammer og valgt konsulent er utført i samtlige sju vannområder. Dette har vært prosjektledernes prioriterte oppgave i 2016, og de har utført dette etter forutsetningene på en bra måte.

Resultatmål 3.1.4.1.3.1

Rapportere på

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2015.

Det ble jobbet med en konkret sak, Bingsfoss elvekraftverk, som slutføres i 2017.

3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring

Stort press på arter og naturtyper i Oslo og Akershus som følge av bl.a. utbygging, fremmede arter, m.m. Som følge av kalkrik grunn og gunstig lokalklima har Oslo og Akershus den høyeste tettheten av truede arter i Norge.

Resultatmål 3.1.4.2.1.1**Rapportere på**

Alle tiltak for truede arter og naturtyper skal være i tråd med forvaltningsmål, faggrunnlag og handlingsplaner.

Utført.

Arbeid med og forvaltning av trua naturtyper og trua arter, inkludert utvalgte naturtyper og prioriterte arter

Hvilken art / naturtype	Type tiltak	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Der det er handlingsplan/faggrunnlag: Koordinerende FM oppgir hvilke fylker det var oppfølging av HP/FG i 2016?	Hvordan ble midler fra koordinerende FM fordelt til andre fylker?	Sum brukt	Ev. oppdragsnr.
Storsalamander	Overvåking	Overvåking av utvalgte dammer i Akershus		Etter søknad fra andre fylker	84 000	
Storsalamander	Kartlegging		Aust- og Vest-Agder	Etter søknad fra andre fylker	50 000	
Storsalamander	Skjøtsel	Lahelldammen i Buskerud	Buskerud	Etter søknad fra andre fylker	70 000	
Storsalamander	Informasjon	Samlerapport Buskerud	Buskerud	Etter søknad fra andre fylker	25 000	
Storsalamander	Informasjon	Informasjon om nytt salamanderhotell, ledegjerde og infoplakater i samarbeid med skole og kommun	Oslo og Akershus	Etter søknad fra andre fylker	6 334	
Flaggermus	Informasjon	Trykk av brosjyre	Vestfold	Etter søknad fra andre fylker	5 395	
Elvemusling	Overvåking			Etter søknad fra andre fylker	45 000	
Humler	Kartlegging			Etter søknad fra andre fylker	30 000	
Lakrismjeltblåvinge	Informasjon	Foredrag og sluttrapport	Oslo og Akershus	Etter søknad fra andre fylker	23 000	
Dragehode	Informasjon		Oslo og Akershus	Etter søknad fra andre fylker	5 670	
Dragehode	Overvåking		Oslo og Akershus	Etter søknad fra andre fylker	50 000	
Åpen grunnlendt kalkmark	Kartlegging			Etter søknad fra andre fylker	80 000	
Raviner	Informasjon	Kommuneseminar		Annet	25 541	
Sjøfugl	Kartlegging			Annet	5 000	
Hule eiker	Kartlegging	Midler fra FM Vestfold		Etter søknad fra andre fylker	70 000	
Kalklindeskog	Informasjon	Revidering av handlingsplan		Etter søknad fra andre fylker	150 000	
Slåttemark	Informasjon	Skjøtselsplaner og naturbase		Etter søknad fra andre fylker	200 000	
					924 940	

3.1.1.9 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø

Vi har påbegynt oppfølging av blyforurensning fra skytebaner (tilsyn med Løvenskioldbanen i Bærum). Også sige vann fra nedlagte avfallsdeponier har vært blant de aktuelle oppfølgingssakene i 2016 (tilsyn med Isi deponi i Bærum).

Resultatmål 3.1.4.3.1.1

Rapportere på

Alle industri- og avfallsvirksomheter driver i tråd med nye krav i industriutslippsdirektivet.

Oppfølging av industri- og avfallsvirksomheter har hatt høy prioritet i 2016. Avrenning fra disse anleggene har vi hatt spesiell fokus på dette året. Endrede tillatelser utarbeides fortløpende, men vi er ikke i mål med å stille ensartede krav til bransjene.

Resultatmål 3.1.4.3.2.1

Rapportere på

Avløpsanleggene skal ha lukket alle avvik som ble påvist i 2015.

Alle påviste avvik i 2015 er ikke lukket. Vi har kommet nærmere, men er ikke i mål. Dels fordi det er bedt om tidsutsettelse på grunn av at oppfølgingsmøtene våre har vist at oppgaveløsningen ikke er faglig tilfredsstillende og at de trenger mer tid på gjennomføringen, og dels fordi noen kommuner har fått nye frister som ikke er overholdt.

Ellers ser vi at en del kommuner sliter med å beholde VA-kompetanse, og gjenstående oppgaver krever sterk involvering fra kommunens fagpersonell. En bestilt konsulentrapport uten involvering av kommunen for å tilfredsstille Fylkesmannens krav, er ingen god løsning.

3.1.1.10 God økonomiforvaltning i kommunene

Fylkesmannens veiledningsoppgaver knyttet til økonomiforvaltningen er ivaretatt gjennom møtevirksomhet og informasjonsbrev/ e-poster. I tillegg tar kommuner kontakt dersom de trenger kurs/opplæring på økonomiområdet.

Alle henvendelser fra kommuner om informasjon, kurs og opplæring er imøtekommet i 2016. For at kommunene skal være i stand til å styrke sin økonomiforståelse i en tid med mye usikkerhet, skiftende rammebetingelser og behov, har vi prioritert dette arbeidet.

Vi registrerer at kommuner ofte tar kontakt med oss om hjelp i forbindelse med forslag til statsbudsjettet, budsjettbehandlingen og kommuneproposisjonen. Dette for å få brutt ned de "store linjene" til hva det betyr for den enkelte kommune.

Vi arrangerer årlig et informasjonsmøte for kommunene når forslaget til statsbudsjettet legges frem. Deretter har vi mye skriftlig kontakt med kommuner hvor informasjon i forbindelse med budsjettbehandling, endringer i lovverket (eksempelvis finans- og gjeldsregelverket) og annen relevant styringsinformasjon gis.

Vårt årlige kontaktmøte med rådmenn og ordførere kan også inneholde informasjon om kommuneøkonomi.

Når det gjelder vårt arbeid i forbindelse med KOSTRA, hjelper vi kommuner både med regnskapsføring og rapportering. Vi er selv aktive brukere av KOSTRA, og i møte med kommuner oppfordrer vi også dem til å ta i bruk verktøyet.

Fylkesmannen har ikke hatt behov for innmelding og utmelding av kommuner i ROBEK-registret.

Skjønnsmidler er tildelt etter departementets retningslinjer og er nærmere omtalt under punkt 7.3.6.4.1.

Resultatmål 3.1.5.1.1.1

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2016 ikke skal overstige antallet ved utgangen av 2015.

Ingen kommuner i Akershus var registrert i Robek på de angitte tidspunkt.

Antall kommuner i ROBEK

Kommuner per okt'15	Kommuner per okt'16	Avvik
0.00	0.00	0.00

Ingen Robek-kommuner i 2015 eller 2016.

3.1.1.11 Kommunereform

Seks kommuner har fattet gjensidige vedtak om å etablere tre nye kommuner i Akershus fra 1.1.2020. Det er Asker, Røyken, Hurum, Ski, Oppegård, Aurskog-Høland og Rømskog som ønsker å etablere «Nye Asker», «Nordre-Follo» og «Nye Aurskog-Høland». Fem kommuner har vedtak om sammenslåing uten positive vedtak i nabokommuner.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har løst oppdraget om å heve blikket og vurdere kommunestyrevedtakene samlet ut fra det som er best for regionen og innbyggerne som helhet i et 20-40 års perspektiv. Hovedstadsregionens utfordring er at 14 av våre 23 kommuner er mikrokommuner i areal. Selv de mest folkerike kommunene har begrenset med areal til å velge løsninger som sikrer samordnet og helhetlig samfunnsutvikling i regionen. Vårt oppdrag er gjennomført, og vår faglige anbefaling om framtidig kommunestruktur er ni kommuner i Oslo og Akershus fra 1.1.2020. De førstnevnte seks kommuner er i gang med å forberede seg for kommende strukturendringer med blant annet dialog om fellesnemnd. Samtidig avventer kommunene og Fylkesmannen nå Stortingets endelige vedtak om framtidig kommunestruktur, som eventuelt kan bety flere strukturendringer i vår region.

3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket

Regionalt bygdeutviklingsprogram med tre delprogrammer, etablert i samarbeid med partnerskapet i offentlig og privat sektor i 2013, ble også i 2016 lagt til grunn som styringsredskap for bruk av egne økonomiske virkemidler og samordning med andre for å oppnå regionale og lokale synergieffekter. Vi har forsøkt å anlegge et forsterket fokus på overordnet mål om bærekraftig næringsutvikling med et tydelig klima- og miljøfokus samordnet og på tvers av de tre delprogrammene, jf. de fire overordnede målene for nasjonal landbruks- og matpolitikk. Påbegynt revisjon av regionalt bygdeutviklingsprogram ble utsatt til 2017 med sikte på ferdigstilling fram til 1.1.2019. Unntaket er regionalt skog- og klimaprogram som har blitt supplert med Fylkesmannens strategiske plan for skogbruket i Akershus og Oslo 2016-2019 med bistand fra et bredt sammensatt partnerskap. Fokusområdene er trebruk, infrastruktur og skogproduksjon, herunder foryngelse, samt skogens bidrag til å møte klimautfordringene. En handlingsplan for 2016 blir i store trekk videreført i 2017 basert på arbeidsgrupper knyttet til fokusområdene.

Tilrettelegge for ajourføring av kommunale hovedplaner for skogsveger: Det har de siste årene blitt gjennomført en grundig registrering av skogsbilveinettet i alle kommuner, unntatt i Hurdal og Oslo, som gjøres i 2017. Dette danner et godt grunnlag for å lage nye hovedplaner i alle kommuner, noe som vil være et prioritert område for oppfølging i 2017.

VØI - Kap 5, Landbruk - kommentarer:

5.2.2.16 Det har ikke kommet forespørsler om å bidra med skogfaglig kompetanse i regional eller lokal skogbrannberedskap i 2016.

5.2.2.17 Skogbrannovervåking med småfly ble tidligere finansiert med fylkesinntrukne rentemidler fra skogfond. Vi har tolket forskriften slik at det ikke er anledning til å videreføre denne ordningen. For å avklare vårt ansvar når det gjelder å opprettholde og videreføre overvåking, har Fylkesmannens beredskapsstab i 2016 kontaktet Direktoratet for samfunnssikkerhet og organisering og finansiering. Det er sendt et brev til Landbruks- og matdepartementet om dette. Vår oppfatning er at ansvaret i utgangspunktet ligger i kommunene.

Resultatmål 3.1.6.1.1**Rapportere på**

Regionalt bygdeutviklingsprogram er utarbeidet og fulgt opp i tråd med nasjonal politikk.

Regionalt bygdeutviklingsprogram med overordnede mål og strategier fra 2013 er fulgt opp gjennom de tre delprogrammene med tilhørende regionale partnerskap som dekker både Akershus og Oslo. Regionalt næringsprogram følges opp med årlige handlingsplaner som fokuserer på videreutvikling og fornying av tradisjonelle landbruksproduksjoner, og satsing på tilleggsnæringer basert på gårdens ressurser og aktuelle markedsmuligheter. Det har særlig vært fokusert på landbruksbasert reiseliv (herunder kurs- og konferanser) og lokalmat og Inn på tunet. Antall lokale matfestivaler tok seg kraftig opp i 2016. I regionalt miljøprogram justeres satsene årlig i samsvar med tildelt ramme og oppslutning om ulike ordninger. Regionalt skog- og

klimaprogram ble i 2016 supplert med strategisk plan for skogbruket i Akershus og Oslo 2016-2019. Programmet vil danne grunnlag for oppfølging av stortingsmeldingen som ble lagt fram i 2016 med hovedfokus på infrastruktur, trebruk og skogproduksjon i et klimaperspektiv.

Resultatmål 3.1.6.1.2.1

Rapportere på

Tilfredsstillende foryngelse av all hogst innen tre år etter hogst.

Rutiner for foryngelseskontroll har, som i tidligere år, blitt fulgt opp gjennom skogbruksjefsamlinger, samt gjennom utsending av informasjonsbrev om foryngelseskontroll og resultatkontroll av foryngelse.

Det har vært en liten nedgang fra foregående år i antall ferdig behandlede saker i kommunene. Dette skyldes nok noe dårligere oppfølging av enkeltkommuner fra Fylkesmannen, og noe redusert kapasitet i enkelte kommuner.

Foryngelse har de siste årene vært høyere prioritert i næringen, og statistikk viser økende tetthet i foryngelsene. Trenden er klar, og den er klart positiv. Fylkesmannen skal følge opp i 2017 med spesielt fokus på kommuner som trenger å forsterke innsats og saksbehandling.

3.1.1.13 Bærekraftig landbruk

Regionalt miljøprogram (RMP) er det viktigste virkemiddelet i arbeidet for å bidra til et jordbruk som vektlegger en god balanse mellom matproduksjon, miljø- og driftsøkonomisk bærekraft. Tilskuddsordningene i RMP er målrettet ut fra aktuelle regionale utfordringer. Vi informerer om ordninger og muligheter i våre møter med kommunene, vannområdene, næringen og andre involverte. Midler fra klima- og miljøprogrammet brukes for en stor del målrettet til gratis miljøråd i de mest utsatte vannområdene. Målrettet bruk av SMIL-midler fremmes gjennom dialog med kommunene knyttet til deres tiltaksstrategier.

I 2016 startet vi arbeidet med evaluering av RMP med sikte på å få til en ytterligere forsterket målretting i revisjonen som skal ferdigstilles til 1.1.2019.

Godt over halvparten av kommunene i Akershus, samt Oslo, takket ja til tilbudet om kurs i landbruk og jordvern i 2016, jf. vårt oppdrag. Vi håpet på en enda høyere måloppnåelse, men har gjentatt tilbudet og regner med å bli invitert til alle gjenstående kommuner i løpet av 2017. Et overordnet siktemål er at bedre informasjon og dialog skal bidra til et skjerpet fokus og faktisk reduksjon i omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i kommunale planprosesser, i tråd med ny forskjernet nasjonal jordvernstrategi.

Resultatmål 3.1.6.2.1.1

Rapportere på

Andel kommuner som følger opp kontroll med foryngelseskravet: 100 pst i løpet av tre år.

Samtlige kommuner/landbrukskontorer i Oslo og Akershus har loggført arbeid med oppfølging av foryngelseskravet i ØKS. To kommuner har mangler i forhold til full måloppnåelse, mens en kommune bare har vært i kontakt med om lag halvparten av skogeierne. Fylkesmannen har fulgt opp de aktuelle kommunene i direkte dialog, og vil videreføre dette i 2017.

Av de 228 skogeierne som ble plukket ut til foryngelseskontroll i 2016, er det 30 som ikke har fått oppfølging fra kommunen. Årsaken til avviket er lav kapasitet i enkelte kommuner. Som resultat har kontrollene vist en klar positiv effekt på plantetettheten i våre fylker. Kommunene har en bedre og mer systematisk oppfølging av kontroller nå, sammenliknet med tidligere år.

Resultatmål 3.1.6.2.1.2

Rapportere på

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenliknet med 2015.

I Oslo og Akershus har gjennomsnittlig tetthet i plantefeltene økt fra 175 til 176 planter/dekar fra 2015 til 2016. At økningen ikke har vært større, skyldes at det i flere år har vært økt fokus på planting, både fra næringen og offentlig skogforvaltning. I 2016 har det dessuten vært vanskelig å få tak i nok planter i våre fylker, noe som har redusert effekten av ordningen med tilskudd til tettere

planting. Sammenlignet med 2014 har det vært en økning i plantetallet på 6,8 %. Det var en liten nedgang i plantet areal (229 dekar) fra 2015 til 2016.

Gjødslet areal registrert gjennom skogfondssystemet, var 6 611 dekar i 2016. Resultatet er langt over målet på 2 000 dekar i Strategisk plan for skogbruket i Akershus og Oslo. Dette skyldes i all hovedsak innføring av tilskuddet. I 2015 var antall dekar gjødslet areal 0.

Resultatmål 3.1.6.2.2.1

Rapportere på

Alle miljøvirkemidlene er forvaltet i tråd med regionalt miljøprogram og nasjonale føringer.

Den viktigste miljøutfordringen for landbruket i Oslo og Akershus er fortsatt avrenning til vassdrag og kyst, og regionalt miljøprogram (RMP) er vårt viktigste virkemiddel i denne sammenhengen. RMP spiller således en nøkkelrolle i arbeidet med landbrukets bidrag for å nå mål i vannforskriften. Hoveddelen av RMP-midlene går fortsatt til tiltak for å begrense erosjon og avrenning av plantenæringsstoffer. I 2016 har vi startet arbeidet med evaluering av RMP med sikte på å få til en ytterligere forsterket målretting ved kommende revisjon.

Også innen Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) prioriterer kommunene avrenningsutfordringer i sine tiltaksplaner og tildelinger. 81,8% av SMIL-midlene går til hydrotekniske tiltak. Målrettet bruk av SMIL-midler fremmes gjennom dialog med kommunene knyttet til tiltaksstrategiene. Det er stor pågang av søknader, og tildelte SMIL-midler til våre fylker brukes fullt ut.

Den største andelen av midler fra klima- og miljøprogrammet brukes målrettet til miljøråd til foretak i de mest utsatte vannområdene, og er på denne måten med på å styrke innsatsen for å begrense forurensning til vassdrag som skyldes avrenning fra jordbruksarealer, hånd i hånd med SMIL og RMP.

I Oslo og Akershus er forskriftene om regionale miljøkrav, hjemlet i jordloven, et viktig virkemiddel for å oppnå mål i vannforskriften. Nytt i 2016 var at prioriterte vannområder i våre to fylker ble utvidet til å gjelde hele Oslo og Akershus, bare med unntak av vannområder med avrenning til Mjøsa og vannområdet knyttet til grensevassdrag med avrenning til Sverige. Utvidelsen har ført til større oppslutning og lavere RMP-satser. Om nye områder også vil bli omfattet av regionale miljøkrav, vil først bli avgjort i tilknytning til RMP-revisjonen.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Godt tjenestetilbud for barn og unge

I 2015 opprettet embetet en egen arbeidsgruppe med representanter fra de fleste avdelinger som har som mandat å koordinere felles tiltak innenfor de ulike oppdrag fra våre oppdragsgivere. Vi har i 2016 kartlagt kommunenes arbeid på samordning og utvikling av tjenester til utsatte barn og unge innenfor de ulike fagområder.

I 2015 ble prosjektet «Barnekonvensjonen i praksis – samarbeid og medvirkning til barn og unges beste» etablert for bydeler og kommuner i Oslo og Akershus. Prosjektet ble utarbeidet etter modell fra Fylkesmannen i Troms, «Sjumilssteget». Barnekonvensjonens artikkel 3 (barns beste) og 12 (medvirkning) samt samarbeid ble valgt som tema for prosjektet. Det var 18 bydeler og kommuner som deltok. Målsettingen var at Fylkesmannen skulle bistå med implementering av FNs barnekonvensjon. Vi etablerte et fast nettverk for de kommunale koordinatorene, og engasjerte VID (tidligere Diakonhjemmets høyskole) til å lede nettverkssamlingene. I 2016 har det vært avholdt nettverkssamlinger fast annenhver måned, til sammen seks samlinger.

Prosjektet har vist at det i enkelte kommuner og bydeler foregår en stor aktivitet for å forbedre tverretattlig og tverrfaglig samarbeid. Samtidig som bevisstheten, kunnskapen og kompetansen om barnekonvensjonen har økt.

Prosjektet har også vist at implementeringsarbeid tar lang tid, og er helt avhengig av svært engasjerte medarbeidere for å lykkes.

Et godt tilbud til barn og unge er et fast tema i alle typer møter og treffpunkt med kommunene, uavhengig av om det er politisk eller administrativ ledelse.

Vi har videre hatt høyt fokus på barn og unge i enkeltsaker og tilsynssaker innenfor flere lovområder. Dette gjelder særlig barnefattigdom i saker vedrørende familier som er avhengig av økonomisk sosialhjelp, barn som har rett til å bli hørt og medvirke i saker som angår dem selv, og i saker som gjelder det psykososiale skolemiljøet til elever i grunnopplæringa.

Barns interesser vurderes i areal- og plansaker.

Vi registrerer at eksempelvis flere og flere NAV- kontor vurderer barns behov i lavinntektsfamilier ved utmåling av stønad til familier. Dette ser vi på som en direkte konsekvens av det økte fokuset Fylkesmannen har på alle fagområder.

Vi har merket oss at mange kommuner og bydeler i Oslo har prioritert samordnete tiltak for sin barnebefolkning og prioriterer dette på flere nivå. Andre kommuner/bydeler har et forbedringspotensial.

Arbeidet vil fortsette i 2017 og fremover.

3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Fylkesmannen har informert på ulike egne samlinger om strategien Bolig for velferd, både overfor bo-oppfølgere, NAV-veiledere, økonomiske rådgivere og NAV-ledere. Dette inkluderer også veiviseren som ble lansert i november 2016. Fylkesmannen deltar på samlinger Husbanken arrangerer for kommunene Akershus og bydelene i Oslo, og der er strategien Bolig for velferd sentral.

Vi erfarer at det er stor interesse for temaet i alle de ulike fagfora vi deltar i.

Resultatmål 3.2.1.2.1

Rapportere på

Gjennomført minimum to kompetansehevende tiltak for kommunene i fylket om boligsosialt arbeid, f.eks. bolig og integrering av flyktninger, bolig og tjenester til rusmiddelavhengige, helhetlig planlegging, bolig og folkehelse.

Det har vært arrangert egne boligsosiale konferanser både for kommunene i Akershus og bydelene i Oslo. Målgruppen har vært bo-oppfølgere, boveiledere, ledere og boligtildelere. Tema på konferansene har vært bosetting av flyktninger, housing first, tverrfaglig samarbeid, og erfaringsutveksling. Det har også vært informert om strategien Bolig for velferd, og den nye veiviseren på Fylkesmannens faglige samlinger overfor ansatte og ledere ved NAV-kontorene. Dette arbeidet fortsetter i 2017.

Fylkesmannens bidrag til at det boligsosiale arbeidet i kommunene er kunnskapsbasert

Resultatmål	Differanse	Grunnlagstall 1
2	0	2

3.1.2.3 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket

Vi gjennomfører to årlige ordinære møter for Fylkesberedskapsrådet. I tillegg har deler av rådet vært involvert ved skredet i Sørums og ekstremværet Urd. FylkesROS med oppfølgingsplan ble ferdigstilt 2016, og nye scenario skal utarbeides årlig. Vi deltar i kommunale beredskapsråd, samlinger og øvelser med redningsledelsen og beredskapsforum i Oslo kommune. I tillegg deltar vi årlig på sivil-militært kontaktmøte og i planlegging av sivil-militære øvelser.

Vi har gjennomført øvelse for embetets kriseorganisasjon. Fylkesmannen har ikke startet med å utarbeide regionalt planverk basert på Sivilt beredskapssystem (SBS) eller nasjonalt beredskapsplanverk. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har bebudet å lede en nasjonal gruppe som skal lage utarbeide malverk for fylkesmennene. Vi har ingen vaktordning på beredskapsområdet, men kommuner, politi og aktuelle etater i fylkesberedskapsrådet har mottatt varslingsliste med kontaktinformasjon.

Resultatmål 3.2.1.3.1

Rapportere på

Det er gjennomført minst en årlig øvelse av kriseorganisasjonen i embetet med grunnlag i ny samfunnssikkerhetsinstruks.

Øvelse Pandemi 2016 ble gjennomført i november 2016. Øvingsmålene vektla informasjonsformidling internt i embetet, bruk av planverk og effektiv ressursfordeling for å opprettholde embetets leveransedyktighet og ivaretagelse av embetets regionale samordningsansvar.

3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Når tilsynstema på helseområdet er bestemt, tas det utgangspunkt i dette før det gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse av aktuelle tilsynsobjekter/virksomheter. I risiko- og sårbarhetsanalysen inngår kartlegging av virksomhetene med bakgrunn i kjente sårbarhetsfaktorer knyttet til tilsynstemaet og de forhold som tilsynet særlig er ment å avdekke. Informasjon om virksomhetenes praksis fra behandlete klage- og tilsynssaker, informasjon fra pårørende, spesialisthelsetjeneste og andre samarbeidspartnere er

også en viktig kilde til informasjon som benyttes sammen med opplysninger kjent på annet vis.

Det vektlegges at utvelgelsen skal være en uavhengig og etterrettelig prosess.

Det sikres felles koordinering og tilsynsplanlegging ved embetet ved at det arrangeres møter mellom tilsynskoordinatorene ved de ulike avdelingene. Det er også utarbeidet en felles tilsynskalender som er tilgjengelig for alle ansatte. Planlagte tilsyn skal fortløpende registreres i denne slik at det legges til rette for intern koordinering av tilsynsaktivitet, samt for å unngå dobbeltbooking eller nærhet i tid av tilsynsbesøk.

For å øke læringen av tilsyn publiseres tilsynsrapportene på våre nettsider, og aktuelle samarbeidspartnere informeres om at de publiseres. Vi informerte alle kommuner og bydeler i fylkene i starten av 2016 om at det skulle gjennomføres landsomfattende tilsyn med helse- og omsorgstjenester til voksne utviklingshemmede. Funn fra gjennomførte tilsyn presenteres på samarbeidsmøter med ulike aktuelle virksomheter.

Sosial- og familieavdelingen har prioritert på læring og forbedring i 2016. Det ble derfor gjennomført egenvurderingstilsyn både med barnevernsloven og sosialtjenesteloven. Elleve NAV-kontor har deltatt i et egenvurderingstilsyn med sosialtjenesteloven og 14 barnevernskontor med barnevernloven. De har selv definert eventuelle avvik og/eller mangler i egne tjenester og fulgt opp lukking av avvikene.

I evalueringen av prosessen har de fleste gitt tilbakemelding om en større forståelse for internkontroll i egen virksomhet og formålet med tilsyn.

Fylkesmannen har også merket en bedring på mange av disse kontorene når det gjelder saksbehandling og vurderinger i konkrete klagesaker og tilsynssaker.

Etter vår vurdering er metoden med egenvurderingstilsyn hensiktsmessig for å få barneverntjenestene og sosialtjenestene til å vurdere egen praksis på grunnlag av regelverket, og endre praksisen i henhold til dette. Metoden bør brukes oftere sett hen til læringsaspektet i tilsynet. Egenvurderingstilsynene i barneverntjenestene har blitt fulgt opp ytterligere med stikkprøvetilsyn i tre kommuner.

På miljøsidene er avløpsanleggene i våre 23 kommuner kontrollert i løpet av de siste tre-fire årene. Fortsatt er halvparten av avvikene ikke lukket. Årsaken til dette er dels manglende personellressurser og kompetanse i kommunene, men vår kapasitet til å følge opp i etterkant av tilsyn har også vært begrenset.

Tilsyn med industri- og avfallsanlegg hvor det er funnet brudd på lov og forskriftskrav, er i stor grad avsluttet innen avtalt frist. Det gjenstår fortsatt oppfølgingsoppgaver når det gjelder avfallsdeponier og enkelte avfallsanlegg.

Resultatmål 3.2.1.4.1.1

Rapportere på

Alle tilsyn hvor det er funnet brudd på lov og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Dersom det avdekkes brudd på lov eller forskriftskrav under tilsyn, følges dette opp med at det gis frister for retting av forholdet. Tilsynsobjektet følges deretter opp inntil forholdet er rettet opp gjennom endring av praksis.

Resultatmål 3.2.1.4.2.1

Rapportere på

Alle tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav, er fulgt opp og avsluttet innen utgangen av 2016.

Avslutning av tilsyn med folkehelsearbeid

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat	Antall tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav.	Antall tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav som er avsluttet.
100 %	- 100 %		0	0

Det ble gjennomført 6 slike tilsyn i 2014, det ble ikke avdekket avvik i noen av disse.

Resultatmål 3.2.1.4.3.1

Rapportere på

Krav til gjennomsnittsscore i spørreundersøkelse: 75 % svarer "FMs tilsynsvirksomhet er godt eller nokså godt samordnet".

Fylkesmannen har gjennom dette året arbeidet aktivt med å styrke vår samordning- og koordineringsoppgave knyttet til kommunerettet tilsyn.

Noen av de grepene vi har tatt internt:

- Gjenopprettet tilsynskoordineringsgruppe. Alle avdelinger som jobber med kommunerettet tilsyn er representert i gruppen, som ledes av samordningsstaben. Representanter er valgt av avdelingsledere selv, og fungerer som bindeledd mellom fagavdelinger og stab. For at tilsynskoordinatorene skal være innforstått med sin rolle er et mandat utarbeidet og gjennomgått på ledermøtet. Hensikten med gruppen er å legge til rette for at planlegging av tilsyn kan gjøres på en hensiktsmessig måte, både i tid og frekvens. Vi utveksler informasjon og samarbeider tett for å unngå stor tilsynsbelastning på én kommune og vurderer løpende muligheten for felles / tverrsektorielle tilsyn.
- Opprettet en egen tilsynskoordineringskalender på intranett. Kalenderen viser all planlagt tilsynsaktivitet for det aktuelle/kommende året. Kalenderen ligger synlig på vår intranettside for å understreke viktigheten og sørge for at de som er opptatt av tilsyn kan følge med, uten om å be om tilgang. Åpenhet, tilgjengelighet og etterprøvbarehet er viktige stikkord her.
- Embetsledelsen er opptatt av samordning av tilsyn, og det er derfor viet oppmerksomhet til dette temaet både på ledermøter og informasjonsmøter for alle ansatte.

Når det gjelder samordning av tilsyn med andre, er dette arbeidet foreløpig mest preget av dialog. Vi har kontakt med Kontrollutvalgsekretariatene i Oslo, Romerike og Follo. Det er både avholdt møter og vært skriftlig kommunikasjon om vårt tilsynsarbeid og aktuelle tilsynstemaer i 2017 (med utgangspunkt i foreløpig tildelingsbrev/VØI og våre egne vurderinger).

I vårt årlige møte med rådmenn og ordførere ble også samordning av tilsyn et sentralt tema. Her gikk vi gjennom krav, mål, forventninger, vårt tilsynsarbeid med angivelse av tema og tilbakemeldinger på vår spørreundersøkelse til kommunene.

Svarprosenten i spørreundersøkelsen på de spørsmålene som omhandlet samordning av tilsyn var 64 %. Kommunene har gitt uttrykk for at arbeidet med samordning av tilsyn i hovedsak bør fortsette som nå.

I 2017 skal et mer systematisk arbeid med involvering av andre statlige tilsynsvirksomheter prioriteres.

Resultatmål 3.2.1.4.4.1**Rapportere på**

Krav til gjennomsnittsscore i spørreundersøkelse - 75 % svarer at FMs tilsyn "i stor eller nokså stor grad har vært lagt til rette med sikte på læring og forbedring lokalt".

Tiltak for å spre læring og forbedring etter tilsyn varierer fra fagavdeling til fagavdeling. Noen av fagavdelingene bruker systematisk resultater fra tilsynsrapporter til å lage egne regelverkssamlinger/ nettverkssamlinger. Andre inviterer nabokommuner til for- og ettermøte, slik at kommunene kan lære av hverandre.

Generelt legger vi våre endelige tilsynsrapporter ut på vår nettside, slik at de som er interessert lett kan få tilgang til disse.

3.1.2.5 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Klimahensyn er et sentralt tema i Strategisk plan for skogbruket i Akershus og Oslo 2016-2019, vedtatt i 2016. Landbruksavdelingen har gitt uttalelse til tre *kommunale klima- og energiplaner* med informasjon og veiledning om karbonlagring i jord- og skogbruk, tiltak for klimagassreduksjon fra jordbruket og klimatilpasning i jordbruket. Tiltak i Regionalt miljøprogram for å redusere erosjon og næringsstoffavrenning til vann og vassdrag har også positive klimaeffekter. Et *seminar for kommunene* om økt trebruk ble arrangert med god oppslutning. Økt trebruk som klimatiltak, og tiltak for klimatilpasning i landbruket var temaer i fellesmøtet for Oslofjordfylkene (KOLA-Viken - kompetanseheving for landbruksforvaltningen) i 2016. Det ble gitt tilsagn om *klimasatsumidler* til trebruks- og trebruksrelaterte prosjekter i 2016: Aurskog-Høland - Klimakonsept for flyktningboliger, og Oslo kommune - 50% reduksjon av klimagassutslipp fra bygningsmaterialer. Regional plan for klima- og energi ble startet opp i 2016 i regi av Akershus fylkeskommune, med bidrag fra Fylkesmannens fagavdelinger. Planen forventes å bli sendt på høring i 2017.

Resultatmål 3.2.1.5.1.1

Rapportere på

FM har hatt dialog med alle kommuner i fylket og formidlet forventninger til klima- og energiplanleggingen.

Fylkesmannen mangler kompetanse og kapasitet til å veilede konkret på andre områder enn ATP/klimareduksjon og klimatilpasning. Klima er omtalt i Fylkesmannens forventningsbrev, i uttalelser til kommunale klima- og energiplaner og i forbindelse med oppstart av regional plan for klima og energi. Embetet formidler også disse signalene i våre uttalelser til plansaker med fokus på ATP.

Resultatmål 3.2.1.5.2.1**Rapportere på**

Vurdering av effekt på klimagassutslipp, samt mål og tiltak for å redusere klimagassutslipp og energibruk, skal finnes igjen i alle relevante planer og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven og annet lovverk.

Se punkt over.

Resultatmål 3.2.1.5.3.1**Rapportere på**

FM har hatt dialog med kommuner og formidlet relevant kunnskap og informasjon, blant annet om nasjonale og fylkesvise klimaframskrivninger og den nye nettsiden klimatilpasning.no

Fylkesmannen avholdt seminar om overvannshåndtering og klimatilpasning i januar 2016. Fylkesmannen har også avholdt en workshop der kommunene har utarbeidet kart for flomveier ved ekstremnedbør.

3.1.2.6 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen

Helseavdelingen har i samarbeid med beredskapsstaben rapportert ukentlig fram til slutten av januar 2016 til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Helsedirektoratet, med fylkeslegens vurdering av situasjonen for Oslo og Akershus. Dette varte så lenge flyktningssituasjonen var en beredskapssituasjon (slutten av januar).

I mars ble det arrangert en konferanse i regi av Fylkesmannen, IMDi og KS for kommuneledere i Oslo og Akershus med tema integrering av flyktninger med fokus på skole, psykisk helse, samarbeid med næringslivet og frivillighet.

20. april hadde Helseavdelingen sammen med RVTS Øst møte med kommuneoverleger i Akershus og bydelsoverleger i Oslo med psykososial oppfølging av flyktninger og asylsøkere som tema.

22. november arrangerte Helseavdelingen Fylkesmannens Helsekonferanse med tema psykososial oppfølging av flyktninger og asylsøkere i Oslo og Akershus. Dette var et samarbeid med RVTS Øst

Fylkesmannen arbeider gjennom flere tiltak for å støtte opp om kommuner og nasjonale myndigheters arbeid for og med flyktninger. Barnehage- og utdanningsavdelingen har hatt temaet nyankomne barn og unge på møter med barnehagemyndighetene og skoleeiere. Regelverket er gjennomgått.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet:

- bistått i gjennomføring av regionale samlinger, en dag for Oslo med 150 deltagere og en dag for Akershus med 170 deltagere
- kvalitetssikret tall på utdanningstilbud til nyankomne, registrert inn fra kommuner og fylkeskommuner, og fulgt opp i de tilfellene tallene ikke stemmer med opplysninger fra UDI
- informert om, behandlet søknader og igangsatt prosjektet andrespråksveiledning.

Resultatmål 3.2.1.6.1.1

Rapportere på

Andel flyktninger som er bosatt innen 6 mnd. etter at vedtak om opphold i Norge eller reisetillatelse er gitt: 55 % av IMDIs totale bosettingsanmodning til kommunene i fylket. Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Resultatmål 3.2.1.6.1.2**Rapportere på**

Andel enslige mindreårige som er bosatt: 100 % av IMDIs totale bosettingsanmodning til kommunene i fylket.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene**3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling**

Vår sosial- og familieavdeling har i løpet av 2016 merket en økt telefonisk pågang fra saksbehandlere i kommunene som ønsker veiledning i konkrete spørsmål eller prinsipielle spørsmålstillinger tilknyttet barnevernloven, barneloven, sosialtjenesteloven og introduksjonsloven. Vi har behandlet 13 saker etter introduksjonsloven i 2016 hvorav ni saker ble stadfestet, tre ble opphevet og en avvist. Alle sakene behandles innen senest to måneder. Kommunene har gitt uttrykk for at de er fornøyd med at vi har god tilgjengelighet når de trenger veiledning. Antall behandlede saker etter barnevernloven og sosialtjenesteloven er rapportert til helsetilsynet.

Barnehage- og utdanningsavdelingen får mange henvendelser på telefon og e-post fra privatpersoner, skoleeiere og fra media om juridiske, økonomiske og pedagogiske spørsmål. Stadig flere foreldre tar kontakt med bekymringsmeldinger om forhold på skoler, spesielt knyttet til psykososialt miljø. Den samlede kompetansen hos Fylkesmannen vurderes som god. Saksbehandlerne samarbeider i flere retninger for å sikre at det er høy kvalitet i veiledning, klagesaksarbeid og tilsyn. Faglige spørsmål tas opp i gruppesamtaler i regi av ledelsen og av faggrupper i avdelingen. Vi vurderer delmålet som innfridd. Fylkesmannens tiltak har bidratt til at kommunene og andre aktuelle målgrupper er gjort kjent med regelverket gjennom veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling.

På forurensingsfeltet er det gjennomført tilsyn med noe redusert kapasitet. Veiledning og klagesaksbehandling er imidlertid gjennomført med høy kvalitet.

Resultatmål 3.3.1.1.1.1**Rapportere på**

Minimum 2 tilsyn i hvert fylke per år.

Det er gjennomført skriftlige tilsyn med fire kommuner i Akershus. Temaene har vært kontroll av om kommunene gir deltakerne et program som er helårlig og på full tid. Alle kommunene fikk to lovbrudd. Alle lovbrudd ble rettet innen utgangen av året.

Resultatmål 3.3.1.1.2.1**Rapportere på**

Det enkelte embetets omfang av tilsyn skal opprettholdes på samme nivå som i 2015, jf. retningslinjer og aktivitetskrav i VØI.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har samme aktivitetskrav fra Utdanningsdirektoratet som i 2015. Aktivitetskrav for 2016 er oppfylt. Tilsynene har fulgt Utdanningsdirektoratets krav til fordeling mellom tema (FNT), og kommuner/skoler/bydeler er valgt etter en risikovurdering.

Resultatmål 3.3.1.1.3.1

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens tilsyn skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015, Rapport 19/2015 NIFU»

Tilsyn: 72 prosent av de spurte skoleeierne svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet tilsyn som viktig.

Barnehagemyndighetens tilfredshet med Fylkesmannens tilsyn i Oslo og Akershus var i 2016 3,9 for Oslo og 3,6 for Akershus. Det er omtrent på samme nivå som alle barnehagemyndigheter i Norge sin vurdering i 2015. Gjennomsnittet var da 3,83.

I 2015 var tallene 3,75 for Oslo og 3,44 for Akershus. Vi har altså hatt en positiv utvikling fra 2015 til 2016 hvis vi sammenligner med tall for egne fylker. Dette stemmer godt med tilbakemeldingene vi får etter tilsyn.

I «Spørsmål til Skole-Norge våren 2016, Rapport 2016:16 NIFU» fremkommer det at 73 prosent av de spurte skoleeierne svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet tilsyn som viktig. Dette er en økning fra 72 prosent i 2015.

Det er også vår oppfatning fra møter med sektoren at det store flertallet av kommuner, barnehagemyndigheter, skoleeiere og skoler opplever tilsyn som både nyttig og viktig, selv om de også gir uttrykk for at tilsyn er krevende. Vi benytter i stor grad veiledning i tilknytning til tilsynene, og mener det både bedrer tilliten mellom Fylkesmannen og kommunene, samt at det fører til bedre regel etterlevelse etter tilsynet. Kommunene forstår og aksepterer de fleste lovbruddene vi påpeker i tilsynsrapportene.

Samlet sett konkluderer vi med at resultatmålet er nådd.

Resultatmål 3.3.1.1.4.1**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens klagesaksbehandling skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015, Rapport 19/2015 NIFU»

Klagesaksbehandling: 52 prosent av de spurte skoleeierne svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet klagesaksbehandling som viktig.

Jf. «Spørsmål til barnehage – Norge høsten 2015», Trøndelag Forskning og Utvikling.

Barnehagemyndighetens tilfredshet med Fylkesmannens klagesaksbehandling i Oslo og Akershus var i 2016 3,4 for Oslo og 3,2 for Akershus. Det er lavere enn hva alle barnehagemyndigheter i Norge vurderte i 2015. Gjennomsnittet var da 3,63.

I rapporten "2016:16 spørsmål til skole-Norge" svarer 62 prosent av de spurte skoleeierne at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet klagesaksbehandling som viktig for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i skoletilbudet til barn og unge. 52 prosent svarte dette i 2015.

Det er sjelden vi får meldinger fra kommunene om at resultat av klagebehandlingen er uklart.

Vi behandler et stort antall klagesaker årlig, og mange av de klagesakene vi behandler gis medhold.

Vi vil fortsette å arbeide for at barnehagemyndighetens, barnehageeieres og skoleeieres tilfredshet med vår klagesaksbehandling skal bli bedre.

Resultatmål 3.3.1.1.5.1**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens veiledning om regelverket skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

På barnehageområdet skårer Oslo 4,1 for 2016, Akershus 3,5. Landsgjennomsnittet for 2015 var 3,75.

I Oslo var resultatet 3,88 i 2015, i Akershus 3,06. Vi har hatt en positiv utvikling på tilfredshet med vår veiledning om regelverket på barnehageområdet. Avdelingen har kompetente medarbeidere som har gjennomført mange regelverkssamlinger, og dette har hatt god effekt.

Skoleeiers rapportering på nasjonalt nivå fra 2015 viste at 73 prosent i stor eller svært stor grad opplevde Fylkesmannens veiledning som viktig. For 2016 rapporterte 74 prosent at veiledningen er viktig i stor grad/svært stor grad. Vi opplever av kommunene i Oslo og Akershus ønsker veiledning fra Fylkesmannen på ulike områder, og vi strekker oss langt for å imøtekomme kommunene på dette. Vi tilbyr veiledning både i forkant og etterkant av tilsyn, og gjennomfører regelverkssamlinger på områder vi vurderer det er behov for det.

Resultatmålet er oppnådd.

Resultatmål 3.3.1.1.6.1

Rapportere på

Andel klagesaker som er behandlet innen 12 uker: 100%.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus behandlet 751 klagesaker etter plan- og bygningsloven; 673 byggesaker og 78 reguleringssaker.

Det var 639 byggesaker som hadde en saksbehandlingsfrist på 12 uker. Av disse ble 20 % behandlet innen fristen.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 80 %	20 %	639	125

Differansen skyldes at vi stadig har store og komplekse saker å håndtere, samtidig som vi også har hatt en økning av antallet klagesaker, til 762 saker i 2016. Embetet behandler årlig også flere klagesaker om refusjon og byggesaker innenfor markalovens geografiske virkeområde. Ett av våre refusjonsvedtak ble behandlet av Borgarting lagmannsrett i en avgjørelse fra 27. juni 2016, og vi har bistått Regjeringsadvokaten i forberedelsene til saken, og i forbindelse med motpartens anke til Høyesterett. Det er også to byggesaker som har blitt ført for Oslo tingrett i 2016.

Resultatmål 3.3.1.1.6.2

Rapportere på

Andel klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, som er behandlet innen 6 uker: 100%.

Vi behandlet 34 byggesaker der det var gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42. Av disse ble 22 saker behandlet innen seksukersfristen.

BOBY - Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 35 %	65 %	34	22

Resultatmål 3.3.1.1.7.1

Rapportere på

Andel ekspropriasjonssaker i førsteinstans eller som klageinstans på plan- og bygningsrettens område, som er behandlet innen 12 uker: 100%.

Det innkom totalt elleve ekspropriasjonssaker i 2016. Av disse var det fire søknader om forhåndstiltredelser, fire søknader om samtykke til ekspropriasjon og tre klagesaker.

Videre ble det behandlet i alt ni ekspropriasjonssaker i 2016. Tre av disse var søknader om forhåndstiltredelse, tre var søknader om samtykke til ekspropriasjon og tre var klagesaker. Av de tre klagesakene som ble behandlet, ble ingen behandlet innen tolv uker. I tillegg ble den ene søknaden om samtykke til ekspropriasjon trukket før saken kom opp til behandling.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen bruker mye ressurser på veiledning og oppfølging av kommunene når det gjelder deres oppdrag om en effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning. Vi arrangerer årlige samlinger for kommunene knyttet til tilskuddsordningene og sender ukentlig vårt informasjonsbrev "Nytt og nyttig" til alle ansatte i kommunal landbruksforvaltning med oppdatert informasjon og tips. Fylkesmannens hjemmeside brukes også aktivt i dette arbeidet.

I 2016 har vi hatt særlig fokus på oppfølging av to områder i kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd:

Avkorting ved feilopplysninger og regelverksbrudd.

Brudd på annet regelverk, med hovedfokus på dyrevelferdsloven.

Fylkesmannen har gjentatte ganger innskjerpet at alle kommuner skal dokumentere og rapportere hvordan de har vurdert og konkludert i alle saker der PT-forskriften hjemler avkorting, uavhengig av om vedtaket blir avkorting eller ikke. Kopi av vurdering og vedtak skal alltid sendes til oss. Vi har hatt stort fokus på at også avvik der det ikke avkortes, skal vurderes og vedtak begrunnes skriftlig i PT-4000B skjema i ROB. I tillegg er alle kommuner bedt om å vurdere avkorting etter PT-forskriften i alle saker som er oversendt fra Mattilsynet vedr. brudd på dyrevelferdslovens bestemmelser.

Effektiv og korrekt lovforvaltning i kommunene tilstrebes gjennom kurs og møter, ved behandling av klager på kommunale vedtak, ved omgjøring av kommunale vedtak og gjennom utstrakt veiledning over telefon.

Resultatmål 3.3.1.2.1.1

Rapportere på

Gjennomført kontroll av foretak i henhold til kontrollplan.

A: Kontroll med husdyrkonsesjonsregelverket er gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv 17/2016.

B: Et foretak er spesielt fulgt opp etter kontroll i 2015 vedr. feilføring i forholdet mellom ungpurker og drektige purker. Antall foretak der det i 2016 er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer er åtte, inkludert purkeringer. Antall foretak som skal følges opp i 2017 vedr. produksjonsgrenser er ni, hvorav alle er eggprodusenter, og der innsett av høner og produksjon i 2016 og tidligere år har ligget på konsesjonsgrensen (7 500 høner). Det er ikke gjennomført stedlig kontroll i foretak i 2016. Vi har heller ikke kontrollert foretak grunnet mistanke om driftfellesskap. Antall foretak ilagt standardisert erstatning grunnet brudd på konsesjonsregelverket er tre med totalbeløp kr 68 970. Ett av disse vil bli fulgt opp i 2017 ift. opplysninger gitt gjennom PT-ordningen.

Fylkesmannen har i 2016 behandlet og godkjent en sak om midlertidig økt konsesjon utover konsesjonsgrensen i medhold av Forskriftens § 7.1, Konsesjon i særlige tilfeller, i dette tilfellet til undervisning og forskningsformål. Landbruksdirektoratet har omgjort Fylkesmannens vedtak. Vedtaket er påklaget, og er nå til behandling i Landbruks- og matdepartementet.

På bakgrunn av de siste års økte konsesjonsgrenser for kylling og flere eiendomsoverdragelser i fylket, har Fylkesmannen ryddet i husdyrkonsesjonsregisteret. Nye og oppdaterte opplysninger vil bli oversendt til Landbruksdirektoratet i 2017 for registrering.

Kontroll av foretak i samsvar med kontrollplan

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
A	Klagesak videresendt til Ldir, Husdyrkonsesjon/PT-ordningen.	Uklarhet om registrering av antall drektige purker/ungpurker i søknad om PT.	Ungpurker ble oppført som drektige purker. Avviket ble varslet skriftlig og ble påklaget etter samtaler. Klagen ble behandlet her, og deretter videresendt til Ldir for behandling i 2017.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Får ikke opp tabellen, opplysninger om foretak er lagt inn i PT-tabellen over.

Resultatmål 3.3.1.2.1.2**Rapportere på**

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 pst. av kommunene.

Det ble gjennomført fem forvaltningskontroller i fem ulike kommuner som alle har eget landbrukskontor. Medregnet Oslo som kommune er det til sammen 23 kommuner i Oslo og Akershus. Det betyr at forvaltningskontroll ble utført i ca 22 % av kommunene i 2016.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20% av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
Asker	Produksjonstilskudd - stedlig kontroll. Spesielt fokus på oppfølging av tidligere avvik og forvaltningsrutiner.	0	Tilbakemelding fra FM pr. brev om ingen avvik.
Bærum	Produksjonstilskudd - stedlig kontroll. Spesielt fokus på oppfølging av avvik og forvaltningsrutiner.	1 avvik PT: Feilopplysning, jf. §12 i PT-forskriften. 2 foretak søkte på samme areal.	Kommunen meldte pr. brev at de vil endre praksis på området.
Nes	Produksjonstilskudd og NMSK - stedlig kontroll. Spesielt fokus på oppfølging av avvik og forvaltningsrutiner. NMSK: Fokus på forvaltningen av de ulike ordningene. Stedlig kontroll av foretak ble gjennomført som et ledd i forvaltningskontrollen av NMSK.	1 avvik PT: Kommunens oversendelse av klagesaker i PT er mangelfull og ivaretar ikke alltid søker/partens rettigheter.	Kommunen meldte pr. brev at de vil endre praksis på området.
Eidsvoll	Produksjonstilskudd og NMSK - stedlig kontroll. Spesielt fokus på oppfølging av avvik og forvaltningsrutiner. NMSK: Fokus på forvaltningen av de ulike ordningene.	2 avvik. Avvik 1: NMSK - Manglende gjennomføring av kontroll og manglende dokumentasjon på kontroll av tiltak. Avvik 2: PT - Kommunen har ikke fulgt opp vedtak fra Mattilsynet (brudd på dyrevelferdslovens bestemmelser) etter § 11 i PT-forskriften (brudd på annet regelverk) i tilstrekkelig grad.	Kommunen meldte pr. brev at de vil endre praksis på området.
Sørumsund	Produksjonstilskudd og RMP - stedlig kontroll. Spesielt fokus på oppfølging av tidligere avvik og forvaltningsrutiner.	0	Tilbakemelding fra FM pr. brev om ingen avvik.

Når FM deltar i kontroll på foretak sammen med kommunene er dette en del av forvaltningskontrollen og ikke foretakskontroller i FMs regi.

Resultatmål 3.3.1.2.1.3**Rapportere på**

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %

Fylkesmannen har rutiner for å følge opp alle avvik avdekket under forvaltningskontroller. I vår kontrollrapport gis kommunene en frist til å melde tilbake hvilke tiltak de vil iverksette for at avviket kan lukkes. Behov for rutineendringer må vurderes og redegjøres for. Alle kommuner som har fått avvik i 2016 har meldt tilbake på en tilfredsstillende måte hvordan de skal følge opp med nødvendige tiltak.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivare tatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Sosialtjenesteloven og barnevernloven

Resultatet for behandling av tilsynssaker innen sosialtjenesteområde var 3,9 måneder og i tråd med resultatmålet om median saksbehandlingstid for tilsynssaker på fem måneder eller mindre.

På barnevernområdet er 49 % av tilsynssakene rettet mot barneverntjenestene, vurdert innen fem måneder. Dette innebærer et avvik på 51 %.

Tilsynssakene rettet mot barneverninstitusjonene lå under fem måneder, og ligger således innenfor saksbehandlingskravet

Median behandlingstid for klagesaker på sosialtjenesteområdet i 2016 var 3,3 måneder. Dette er et avvik sett opp mot resultatmål om at 90 % av sakene skal behandles innen tre måneder. Dette skyldes store restanser ved inngangen av 2016. Ved årets slutt var saksbehandlingstiden for 90 % av sakene under tre måneder.

91 % av avsluttede klagesaker etter barnevernloven ble behandlet innen tre måneder, og kravet om minst 90 % behandlet innen tre måneder er således oppfylt.

Helselovgivningen

I 2016 fikk helseavdelingen inn 724 tilsynssaker på helse- og omsorgsfeltet, mens det ble behandlet 584 tilsynssaker. Dette gir en restanseøking på 140 tilsynssaker til en total restanse pr. 31.12.16 på 535 tilsynssaker. Median saksbehandlingstid på behandlede tilsynssaker var 7,8 måneder, noe som er et avvik fra resultatmålet om fem måneder eller mindre saksbehandlingstid.

I 2016 fikk helseavdelingen inn 680 klagesaker på helse- og omsorgsfeltet, mens det ble behandlet 746 klagesaker. Dette gir en restansenedgang på 66 klagesaker til en total restanse pr. 31.12.16 på 220 klagesaker. Median saksbehandlingstid på behandlede klagesaker var fem måneder, noe som er et avvik fra resultatmålet på at 90 % eller flere av klagesakene skal avgjøres innen tre måneder eller mindre.

Resultatmål 3.3.2.1.1.1

Rapportere på

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale barneverntjenester: 3 per fylke. Dette innebærer 6 revisjoner for FMOA og FMAV (3 per fylke).

I forbindelse med landsomfattende tilsyn i 2015/2016 ble det gjennomført en systemrevisjon, som ble avsluttet i 2016 og konkludert med lovbrudd. Videre ble 14 barneverntjenester invitert til egenvurderingstilsyn, hvor de skulle vurdere sitt eget arbeid med mottatte bekymringsmeldinger.

Ut over dette har vi ikke kunnet prioritere systemrevisjoner i 2016 på grunn av manglende kapasitet. Systemrevisjon som metode, er en ressurskrevende metode og må følgelig vurderes nøye opp mot annen tilsynsaktivitet. Vi har mottatt et stort og økende antall hendelsesbaserte klager på barneverntjenestenes saksbehandling knyttet til enkeltbarn, hvor det har vært viktig å gripe inn raskt som tilsynsmyndighet på grunn av alvorlighetsgraden. Mange av sakene har vært svært arbeidskrevende, som eksempel kan nevnes «Valdressaken» hvor en jente døde av avmagring.

Vi har prioritert vårt arbeid i henhold til styringssignaler i VØI 2016, pkt. 5.3.1.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale barneverntjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
6	- 1	5

Resultatmål 3.3.2.1.2.1

Rapportere på

Andel nye tvangstiltak regulert i godkjente vedtak som er fulgt opp med stedlige tilsyn: 100%.

Oppfølgingen av nye tvangstiltak gjennom stedlige tilsyn er blitt foretatt i tilnærmet full grad.

Resultatmål 3.3.2.1.2.2

Rapportere på

Antall stedlige tilsyn i hvert embete skal økes sammenlignet med 2015.

Antall stedlige tilsyn er ikke blitt økt i henhold til oppdraget, men ligger på samme nivå som i fjor.

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2015	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2016
101 %	- 1 %	100 %	27	27

Resultatmål 3.3.2.1.3.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal ha tatt kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale.

Gjennomført, ved muntlig og skriftlig informasjon. Alle barn får tilbud om en samtale.

Til orientering kan det informeres om at i Oslo og Akershus bodde det 533 barn på barneverninstitusjoner og omsorgssentre på tilsynstidspunktene i 2016. Vi har snakket med og hilst på 269 barn, hvilket innebærer 50,5 % av barna.

Resultatmål 3.3.2.1.3.2**Rapportere på**

Fylkesmannen skal ha gjennomført samtale med alle barn som ønsker det.

Alle barn og unge som ønsker å snakke med Fylkesmannen, får snakke med oss enten når vi er på tilsyn i institusjonen eller ved kontakt etterpå.

Resultatmål 3.3.2.1.4.1**Rapportere på**

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre.

Helsetjenesten

Bare 30 % hendelsesbaserte tilsynssaker avsluttet innen fem måneder. Restansen har dessverre økt vs 2015. Dette skyldes en økning i antall saker og samtidig færre ansatte i helseavdelingen. Rettighetssaker har blitt prioritert.

Sosialtjenesten og barneverntjenesten

For hendelsesbaserte tilsynssaker etter sosialtjenesteloven var 63 % av sakene avsluttet innen fem måneder.

På barnevernområdet er 49 % av tilsynssakene rettet mot barneverntjenestene vurdert innen fem måneder. Dette innebærer et avvik på 51 %.

Tilsynssakene rettet mot barneverninstitusjonene lå under fem måneder, og ligger således innenfor saksbehandlingskravet

Andel tilsynssaker behandlet innen 5 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	- 20 %	30 %
Sosial	50 %	13 %	63 %

Resultatmål 3.3.2.1.4.2

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: minst 90 prosent innen 3 måneder eller mindre.

Helselovgivningen:

Selv om bare 32% realitetsbehandlet innen 3 mndr så er restansen redusert med 28% vs 2015. Innen kommunale helse- og omsorgstjenesten fikk konklusjonen endret helt eller delvis i 34% av sakene. Kan tyde på grundig saksbehandling og representerer flest endringer blant fylkesmannsembetene i Norge.

Sosialtjenesteloven:

Sosialtjenesteloven antall saker inn 2016: 753 saker. (802 i 2015). 78% av sakene ble stadfestet. Median saksbehandlingstid for 2016 var 3.3 måneder, dvs et avvik på målkravet om 90% av sakene innen tre måneder. Det ble behandlet over 200 flere saker i 2016 enn 2015.

91% av klagesakene etter barnevernloven ble behandlet innen tre måneder.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Helse/omsorg	90 %	- 58 %	32 %
Sosial	90 %	- 53 %	37 %

Resultatmål 3.3.2.1.4.3**Rapportere på**

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemming som er overprøvd innen 3 måneder: 100%

Grunnet omfattende arbeid med landsomfattende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til voksne personer med utviklingshemming, viser tallene økt saksbehandlingstid. Det er i vår region blitt overprøvd 201 vedtak, herav 54 % innen tre måneder.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
100 %	- 46 %	54 %

Resultatmål 3.3.2.1.4.4**Rapportere på**

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: 100%

Behandling av dispensasjonssøknader utenom overprøving er forsøkt tatt fortløpende.

Resultatmål 3.3.2.1.5.1**Rapportere på**

Andel ajourførte tilsyn (planlagte og gjennomførte) og saker i NESTOR per 31.12, 30.4. og 31.8.: 100%

Planlagte og gjennomførte tilsyn i NESTOR er gjennomgått og ajour pr 31.12.16.

Resultatmål 3.3.2.1.6.7**Rapportere på**

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester: 35.

Helseavdelingen har i 2016 gjennomført 14 systemrevisjoner i kommunal helse- og omsorgstjeneste. Seks av disse er landsomfattende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til voksne med psykisk utviklingshemming. Med bakgrunn i fortsatte utfordringer i avdelingens totale ressursituasjon, er planlagte tilsyn prioritert ned i tråd med retningslinjene i tildelingsbrevet, for å sikre behandling av rettighetssaker og alvorlige tilsynssaker av stor betydning for enkeltindivider.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
35	- 21	14

Resultatmål 3.3.2.1.7.6**Rapportere på**

Fordelingen av tilsyn med spesialisthelsetjenesten på hvert embete: 8.

Helseavdelingen har i 2016 gjennomført seks tilsyn i spesialisthelsetjenesten. Fylkesmannen deltar i det nasjonale sepsistilsynet ved fire helseforetak. I tillegg til lukking av avvik blir det to oppfølgende datainnsamlinger ved alle foretakene i 2017 og 2018. Med bakgrunn i fortsatte utfordringer i avdelingens totale ressursituasjon, er planlagte tilsyn prioritert ned i tråd med retningslinjene i tildelingsbrevet, for å sikre behandling av rettighetssaker og alvorlige tilsynssaker av stor betydning for enkeltindivider.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
8	- 2	6

Resultatmål 3.3.2.1.8.5**Rapportere på**

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester: 12.

Vi har utført tilsammen elleve tilsyn fordelt på sju systemrevisjoner og elleve egenvurderingstilsyn overfor kommuner og bydeler i Oslo og Akershus. Vi har fått kun positive tilbakemeldinger fra tjenestene som har deltatt i det egenvurderingstilsynet. Tjenestene har meldt tilbake om en større forståelse for egen internkontroll og tilsyn som en egen metode for å etterprøve det.

Det vises forøvrig til rapporteringen til Helsetilsynet.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
12	- 1	11

3.1.3.4 Økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende

Fylkesmannen har ikke nådd alle fastsatte krav på vergemålsfeltet i 2016.

Første halvdel av 2016 bar preg av store restanser og etterslep på alle oppgavene etter vergemålsloven og utlendingsloven kap. 11a som følge av de høye ankomstene av enslige mindreårige i 2015 og starten av 2016. Fylkesmannen oppnevner representant for alle som kommer til Norge, da registreringen foretas i Oslo. I tillegg har embetet nasjonalt ansvar for ordningen, og dette innebærer blant annet veiledning for øvrige embeter. I perioden med høye ankomster og i månedene etterpå innebar dette en svært stor ekstrasbelastning for embetet. Det kom tildelinger av ekstra bevilgninger sent, og dette forsinket prosessen med å rekruttere

personale til å håndtere situasjonen. For å holde situasjonen under kontroll, ble store deler av vergemålsavdelingen satt til å behandle saker etter utlendingsloven, noe som påvirket den øvrige driften i betydelig grad. Disse forholdene er hovedgrunnen til at vi ikke har lyktes i å nå saksbehandlingskravene på godtgjøring, opprettelse av vergemål og oppnevning av representanter. Det vises til de enkelte punktene i rapporten der det er redegjort nærmere for dette. Det bemerkes at det i 2016 ble utarbeidet beredskapsplan som skal sikre en bedre håndtering av en eventuell ny tilsvarende situasjon. Hvorvidt den vil kunne håndteres bedre, vil også avhenge av raskere tildeling av ekstrabevilgninger.

De siste månedene i 2016 hadde vi saksbehandlingssituasjonen under kontroll og var innenfor frist på de fleste oppgaver. Dette skyldes harde prioriteringer av oppgavene, dugnadsarbeid og omprioriteringer av ansatte.

Situasjonen som er beskrevet ovenfor fikk også innvirkning på avdelingens arbeid med vergeregnskap, vi klarte ikke kravene her til antall kontrollerte regnskap. Det er lagt planer mht prioritering av dette arbeidet i 2017, og vi legger til grunn at vi vil klare denne oppgaven i 2017.

Vi er heller ikke fornøyd med vår tilgjengelighet som førstelinje. Det er daglig beregnet at mellom 2-300 personer kontakter avdelingen per telefon. Ved en avveining mellom tilgjengelighet og saksbehandling har vi prioritert å redusere tilgjengeligheten for å kunne opprettholde en forsvarlig saksbehandlingstid på prioriterte oppgaver.

Vi har etablert gode systemer og retningslinjer knyttet til vår rekruttering, opplæring og veiledning av faste verger og representanter. Vi har krav til grunnopplæring og arrangerer oppfølgingskurs, temakvelder mv.

Vergemålsapplikasjonen (VERA) er gradvis blitt forbedret, men det er fortsatt et stykke igjen før vergemålsforvaltningen har et tilfredsstillende saksbehandlerverktoy. Det kan her særlig nevnes at mulighetene for elektronisk overføring av dokumenter, direkte overføring av ligningsdata mv, fortsatt ikke er mulig. VERA har også svært dårlig funksjonalitet mht styringsdata, noe som gjør det krevende å planlegge og styre arbeidet i den enkelte vergemålsenhet. Det kan i denne sammenheng vises til at saksmengden hos Fylkesmannen er på om lag 13 000 løpende saker (personer), pluss per i dag om lag 1 000 enslige mindreårige asylsøkere (i 2016 opptil 4 500 på det meste). Dokumentflyten utgjør over 50 % av embetets totale mengde av inn- og utgående dokumenter. Uten et velfungerende styringsverktøy er det svært vanskelig å ha oversikt over produksjon, føre kontroll med utbetalinger til verger, foreta prioriteringer mv.

Generelt er vi av den oppfatning at vi per i dag ikke er i mål med å etablere en tilstrekkelig velfungerende førstelinje på vergemålsfeltet. Rettssikkerheten for vergetrengende er etter vårt syn blitt bedre etter vergemålsreformen, men vi har ikke ressurser til å gi god nok service, behandle saker tilstrekkelig raskt og føre en god nok kontroll med vergene. I lys av dette er det bekymringsfullt at tildelingene på vergemålsfeltet er redusert i den grad det er gjort for 2017.

Resultatmål 3.3.3.1.1.1

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi alle nye oppnevnte verger og representanter opplæring i form av kurs og/eller individuelle samtaler.

Faste verger og representanter gjennomgår obligatorisk grunnkurs og intervju før eventuell godkjenning. I tillegg vil de ha en prøveperiode med et mindre antall vergeoppdrag før de innlemmes i vårt faste korps. Det gjennomføres også oppfølgingskurs, temakvelder osv; disse er frivillige, men de aller fleste deltar også på disse.

For alminnelige verger (i all hovedsak nærstående) gis det ikke egen opplæring, her skjer veiledningen individuelt per telefon, informasjonsskriv og eventuelle samtaler på vårt kontor dersom dette etterspørres.

Resultatmål 3.3.3.1.1.2

Rapportere på

Alminnelige og faste verger skal ha tilbud om å delta på minst ett kurs/samling for verger i løpet av året.

Se punkt 3.3.3.1.1.1

Faste verger og representanter har tilbud om flere kurs, temakvelder mv per år.

Alminnelige verger (hos oss nesten utelukkende nærstående) har ikke et slikt tilbud, men gis individuell veiledning etter behov. Det vises til at vi har mange tusen verger i denne kategorien (VERA gir ikke mulighet til å hente disse tallene selv), vi har derfor

vurdert at vi foreløpig ikke har kapasitet til å gjennomføre egne kurs for de alminnelige vergene.

Resultatmål 3.3.3.1.2.1

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 2 måneder.

Vi oppfylte ikke kravene til saksbehandlingstid i saker vedrørende opprettelse av vergemål. Dette skyldes flere forhold, både interne og eksterne. Internt vises det til at oppgaven er høyt prioritert. Til tross for dette var det i 2016 ikke mulig å bruke tilstrekkelig ressurser på denne oppgaven, da også andre sakstyper må prioriteres.

Av eksterne årsaker kan det særlig pekes på problemer knyttet til innhenting av legeerklæring og evt andre opplysninger vi trenger før saken er tilstrekkelig opplyst. Det vises i denne sammenheng til at det er uheldig at registreringen skjer fra mottatt dato, og at det ikke skilles mellom interne og eksterne årsaker til at saken ikke behandles innenfor frist.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål, andel vedtak fattet innen 2 måneder

Resultat	Resultatmål	Differanse
63 %	80 %	- 17 %

Resultatmål 3.3.3.1.2.2

Rapportere på

Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker – 90 % av vedtakene skal være fattet innen 5 dager.

- Da nøkkeltallene påføres tertial for tertial og summeres, medfører dette at Fylkesmannen ikke hadde mulighet til å nå styringskravene i 2016 (umulig at det jevner seg ut over tid som følge av de lave ankomstene i 2016).
 - Det var mange restansesaker første kvartal og også til dels andre kvartal. I disse sakene manglet vi informasjon og drev med opprydning. Det understrekes at disse barna hadde fått tildelt en representant som bistod dem i ledd av vår vaktordning. Som følge av Politiets utlendingsenhets omlegging av rutiner, hvor en miniregistrerte mange søkere for senere å ferdigregistrere dem, ble det for mange barn nødvendig med flere vedtak. Dette medførte mange aktiviteter som ble lagt på vent som følge av manglende opplysninger i registreringsrapporter om hvem som ble innkalt fra vaktlisten. Raske flyttinger som gjorde det vanskelig å lokalisere barna, medførte også til ytterligere saksbehandlingstid.
 - Hvor vi mottok mangelfulle opplysninger måtte disse innhentes, som følge av restanser for eksempel hos Utlendingsdirektoratet var det umulig å nå saksbehandlingstid. I vårt datasystem tar en ved uttrekk ikke hensyn til at en venter på ekstern informasjon.
 - I mange saker var det feil DUF-nummer eller lignende, hvor vi hadde opprettet sak på bakgrunn av denne informasjonen og bedt UDI sende ytterligere opplysninger. Det tok tid å finne riktig identifikasjonsnummer, samt henlegge eventuelle saker som var feilopprettet.
- Vi ønsker å understreke at vi har minimum 95 prosent måloppnåelse på vedtak regnet fra mottatt dato på oppnevning av representant for enslige mindreårige asylsøkere (EMA). Tilstanden har vært slik fra mai/juni 2016. Grunnen til manglende måloppnåelse på resterende fem prosent er saker som sendes fredag og ikke registreres inn i innkurven før mandag. Her kan det skje at dato oversittes med en dag, og saker hvor vi venter på informasjon fra eksterne, herunder aldersuttalelser.
 - Det fremstår for øvrig uklart hvordan dette regnes når det ikke er et grunnlagsdokument for opprett EMA-sak og eller når vi anvender endre sak til midlertidige oppdrag, bytte av representant o.l.
 - For øvrig påpekes det at systemet ikke tar hensyn til at lørdag og søndag ikke er arbeidsdager og at selv om en sak er godkjent, er det ekspederingsdato som er det en tar utgangspunkt i ved beregningen.
- **For øvrig minner vi om at vaktordningen gjør at de mindreårige har representant fra dag 1, og representant er pliktig til å melde fra etter fem virkedager dersom det er tvil om vilkårene foreligger.**
- Det påpekes videre at vi har saker som ikke er hastesaker. Det er mange anmodninger om å oppnevne midlertidig representant, både for å bistå barn med asylintervju i UDI eller f.eks. bistand ved ambassaden. Disse sakene haster sjeldent og vi har en eksplisitt dato å forholde oss til. Barna har en oppnevnt representant i annet fylke. Disse sakene er tilsynelatende med i statistikk for oppnevning av representant til enslige mindreårige asylsøkere.

Saksbehandlingstid - Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker, 90% innen 5 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
13 %	90 %	- 77 %

Resultatmål 3.3.3.1.2.3**Rapportere på**

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital -gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 4 uker.

For søknader om samtykke til bruk av kapital hadde Fylkesmannen et snitt på 21 dager, godt innenfor kravet på fire uker.

Saksbehandlingstid - Samtykke til bruk av kapital, snitt ikke over 4 uker

Resultat	Resultatmål	Differanse
21	28	7

Resultatmål 3.3.3.1.2.4**Rapportere på**

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter - gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 6 uker.

Vi nådde ikke kravene til saksbehandlingstid for godtgjøring til verger og representanter. Dette skyldes i hovedsak store restanser første halvdel av 2016, særlig grunnet de høye ankomstene enslige mindreårige asylsøkere i 2015. Restansene ble bygget ned gjennom året, og i desember 2016 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid godtgjøring på 39 dager.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter, under 6 uker

Resultat	Resultatmål	Differanse
73	42	- 31

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk**3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene**

Deltakelse i videreutdanningstilbud og nasjonale satsinger viser at kompetanseutvikling til sektoren er prioritert av skoleeiere og barnehagemyndigheten. Det er stor interesse og søkning til de statlige satsingene. Deltakelse på tilbud i regi av Fylkesmannen, særlig når det gjelder regelverket, er høy og etterspurt. Det kan synes som om at kommunene i større grad er oppmerksom på at kunnskap om regelverket støtter opp om god kvalitet i skoler og barnehager.

Vi videreformidler aktuelle effekter av statlig strategi og politikk til Utdanningsdirektoratet i møter og gjennom særrapporteringer.

Resultatmål 3.4.1.1.1.1**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers grad av tilfredshet med fylkesmannen som medspiller for kommunene, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015», Rapport 19/2015 NIFU 76 % av kommunene svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever Oppvekst- og utdanningsavdelingen som en viktig medspiller for kommunen for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i barnehagen og opplæringen.

Barnehageeier og barnehagemyndigheten skårer i 2016 4,0 for Oslo og 3,3 for Akershus. Gjennomsnittet for landet var 3,27 for 2015.

Tallene for 2015 var 3,0 for Oslo og 2,8 for Akershus. Vi ser altså en positiv utvikling for våre fylker, og i forhold til landsgjennomsnittet.

Avdelingen har i 2016 gjennomført mange fagsamlinger for barnehagemyndigheten og -eiere, og vi har også gjennomført mange regelverkssamlinger. Vi er også tilgjengelige for kommunene/bydelene for veiledning og informasjon. Dette tror vi er bakgrunnen for den positive utviklingen.

I spørsmål til Skole-Norge har kommunene svart på i hvilken grad de opplever Barnehage- og utdanningsavdelingen som en viktig medspiller.

57 % av kommunene våre har svart at de mener Fylkesmannen er en god medspiller for kommunene. Dette er lavere enn landsgjennomsnittet for 2015, som var 72 %. Barnehage - og utdanningsavdelingen får tilbakemeldinger fra kommunene om at de vurderer oss som en viktig medspiller for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i grunnopplæringen, men vi må fortsette arbeidet for å få en bedre resultatoppgjør.

Resultatmålet er nådd.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Se punkt 3.1.6 nedenfor om embetets brukerundersøkelse.

3.1.6 Særskilt om oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i Virksomhets- og økonomiinstruks

Brukerundersøkelse 2016

I tråd med pålegg gjennomførte embetet en brukerundersøkelse i 2016.

Embetet har mange ulike brukere/kontakter, men vi besluttet å avgrense utvalget til kommunene. Dette med utgangspunkt i at de har mange treffpunkter mot embetet og i mange ulike sammenhenger. Undersøkelsen ble derfor rettet mot ordførere og rådmenn i Akershus.

En annen årsak til dette var den landsomfattende undersøkelsen i regi av Direktoratet for forvaltning og IKT i 2010 mot samme målgruppe. Og for å kunne se utviklingen over tid, bestemte vi å bruke omtrent de samme spørsmålene denne gangen.

Svarprosenten ble litt lavere denne gangen. 28 ordførere og rådmenn tok seg tid til å besvare undersøkelsen, mot 30 i 2010.

Fylkesmannen er alt i alt godt fornøyd med resultatene, men ser samtidig at vi kan bli bedre på enkelte områder. Vi registrerer at de fleste ordførere og rådmenn er godt fornøyd med Fylkesmannen når det gjelder tilgjengelighet, serviceinnstilling og fagkompetanse.

De er mindre fornøyde med saksbehandlingstiden. Vi hadde også innarbeidet noen spørsmål om kommunereformen, hvor noe misnøye med fylkesmannens arbeide med reformen kom frem.

Resultatene av undersøkelsen ble gjennomgått på vår kontaktkonferanse med bl.a. kommunene høsten 2016.

Læringer

Embetet har i en årrekke hatt to læringer i kontorfag. Dette vil vi fortsette med.

Internrevisjon

Vi har besluttet å ikke etablere egen internrevisjonsordning, jf. egen melding om dette. Vi mener vår internkontroll fungerer forsvarlig i forhold til de behov vi har.

3.2 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Rapporteringskrav 7.3.1.1.1

Rapportere på

Kort beskrivelse av aktiviteten på området «Bolig for velferd»

Det har vært arrangert egne boligsosiale konferanser både for kommunene i Akershus og bydelene i Oslo. Målgruppen har vært booppfølgere, boveiledere, ledere og boligtildelere. Tema på konferansene har vært bosetting av flyktninger, housing first, tverrfaglig samarbeid, og erfaringsutveksling. Det har også vært informert om strategien Bolig for velferd og den nye veiviseren på

Fylkesmannens faglige samlinger overfor ansatte og ledere ved NAV-kontorene.

Rapporteringskrav 7.3.1.1.2

Rapportere på

Hvordan har FM bistått i arbeidet med å koordinere og samordne de boligsosiale tilskuddsmidlene ut mot kommunen/NAV-kontor?

Sosial- og familieavdelingen har hatt interne koordineringsmøter med andre avdelinger som har midler til utdeling til lignende prosjekter og de samme målgruppene. Hensikten har vært å fange opp søknader fra kommuner som søker på alle prosjektmidler og hindre skjevfordeling blant kommunene og bydelene. Vi har et tett samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet i hele vurderingsprosessen.

Rapporteringskrav 7.3.1.1.3

Rapportere på

Hvilke kompetansehevende tiltak er gjennomført på det boligsosiale feltet?

Det har vært arrangert egne boligsosiale konferanser både for kommunene i Akershus og bydelene i Oslo. Målgruppen har vært booppfølgere, boveiledere, ledere og boligtildelere. Tema på konferansene har vært bosetting av flyktninger, housing first, tverrfaglig samarbeid, og erfaringsutveksling. Det har også vært informert om strategien Bolig for velferd, og den nye veiviseren på Fylkesmannens faglige samlinger overfor ansatte og ledere ved NAV-kontorene.

Rapporteringskrav 7.3.1.2.1

Rapportere på

Beskriv situasjonen for KVP i fylket, i tillegg:

- Får de som har krav på det, tilbud om program?
- Hva kjennetegner kontor som arbeider godt med ordningen?
- Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP?
- Hva er de viktigste utfordringene for FM i arbeidet med KVP?

Vi merker en viss forskjell mellom Oslo og Akershus-kommunene om alle som har krav på KVP får et tilbud om program. Akershus har en merkbar nedgang i antall brukere som tas inn i et program, og vi har registrert at ikke alle som kan ha krav på program, får et tilbud. I Oslo er det en noe svakere nedgang i antall deltakere, noe som delvis skyldes faktorer som nytt datasystem og vakanser som medfører midlertidig stans i inntak av nye deltakere. Tett oppfølging av den enkelte prioriteres foran mange deltakere. Det er ikke mangel på potensielle deltakere.

Kontor som arbeider godt med KVP kjennetegnes ved blant annet tydelig lederforankring, god lovforståelse og kompetanse og dedikerte ressurser til å følge opp både brukerne og arbeidsmarkedet.

Utfordringene som blir formidlet til Fylkesmannen er mye byråkrati med ordningen, som registreringer i flere datasystemer, programtiden kan være for kort for brukere med særlige utfordringer, og/eller behov for mer grunnleggende utdanning, behov for flere reinntak enn det loven gir adgang til. I enkelte tilfeller har kommunens behov for å spare penger blitt oppgitt som en årsak.

Utfordringene som Fylkesmannen har merket seg, er ulik for Oslo og Akershus. KVP prioriteres høyt både politisk og administrativt i Oslo kommune. Det er et godt samarbeid mellom Fylkesmannen, NAV fylke og Oslo kommune. Fylkesmannen har ikke registrert særlig utfordringer i Oslo når det gjelder KVP. I Akershus-kommunene merker vi større tendenser til at statlige oppgaver får større fokus og prioritet på det lokale kontoret, slik at det sosiale arbeidet som eksempelvis med KVP blir nedprioritert.

Det vises ellers til rapporteringen til Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Rapporteringskrav 7.3.2.1

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

I 2016 gjennomførte vi kartleggingstilsyn med alle kommunene i Akershus, samt Oslo kommune. Alle har besvart, med unntak av en kommune. Temaene var blant annet ansvarsplassering i kommunene, tilbud til ulike grupper blant annet menn, tilbud til voldsutsatte med nedsatt funksjonsevne og andre diagnoser og tilrettelegging for disse. Konklusjonen er at alle kommuner har et tilbud til sine innbyggere. To kommuner følges opp i 2017.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	23
Antall krisesentertilbud i fylket	4
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2014	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2014	1
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2015	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2015	0
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2016	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2016	22

Det er uklarehet med begrepet vertskommune i de ulike regionene. Det er kun en kommune som definerer seg som vertskommune for et felles krisesenter.

Rapporteringskrav 7.3.2.2**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på status når det gjelder tilbudet i kommunene til voldsutsatte med problemer knyttet til rus og/eller psykiatri, voldsutsatte med nedsatt funksjonsevne og tilbudet til voldsutsatte menn.

Alle kommunene har rapportert at de har tilbud til grupper med ulike diagnoser. Dette ivaretas på forskjellige måter avhengig av hvilken kommune som svarer.

Rapporteringskrav 7.3.2.3**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelser av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Så langt vi vet, har dette ikke vært en aktuell problemstilling i våre fylker. Vi har fått informasjon om at alle krisesentrene har høyt belegg, og ingen kommuner har opplyst om at det er foreslått reduksjon i tilbudet eller nedleggelser.

Rapporteringskrav 7.3.2.4**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på erfaringene med gjennomføring av opplæringsprogram og antall deltakere i opplæringstilbudet for ulike faggrupper i å samtale med barn om vold og seksuelle overgrep.

Fylkesmannen har gjennomført samlinger i å samtale med barn om vold og seksuelle overgrep for forskjellige faggrupper fra kommunene/bydelene, hvor 500 deltok i 2016. I 2015 var det tilsvarende deltagelse. I 2014 var det to samlinger à 450 deltagere pr. samling.

Vår erfaring er at det er stor interesse for temaet i Oslo og Akershus. Det var deltagere fra barnevern, skole, barnehage, helse med mer. Til sammen har ca. 2000 deltagere fra Oslo og Akershus tatt del i denne opplæringen i løpet av de tre siste årene.

Rapporteringskrav 7.3.2.5**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader og fattede vedtak etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudevigjingslova i årsrapporten.

Ekteskapsloven

Fylkesmannen i Oslo og Akershus fikk fra 01.01.2016 ansvaret for å behandle søknader om anerkjennelse av ugyldige ekteskap etter ekteskapsloven §§ 16 og 18 a, samt brudevigjingslova § 11.

Oppgaven ble overført fra Bufdir med virkning fra 01.01.2016. Vi behandler saker fra hele landet. Det var nødvendig å etablere en ny saksbehandlergruppe. Vi har fått opplæring av Bufdir, og i tillegg har Bufdir utarbeidet to veiledere om henholdsvis sakene etter ekteskapsloven § 16 som gjelder godkjenning av ekteskap inngått i Norge, og ekteskapsloven § 18a som gjelder ekteskap inngått i utlandet, men som er i strid med ordre public.

Det er registrert 58 saker, men kun 46 av disse utgjør søknader. Dette er kanskje noe i overkant av det vi hadde tenkt at vi ville motta. Vi har avgjort 30 saker. Vedtakene fordeler seg på følgende måte:

Godkjent/anerkjent: 7

Avslag: 16

Avvist: 7

Restansene skyldes enten at saken nettopp er kommet inn, eller at vi venter på ytterligere dokumentasjon enten fra søkeren eller fra UDI/UNE.

Noen avslag er påklaget. Vi har fått to vedtak i retur; begge er stadfestet av Bufdir.

Vi har innvilget 2851 separasjonsbevillinger og 2500 skilsmissebevillinger. Dette er en liten økning fra 2015. Innføringen av digitale søknadsskjema er nå fullført for både separasjon og skilsmisse. De digitale skjemaene blir benyttet i stor grad. Separasjonsskjema har eksistert siden oktober 2015 og blir benyttet i ca. 50 % av sakene.

Det er ikke behandlet søknader for å få tillatelse til å inngå ekteskap før fylte 18 år.

Vi behandlet ingen saker om bigami, men får en del spørsmål knyttet til problemet.

Det er behandlet 74 saker om kun skiftefritak etter ekteskapsloven § 8 siste ledd.

Vi har ikke reist sak om et ekteskaps gyldighet etter ekteskapsloven § 16 a. Vi har heller ikke behandlet saker etter ekteskapsloven § 13 annet ledd, jf. § 14 siste ledd.

Vi har mottatt to klager på folkeregisterets avslag på å utstede prøvingsattest.

Lov om anerkjennelse av utenlandske separasjoner og skilsmisser

Vi har mottatt 446 saker om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser. Vi har anerkjent 309 skilsmisser og avslått 26 søknader. Noen saker er avsluttet uten vedtak, og andre pågår fortsatt. Det tar av og til lang tid å saksbehandle sakene, og særlig når avgjørelsen skal verifiseres. Det har vært en god del kontakt med ambassaden i Islamabad, da ambassaden har sett nærmere på rutine knyttet til verifisering. I stedet for å sette ut verifiseringsoppdraget vil de nå forsøke å verifisere dokumentene selv.

Brudevigjingslova

Vi har ikke behandlet saker etter brudevigjingslova.

Rapporteringskrav 7.3.2.6**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

To fattede vedtak om stadfestelser av avtaler om foreldreansvar, fast bosted og samvær, jf. barneloven § 55.

Et fattet vedtak om fordeling av reisekostnader, jf. barneloven § 44.

Rapporteringskrav 7.3.2.7

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling.

Fylkesmannen mottar henvendelser fra publikum på telefon og epost. Det gis veiledning og informasjon om hvordan foreldre skal gå fram for å fremme sak for domstolene om foreldreansvar, bosted og samvær. Deriblant blir det informert om nødvendigheten av at mekling er gjennomført og at meklingsattesten ikke kan være eldre enn seks måneder.

Vi ser en økende tendens til saker der foreldre har alvorlige foreldrekonflikter seg i mellom, og der barneverntjenesten har åpnet undersøkelsessak etter barnevernloven. Barnet kommer i flere av disse sakene i skyggen av den alvorlige foreldrekonflikten, noe som i økende grad bekymrer oss.

Rapporteringskrav 7.3.2.8

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Det er behandlet 59 saker i 2016.

Rapporteringskrav 7.3.2.9

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på tilsyn med familievernkontorene.

Vi har utført fem skriftlige tilsyn i 2016. Temaene for tilsyn var blant annet: mekling, tilbud om behandling, taushetsplikt, opplysningsplikt til barnevernet og/eller helse- og omsorgstjenesten, hensynet til barnet, journalføring og frister. Et avvik ble avdekket og avviket ble straks lukket av familievernkontoret.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2016	Antall gjennomførte tilsyn i 2015	Antall gjennomførte tilsyn i 2014
7	5	0	2

Rapporteringskrav 7.3.2.11

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

I våre årlige forventningsbrev til kommunene nevner vi prinsippet om universell utforming i arealplanleggingen. Universell utforming er også tema i forbindelse med vårt folkehelsearbeid.

Fylkesmannen er klageinstans etter plan- og bygningsloven om dispensasjon fra krav om universell utforming. I 2016 mottok vi en klagesak fra et arkitektfirma. Klagen ble ikke tatt til følge, da vilkårene for å gi dispensasjon ikke var oppfylt.

Rapporteringskrav 7.3.2.12

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Fylkesmannen er opptatt av likestilling og tar opp temaet i ulike fora hvor dette er naturlig.

Vi har fokus på at likestilling ikke bare gjelder mellom kjønn, men også mellom ulike etniske grupper og mennesker med ulik seksuell legning. Fylkesmannen får fra tid til annen spørsmål fra departementene om å foreslå kandidater til ulike utvalg og nemnder. I dette arbeidet legger vi vekt på at våre forslag skal gjenspeile befolkningens mangfold i våre to fylker. Likestilling er også et element i talene på våre seremonier for nye norske statsborgere.

Internt følger vi de samme prinsippene og i forbindelse med kunngjøring av ledige stillinger understreker vi alltid at: «Fylkesmannen er opptatt av mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater å søke uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, nasjonal eller etnisk bakgrunn. Vi er IA-bedrift og vil legge forholdene til rette for søkere med redusert funksjonsevne.»

Rapporteringskrav 7.3.3.1.1**Rapportere på**

Antall årsverk fordelt på ulike personellgrupper og antall personell som har deltatt i kompetansehevende tiltak jf. tidligere års rapporteringer.

Dette punktet svarer Helsedirektoratet på når de får oppdaterte KOSTRA/SSB-data i juli 2017 for rapporteringsåret 2016, ikke Fylkesmannen.

Rapporteringskrav 7.3.3.1.2**Rapportere på**

Gi en samlet vurdering av utviklingen for kompetanse og årsverk for kommunene i fylket for det tidligere Kompetanseløftet 2015s planperiode.

Dette punktet var en engangs-rapportering som ble besvart av fylkesmennene i 2016.

Rapporteringskrav 7.3.3.2.1**Rapportere på**

Planlagte tilsyn etter forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner skal rapporteres i årsrapport for fylkesmannens tilsyn med barnevernet innen 20. januar 2017, jf. forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling, § 14.

Rapportert til Statens Helsetilsyn iht fristen 20. januar 2017.

Rapporteringskrav 7.3.4.1**Rapportere på**

FylkesROS og oppfølgingsplan:

- Når ble siste analyse gjennomført?
- Foreligger oppfølgingsplan, i så fall når ble den sist oppdatert?
- Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Siste revidering av fylkesROS for Oslo og Akershus ble godkjent av fylkesmannen 31.10.16. Tilhørende oppfølgingsplan for 2017 ble vedtatt i Fylkesberedskapsrådet 15.11.16. Fordi fylkesROSen og oppfølgingsplanen ble ferdigstilt såpass sent på året, ble få tiltak basert på dette arbeidet gjennomført i 2016, med unntak av gjennomføringen av en pandemiøvelse i Fylkesberedskapsrådet på høstmøtet. I 2017 er planen blant annet å gjennomføre veiledningsseminarer og begynne arbeidet

med krisehåndteringsøvelser for kommunene også innenfor temaet pandemi. Vi har fra og med 2016 to årlige møter i Fylkesberedskapsrådet.

FylkesROS og oppfølgingsplan

Når ble siste fylkesROS gjennomført?	Foreligger oppfølgingsplan?	Hvis ja, når ble den sist oppdatert?
2016	Ja	2016

Rapporteringskrav 7.3.4.2

Rapportere på

Kort beskrivelse av etablerte ordninger for raskt å kunne motta og videreformidle varsel om uønskede hendelser og beredskapsmeldinger.

Vi har ikke etablert vaktordning hos Fylkesmannen på beredskapsområdet. Varslingslister med kontaklinformasjon til ansatte i beredskapsstaben er oversendt kommuner, politi og aktuelle medlemmer i Fylkesberedskapsrådet. Ved hendelser benytter vi CIM til varsling og rapportering. Mottak av meldinger på gradert samband krever oppmøte i Fylkesmannens lokaler.

Rapporteringskrav 7.3.4.3

Rapportere på

Gjennomført revisjon av beredskapsplan.

Beredskapsplan er ikke revidert i 2016, men større revisjon med bakgrunn i FylkesROS ferdigstilles primo 2017. Varslingslister og kontaklinformasjon i CIM oppdateres fortløpende.

Gjennomført revisjon av beredskapsplan

Når ble siste revisjon av beredskapsplanen gjennomført?
2015 eller tidligere

Beredskapsplan blir revidert februar 2017 etter ny FylkesROS høsten 2016.

Rapporteringskrav 7.3.4.4

Rapportere på

Hovedfunn fra øvelse av kriseorganisasjonen i embetet, og hvordan følges disse opp.

Evalueringen av Øvelse Pandemi 2016 er fortsatt under arbeid, da øvelsen fant sted sent på året, og vi kan derfor ikke vise til noen konkrete hovedfunn ennå eller oppfølging av dem. Læringspunkter etter øvelsen vil bli behandlet i ledergruppen og aktuelle tiltak implementeres.

Hovedfunn fra øvelse i kriseorganisasjonen i embetet, og hvordan disse er fulgt opp

Når ble siste øvelse med embetets kriseorganisasjon sist gjennomført?
2016

Rapporteringskrav 7.3.4.5

Rapportere på

Status revisjon av underliggende planverk i regionen knyttet til nasjonale beredskapstiltak

Vi har deltatt på innledende oppstartsmøte i Oslo våren 2016. Vi avventer resultatene av et felles/samordnet arbeid med maler,

koordinert av DSB før vi starter det lokale revisjonsarbeidet.

Rapporteringskrav 7.3.5.1

Rapportere på

Opplys hvilke tiltak som er gjennomført i tabellen for prioriterte skipsverft i 2016. Kommentarer til de ulike lokalitetene må legges i den store tekstblokk.

Annen rapportering knytta til økonomi må ved behov gjøres i den store tekstblokk.

Når det gjelder opprydding ved skipsverft, har Fylkesmannen ingen.

Prioriterte skipsverft

Navn på prioriterte skipsverft	Undersøkelser	Behov for tiltak	Tiltaksplan land	Tiltak land	Tiltaksplan sjø	Tiltak sjø
--------------------------------	---------------	------------------	------------------	-------------	-----------------	------------

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har ingen skipsverft for oppfølging.

Rapporteringskrav 7.3.6.1.3

Rapportere på

Fylkesmannen skal med samme frist som årsrapporten, sende en egen rapport om sikkerhetstilstanden til KMD. Rapporten skal særskilt redegjøre for oppfølgingen av de eventuelle mangler og avvik som embetet har identifisert ved forrige rapportering. Fylkesmannen må vurdere nivå på sikkerhetsgradering på rapport om sikkerhetstilstand som sendes KMD.

Rapport om sikkerhetstilstanden ble sendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet september 2016. Vi sender ny rapport om status pr 30. april 2017, jf Tildelingsbrev 2017 pkt 4.4.7

Rapporteringskrav 7.3.6.3.1

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK. Det skal rapporteres om bruk av skjønnsmidler til ROBEK-kommunene.

Fylkesmannen har ingen kommuner i ROBEK- registeret, men vi har noen få som er i faresonen. Disse blir først og fremst fulgt opp gjennom dialog og veiledning. Vi er nøye i vurdering av deres budsjettdokumenter, og behandling av søknader om garantier og skjønnsmidler. Gjennom internt analysearbeid av kommunenes økonomi får vi mye nyttig informasjon, som vi bruker og formidler i møte med kommuner. Dette for at de bedre skal forstå sin økonomiske utvikling og dagens situasjon, kjenne eksterne utfordringer og ta tidlig grep. Kommuner har en lav terskel for å ta kontakt med oss, og dette er vi glade for, da vi får mulighet til å være proaktive.

Rapporteringskrav 7.3.6.4.1

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling og modernisering i kommunene, bruk av skjønnsmidler til formålet og formidling av resultatene.

Vi stimulerer til lokal omstilling og modernisering i kommunesektoren ved å gi en del av skjønnsrammen som støtte til fornyings- og innovasjonsprosjekter i kommunene. Fylkesmannen hadde en tildelingsramme for Oslo og Akershus på 10,7 millioner kroner. Vi har i vår vurdering av prosjekter tatt utgangspunkt i departementets retningslinjer og gitt støtte til prosjekter som bidrar til utvikling av kvalitet i tjenestene, effektiv ressursbruk og bedre økonomistyring.

Oslo fikk 5,7 millioner til ett prosjekt om Digitale innbyggertjenester. Fra Akershus mottok vi i alt 25 søknader til om lag 30 millioner kroner. Av disse ble ti innvilget med henholdsvis 3,6 millioner kroner.

Prosjekter som fikk støtte i 2016 gjaldt i stor grad oppvekst- og helsesektor, samt digitale løsninger som skal fornye, forenkle og

forbedre offentlig tjenestetilbud.

Fylkesmannen kom litt sent igang med behandling av søknader om prosjektskjønn, slik at samtlige prosjekter har en rapporteringsfrist ut 2017. Dette betyr at vi vil ikke motta en sluttrapport evt. underveisrapport før 1.1.2018. Prosjektskjønnportalen vil dermed ikke inneholde noen rapporteringer for 2016-prosjekter.

For å spre informasjon om prosjekter har vi i første omgang kun lagt ut en oversikt over kommuner med prosjektbeskrivelse. Lenke til portalen med evaluering av prosjekter i våre regioner legges ut først etter at rapporteringsfristen har gått ut.

Rapporteringskrav 7.3.6.5.1

Rapportere på

Det skal rapporteres om hvilke låneformål og hvilket låneomfang som godkjennes, og i hvilken grad fylkesmannen har nektet godkjenning av lån.

Fylkesmannen har ingen kommuner i ROBEK- registret og har følgelig ikke mottatt eller behandlet søknader om låneopptak .

Tilsyn med kommunenes lånesøknader - formål og omfang

Type søknad	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall lånesøknader	0			
Omfang lånesøknader	0			

Ingen lånegodkjenninger i 2016.

Rapporteringskrav 7.3.6.5.2

Rapportere på

Antall og omfang av godkjente garantier, samt antall garantier som ikke ble godkjent.

Fylkesmannen har mottatt i alt 21 garantisøknader fra kommuner til 191 millioner kroner. Med unntak av en er alle godkjent. I forbindelse med godkjenningen vurderer vi om formalkravene i henhold til regelverket er oppfylt.

Godkjente garantier etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Saksområde	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall garantisøknader	21	20	1	0
Omfang garantisøknader	191 075 000	190 475 000	600 000	0

Rapporteringskrav 7.3.6.6.1

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på hvordan veiledningsarbeidet har blitt utført.

Veiledning på økonomiområdet skjer gjennom ulike aktiviteter, enten organisert av oss eller basert på forespørsel fra kommuner.

Av organisert veiledning har vi to møter med kommuner i løpet av året. En i forbindelse med statsbudsjett og den andre er kontaktmøte med rådmenn og ordfører, hvor ett av temaene kan være innenfor kommuneøkonomi/ økonomiforvaltning.

Styringsinformasjon av viktighet sendes ut løpende til kommuner og legges til dels ut på vår nettside. Dette kan være informasjon om KOSTRA, kommuneproposisjon, statsbudsjett, saldert budsjett, inntektssystemet og regelverksendringer. I oversendelsen av slik informasjon har vi ofte egne kommentarer eller veiledning hvor viktig informasjon understrekes.

Utover det nevnte har vi en del veiledning basert på forespørsel fra kommuner. Det kan være alt fra å stille til et kommunestyremøte eller møte i formannskapet til enkle henvendelser per e-post. Vi er opptatt av å ha god dialog og være tilgjengelig for våre kommuner, noe som innebærer at invitasjoner til møter alltid prioriteres. Henvendelser prøver vi å besvare så

fort som mulig.

Vi tilbyr også ved behov veiledning og opplæring på økonomiområdet. Eksempelvis fikk de folkevalgte i Hurdal kommune en tretimers innføring i økonomistyring, økonomiplanlegging, økonomibestemmelsene, KOSTRA, inntektssystem og forslag til ny kommunelov (NOU).

På økonomiområdet har fylkesmennene i Buskerud, Oslo og Akershus, Østfold, Vestfold, Telemark og Agder et godt nettverkssamarbeid med faste møter. Hensikten er et faglig godt samarbeid på tvers av embetene, hindre sårbarhet, lik behandling av ulike saker m.m.

Rapporteringskrav 7.3.6.6.2

Rapportere på

Kort om fordelingen av skjønnsmidler, herunder rapportering i ISORD.

Fylkesmannen skulle for 2016 fordele en skjønnsramme på 54,8 millioner kroner til kommunene i Akershus. Herav ble 5 millioner kroner holdt tilbake som reservepott og prosjektmidler.

Videre ble Oslo kommune tildelt en ramme på 5,7 millioner kroner til fornyings- og innovasjonsprosjekter.

Vi har ikke mottatt søknader fra kommuner som har hatt uforutsette utgifter i løpet av budsjettåret eller har hatt behov for å søke om ekstraordinære skjønnsmidler fra departementet. Sørum kommune ble i november 2016 rammet av et kvikkleireskred og ble informert om mulighet til å søke om kompensasjon. Kommunen har varslet at de sender en søknad i 2017 som uforutsette utgifter, da det er snakk om naturskade for små beløp.

Rammen som vi har hatt til fordeling av prosjektmidler har derfor vært henholdsvis 5 og 5,7 millioner kroner for Akershus og Oslo.

Alle prosjekter har blitt vurdert etter retningslinjene fra departementet og alle kommuner har fått et brev om enten tilsagn eller avslag. Alle brev er begrunnet, slik at det ikke er tvil om hva vi har sett og vurdert.

For øvrig informasjon om rapportering i ISORD vises det til rapporteringspunkt 7.3.6.4.1.

Rapporteringskrav 7.3.6.7.1

Rapportere på

En kort beskrivelse dersom enkelte fagområder framstår som særlig problematiske å samordne i embetets samordningsarbeid.

Vi har etablert interne samarbeidsfora, bl.a for tilsynsoppfølging og oppfølging av planarbeidet. Kommunedialog er et viktig tema i ledergruppen, og deltakelsen på kommunemøtene er bred.

Det er utarbeidet interne kommuneprofiler som skal sikre at alle relevante aktører på embetet kan være orientert, og det er satt opp både intern og ekstern tilsynskalender.

Fylkesmannen er opptatt av at dialogen mellom regional stat og kommunene skal fremstå som sammenhengende og helhetlig. Dette er en utfordrende oppgave, men vi opplever ikke at det er fagområder som fremstår som særlig problematiske i dette arbeidet.

Rapporteringskrav 7.3.6.8.1

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som skal viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.
- Det skal gis en kortfattet omtale i årsrapporten av hvor mange klager fylkesmannen har mottatt etter kommuneloven § 60d fjerde ledd, hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om samt bruk av interkommunalt samarbeid i fylket, med særlig vekt på bruk av vertskommunemodellen.

Fylkesmannen har truffet sju vedtak i saker om lovlighetskontroll etter klage, hvor fem avgjørelser er opprettholdt og to er kjent ulovlige.

Det er foretatt fire lovlighetskontroller etter initiativ av Fylkesmannen, hvor alle avgjørelser er opprettholdt. Ingen saker hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	5	2	7
På eget initiativ	4	0	4

Mange privatpersoner henvender seg til fylkesmannen og ber om kontroll. Det må foreligge klare indikasjoner på at avgjørelsen kan være ulovlig, for at det gjennomføres en kontroll av eget tiltak. I tillegg til saker som kvitteres ut med vedtak etter § 59 nr. 5, besvares mange forespørsler uten formelt vedtak (veiledning- og informasjonssaker).

Rapporteringskrav 7.3.6.9.1**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Fylkesmannen behandlet i 2016 69 klagesaker etter offentleglova. I 22 saker har klager fått helt eller delvis medhold.

Rapporteringskrav 7.3.6.10.1**Rapportere på**

Embetet rapporterer hvor mange tilsyn det har gjennomført.

Forklaring:

- Det bes om ett tall for alle tilsyn hjemlet i opplæringsloven, barnehageloven, helse- og omsorgstjenesteloven mv.
- Det rapporteres samlet for kommunene og fylkeskommunen(e)
- Antall tilsyn det skal rapporteres på, omfatter planlagte tilsyn (som landsomfattende/nasjonale tilsyn) og hendelsesbaserte tilsyn uavhengig av tilsynsmetodikk og hvor ressurskrevende tilsynet var.
- Antall tilsyn det skal rapporteres på, omfatter ikke forundersøkelser, sjølvmeldingstilsyn og dokumentgjennomganger uten oppmøte (fysisk eller videokonferanse) på tjenestestedet eller i kommunen/fylkeskommunen.
- Det bes ikke om tall for avvik eller pålegg.
- Det bes ikke om verbalrapportering om samordningsarbeidet.

Antall gjennomførte tilsyn hjemlet i opplæringsloven, barnehageloven, helse- og omsorgstjenesteloven mv. i Oslo og Akershus er totalt 56.

Rapporteringskrav 7.3.6.11.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal føre en oversikt over behandlede plansaker, omfang av innsigelser, klager fremmet av fylkesmannen og meklinger.

Fylkesmannen har i 2016 avgitt 559 uttalelser i plansaker og 374 uttalelser til dispensasjonssaker. I tillegg har avgitt 98 andre uttalelser relatert til plan. Vi har i 2016 fremmet 30 innsigelser og klaget på 13 vedtak. 17 innsigelser ble trukket.

Vi gjennomførte ni meklingsmøter i 2016. Dette er en nedgang i forhold til 2015 da vi gjennomførte 21 meklingsmøter. Fra meklingsmøtet til endelig vedtak i bystyret/kommunestyret tar det ofte lang tid. Det hender også at vi i enkelte saker gjenopptar meklingen etter vedtak i kommunen. Seks saker fra årene 2016, 2015 og 2014 ble oversendt departementet for endelig avgjørelse i 2016.

Rapporteringskrav 7.3.6.12.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten for 2016 rapportere hvor mange saker som ikke ble avgjort innen 12 uker, hvor stor overskridelsen var, hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i forskriften jf. [pbl. § 21-8 andre ledd](#), hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Antallet saker som ikke ble avgjort innen 12 uker var 514. Overskridelsen var gjennomsnittlig 11 uker. Overskridelsene av fristen skyldes ikke "særlige tilfeller" eller barmarksundersøkelse, og grunnlaget for å forlenge fristene etter forskriften forelå dermed ikke. Det ble ikke avtalt lengre frist enn angitt i forskriften i noen saker.

Rapportering om saker etter plan- og bygningsloven

Hvor mange saker som ikke ble avgjort innen 12 uker	514
Hvor stor overskridelsen var i sakene som ikke ble avgjort innen 12 uker	11
Hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i forskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd	0
Hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i	0
Hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse	0

I snitt var overskridelsen 11 uker, i sakene som ikke ble avgjort innen 12 uker. Antall saker avgjort inntil 20 ukers saksbehandlingstid totalt var 181, og antall saker med mer enn 20 ukers saksbehandlingstid totalt var 333.

Rapporteringskrav 7.3.7.1.1**Rapportere på**

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Tros- og livssynssamfunn

Sammen med Fylkesmannen i Sogn og Fjordane er vi i gang med å utarbeide en digital løsning for tros- og livssynssamfunn. Løsningen er knyttet opp mot Brønnøysundregistrene slik at relevante opplysninger kan hentes derfra. Informasjonen blir søkbar på fylkesmennenes nettsider. I tillegg er systemet tilknyttet en elektronisk fakturaløsning for utbetaling av statstilskudd via Direktoratet for økonomistyring. Prosjektet blir videreført slik at samfunnene også kobles til løsningen.

Det er søkt om tilskudd fra 168 tros- og livssynssamfunn. Totalt tilskuddsbeløp er kr. 212 594 936, og antall medlemmer: 450 413

Ett trossamfunn er slettet.
Vi har registrert seks trossamfunn.

I saken om Oslo katolske bispedømme stadfestet Kulturdepartementets vårt vedtak om tilbakebetaling av statstilskudd, av 24. juni 2015. Tilsynssaken ble innledet i 2014. Tilbakebetalingsbeløpet er fastsatt til kr 40.581.723,- og tilbakebetaling skjer i henhold til en tilbakebetalingsplan som ble foreslått for Oslo katolske bispedømme.

Oslo katolske bispedømme aksepterte ikke vedtaket og har gått til sivilt søksmål mot staten. Spørsmålet om gyldigheten av vedtaket ble behandlet av Oslo tingrett i desember. Dom i saken kom 17. januar 2017. Staten fikk medhold. Oslo katolske bispedømme har anket dommen.

Statsadvokaten foretok i slutten av november en vurdering av påtalespørsmålet for de tre siktede som var siktet for overtredelse av straffelovens bedrageribestemmelse i forbindelse med søknad om statsstøtte Oslo katolske bispedømme.

Vi har behandlet en sak om ugyldig vigsel i trossamfunn. Ellers har vi møter om gjennomgang av gjeldende lovverk med nytilsatte forstandere og forstandere for trossamfunn som har fått vigselmyndighet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Rapporteringskrav 7.3.7.2.1

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Gravferdsloven

Det har vært en noe større økning i antall søknader og henvendelser i 2016 enn tidligere år. Vi har mottatt 198 henvendelser/saker. Det er gitt 63 forhåndsgodkjennelser. Vi har gitt tillatelse til askespredning i marka i 35 saker, og i sjøen i 81 saker.

Rapporteringskrav 7.3.7.3.1

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

I løpet av 2016 mottok vi åtte saker etter lov om helligdager og helligdagsfred. Alle søknadene om å holde åpent en søn- og/eller helligdag ble innvilget, da vi fant at "særlige grunner" forelå for å gi dispensasjon etter lovens § 5, 7. ledd.

Departementet avgjorde (etter klage) en landsomfattende søknad fra Næringslivets hovedorganisasjon, hvorvidt butikkene kunne holde åpent i pinsen. Avslag ble her gitt.

Rapporteringskrav 7.3.8.1

Rapportere på

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (jf. metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke kilder, hva kildene viser og hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har utledet fra disse.

Tilsyn etter barnehageloven

Kommunens plikt til å påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk, jf. Barnehageloven § 8 jf. § 16.

Dette har vært tema for samtlige av de tre stedlige tilsyn vi har gjennomført i 2016. Årsaken til at dette er valgt, er at vi på bakgrunn av Basil, klagesaker, henvendelser fra foresatte, henvendelser fra ansatte i bydeler/kommuner, opplysninger om kommunens/bydelens tilsynsaktivitet og vår kjennskap til enkelte kommuner/bydeler på bakgrunn av vår veiledningsaktivitet, ser at flere kommuner og bydeler har manglende kunnskap om forståelsen av sine plikter etter barnehageloven § 8 jf. § 16. Temaene er omfattende. Det har derfor vært nødvendig å ha dette som stedlig tilsyn.

Bakgrunnen for valg av tilsynsobjekt skyldes blant annet følgende: I behandlingen av klagesaker som gjelder tilskudd til private barnehager, har vi sett at kommuner/bydeler har en manglende forvaltningskompetanse. Særlig i ett tilfelle førte kommunens klagebehandling til at saken tok unødvendig lang tid. Det ble blant annet fattet vedtak uten hjemmel og feilaktig hevdet at den private parten ikke hadde klagerett. Fylkesmannen har også hatt gjentatt veiledning knyttet til de samme problemstillingene, blant

annet om barnehagemyndighetens bruk av tilsyn med barnehagene og krav etter forvaltningsloven.

Vår erfaring er som tidligere, at barnehagemyndighetene har god kunnskap om barnehagene sine, men at denne kunnskapen ikke i tilstrekkelig grad brukes til å påse regelverksetterlevelse i barnehagene. Vi ser derfor et stort behov for å fortsette med dette som tema for tilsyn.

I ett av de stedlige tilsynene, undersøkte vi i tillegg:

Om barnehagemyndigheten påser at barnehagens pedagogiske og administrative ledelse er i samsvar med kravene som følger av barnehageloven § 17 første og annet ledd.

Fylkesmannen har sett at noen av bydelene i Oslo kommune har en organisering av styrerressursen som kan være i strid med barnehageloven § 17. Dette er en utvikling som ser ut til å øke i flere av kommunens bydeler. Denne informasjonen er innhentet fra Basil og meldt fra om blant annet fra ansatte i barnehagene og Utdanningsforbundet.

Kommunens håndtering av dispensasjonsadgangen i forskrift om midlertidig og varig dispensasjon fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder

Dette ble valgt som tema i ett skriftlig tilsyn. På bakgrunn av et medieoppslag undersøkte vi nærmere andelen dispensasjoner i Nes kommune. Funnene gjorde at vi fant det hensiktsmessig å føre tilsyn med om kommunen behandler søknader om dispensasjoner etter kravene som følger av forskriften.

Kommunens behandling av vedtak om spesialpedagogisk hjelp til barn før opplæringspliktig alder Dette ble valgt som tema i ett skriftlig tilsyn. Fylkesmannen mottok i perioden fra februar 2016 til mai 2016 en rekke henvendelser fra foreldre til barn som har krav på spesialpedagogisk hjelp i Asker kommune. Flesteparten av henvendelsene gjaldt vedtak om spesialpedagogisk hjelp, som ble påstått ikke var igangsatt. I tillegg mottok vi klagesaker der kommunen hadde redusert omfanget av tidligere fattede vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Fylkesmannen fikk tilsendt kopi av brev fra kommunen sendt foreldrene, der det fremkom at kommunen ikke hadde kapasitet til å gjennomføre vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Tilsyn etter opplæringsloven

Generelt:

Fylkesmannen har som ambisjon å nå flest mulig kommuner med tilsyn. Vi mener at det ikke skal gå for lang tid mellom hvert tilsyn i en kommune. Dette reduserer risikoen for feil praksis/lovanvendelse i kommunene. Når det gjelder Felles nasjonalt tilsyn har Fylkesmannen som målsetting å nå alle skoleeierne i perioden 2014-2017.

Vår vurdering er at det også er grunn til å føre tilsyn i kommuner i de tilfellene der vi *ikke* har mottatt noen spesifikk informasjon om «tilstanden» gjennom klagesaker eller andre henvendelser. Gjennom å gå bredt ut med tilsyn mener vi også at flere kommuner får nødvendig opplæring/kjennskap til lovverket.

Ved valg av skoler/kommuner baserer vi oss på informasjon fra Grunnskolestatistikksystemet (GSI), nasjonale kvalitetsvurderinger, interne oversikter og klagesaker. Henvendelser fra publikum og presse inngår også som en viktig del av vurderingsgrunnlaget.

Fylkesmannen har videre tatt hensyn til den totale tilsynsmengden fra embetet og andre tilsynsmyndigheter i den enkelte kommune.

Risikovurderinger som er lagt til grunn for valg av tema og objekt ved FNT-tilsyn:

Fylkesmannen gjennomførte ett tilsyn med «*Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen*». Kommunen ble valgt fordi Fylkesmannen har en målsetting om å gjennomføre felles nasjonalt tilsyn med alle skoleeiere i vår region i løpet av fireårsperioden 2014-17. Skolen ble valgt ut ifra en helhetlig risikovurdering. Resultatene på de aktuelle spørsmålene i Elevundersøkelsen viste at skolen gjennomgående hadde noe lavere skår enn de øvrige skolene i kommunen. I tillegg hadde skolen gjennomgående lavere skår skoleåret 2015/16 enn i 2014/15.

Fylkesmannen valgte å gjennomføre ni tilsyn med temaet «*Forvaltningskompetanse*». Ett på videregående skole og åtte på grunnskoler. Kommunens forsvarlige system inngikk i to av dem. På bakgrunn av klagesaker og henvendelser erfarer Fylkesmannen at forvaltningskompetansen generelt er mangelfull på mange skoler, og dette var bakgrunnen for at vi valgte å gjennomføre ni forvaltningstilsyn.

Funn i tidligere tilsyn og at tilsynet er å anse som et oppfølgingstilsyn, samt klagesaker og kommunenes klagesaksbehandling er lagt til grunn ved valg av kommuner. Ved valg av skoler har vi spesielt lagt vekt på opplysninger i GSI om antall elever med vedtak om spesialundervisning og særskilt språkopplæring, samt at tidligere klagesaker og tidligere tilsyn med kap. 5 også har inngått i vurderingen.

Risikovurderinger som er lagt til grunn for valg av tema og objekt ved kap. 9a - tilsyn:

Det er gjennomført to egeninitierte og to hendelsesbasert tilsyn med dette temaet.

Bakgrunn for valg av kommuner og skoler for de to egeninitierte tilsynene var tall fra Elevundersøkelsen som viste at den prosentvise andelen elever som opplevde seg krenket på skolene i 2014 var svært høy sammenlignet med 2013. Det var skolenes resultater som var bestemmende for valg av kommuner.

Bakgrunnen for de to hendelsesbaserte tilsynene var henvendelser fra kommunene, som på bakgrunn av særskilte hendelser ba om at det ble gjennomført tilsyn. Tilsyn med kommunenes forsvarlige system knyttet til kapittel 9a inngikk også i disse tilsynene.

Rapportering på FNT – forvaltningskompetanse

Kontrollspørsmål																							
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Fet	Hovinhøgda	27.01.2016	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Frogn	Dyrløkkeåsen	04.04.2016	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Nannestad	Preståsen	15.03.2015	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nittedal	Holumskogen	01.04.2016	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Vestby	Vestby u-skole	01.02.2016	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Oslo	Bjørnholt	20.01.2016	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Rælingen	Marikollen	14.09.2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Asker	Risenga	22.08.2016	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Akershus fylkeskommune	Dønski videregående skole	02.09.2016	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0

Ingen av tilsynene omfatter punktskrift og tegnspråk. I Asker og Akershus fylkeskommune er det i tillegg ført tilsyn med kommunens forsvarlige system, § 13-10. I tilsynene ble det i begge kommunene avdekket brudd på regelverket på 4 kontrollspørsmål.

Gjennomførte tilsyn - Barnehage

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
Fet kommune	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)		4	Endelig rapport	2	2	0
Eidsvoll kommune	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)		4	Endelig rapport	2	2	0
Bydel Gamle Oslo	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)	Ombarnehagemyndigheten sikrer og påser at styrerressursen ivaretas, jf. barnehageloven § 17	4	Foreløpig rapport	2	0	0
Asker kommune	Annet	Behandling av vedtak om spesialpedagogisk hjelp	2	Endelig rapport	4	4	0
Nes kommune	Dispensasjon fra utdanningskravet		2	Endelig rapport	2	2	0
			16		12	10	0

Gjennomførte tilsyn - Opplæring

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
Lørenskog	Åsen	Egeninitiert	Psykososialt miljø		3	Endelig rapport	0	1	0
Ski	Kråkstad og Skotbu	Egeninitiert	Psykososialt miljø		3	Endelig rapport	0	3	0
Bærum	Gullhaug, Lesterud, Mølladammen	Egeninitiert	Psykososialt miljø		4	Endelig rapport	0	6	0
Nittedal		Egeninitiert	Spesialundervisning		1	Endelig rapport	0	1	0
Nannestad		Egeninitiert	Saksbehandlingstid PPT		1	Endelig rapport	0	1	0
Oppegård	Vassbonn	Egeninitiert	Psykososialt miljø		3	Endelig rapport	0	2	0
Oppegård	Sofiemyrtoppen	Egeninitiert	Psykososialt miljø		3	Endelig rapport	0	2	0
Oppegård		Egeninitiert	Annet	Kommunens forsvarlige system for oppfølging av kap. 9a	2	Endelig rapport	0	2	0
					20		0	18	0

Kategori tilsyn med Bærum bør etter vår vurdering være 5, pga tre skoler.

Status tilsyn varslet i 2015, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2016

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
					0		0	0	0

Rapportering på FNT – skolebasert vurdering

Kontrollspørsmål							
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5

Det er ikke gjennomført FNT med tema skolebasert vurdering i 2016

Rapportering på FNT – skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

Kontrollspørsmål																								
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Skedsmo	Stav u-skole	27.09.2016	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Det er i tillegg gjennomført tilsyn med kommunens forsvarlige system, § 13-10. Det ble avdekket brudd på regelverket på 2 kontrollspørsmål.

Status tilsyn varslet i 2015, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2016 (Barnehage)

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
			0		0	0	0

Rapporteringskrav 7.3.8.2

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en egen vurdering av i hvilken grad embetet har gjennomført en koordinert innsats mot kommuner og fylkeskommunen, særlig der det er avdekket mangelfullt samordnet tjenestetilbud for utsatte barn og unge. Vurder også hvilke tiltak som har vært mest effektive for å fremme samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Alle avdelingene i embetet er involvert i 0-24 oppdraget gjennom en 0-24 gruppe som har åtte møter pr. år. Temaet er fast sak på ledermøtene, og det er laget en virksomhetsplan på tvers av alle avdelingene. Barnehage- og utdanningsavdelingen har hatt to medarbeidere med i denne gruppa i 2016. Kunnskap om kommunene og områder som bør samordnes, er tema sammen med sektorovergripende drøftinger om aktuelle tiltak. Utdanning er helt vesentlig i utsatte barn og unges liv. Bedre gjennomføring av videregående opplæring er en viktig målsetting for arbeidet.

Prosjektet "Barnekonvensjonen i praksis - samarbeid og medvirkning til barn og unges beste" ble videreført fra 2015 og gjennom hele 2016. 18 bydeler og kommuner har deltatt. Det ble etablert et fast nettverk for koordinatorene fra kommuner og bydeler og VID (tidligere Diakonhjemmets høgskole) ledet arbeidet. Prosjektet har bidratt til stor aktivitet for å forbedre tverretattlig og tverrfaglig samarbeid.

I 2016 har vi utviklet våre rutiner og praksis for klagesaker og tilsyn som gjelder flere avdelinger. Det har vært etablert faste samarbeidsstrukturer på tvers til beste for barn og unge.

Vurdering av barns beste og barns rett til å bli hørt står sentralt i alle saker. Vi gjør slike vurderinger i alle klagesaker, særlig i saker som gjelder det psykososiale skolemiljøet til elever i grunnskolene. Embetet har lagt vekt på informasjon til kommunene om rettighetene til spesielt utsatte barn og unge.

Hensynet til barn og unge og utjevning av sosiale forskjeller er prioritert i arbeidet med plansaker, særlig i behandling av planer etter plan- og bygningslova. Barnehage- og utdanningsavdeling har to representanter som deltar i det arbeidet.

Embetet har hatt en svært god utvikling i 2016, men er fortsatt bevisst på at vi må sette inn en større innsats på dette området for å nå målene.

Rapporteringskrav 7.3.8.3**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for den gjennomførte egevalueringen av kompetanse til å løse oppgavene på regelverksområdet innenfor barnehage og grunnskolene. I egevalueringen skal det gjøres rede for styrker og utfordringer, samt tiltak som er iverksatt for å sikre god kvalitet i klage-, tilsyns- og veiledningsarbeidet.

Avdelingen har medarbeidere med høy kompetanse for å løse oppgavene innenfor klagesaksbehandling, tilsyn og veiledning. På grunn av det store omfanget av klagesaker til vårt embete er kapasiteten for liten til å kunne gjennomføre klagesaksbehandling innenfor fristen på tre måneder i alle saker.

Embetet har et stabilt personale, men vi har også fått flere nye medarbeidere de siste årene. Vi har en god variasjon av kompetanse, i hovedsak pedagoger og jurister, og de fleste andre har ulike masterutdanninger, og alle i avdelingen har minimum fire års høyere utdanning. Gjennom tilsyn, ulike samlinger og møtearenaer blir skoleeiere og barnehagemyndigheten godt kjent med ansatte i avdelingen. Det bidrar til at terskelen for henvendelser med prinsipielle problemstillinger og spørsmål om veiledning blir lav.

Langtidsfravær pga sykdom har gjort at vi har vært sårbare på enkelte områder, men vi har forsøkt å ta grep ved å flytte oppgaver mellom saksbehandlerne. Vi bruker midlene vi får til å administrere statlige satsinger til lønn, og på den måten har vi økt antall ansatte i avdelingen.

Avdelingen har i flere år jobbet med klarspråk i både maler og tilsynsrapporter. Svar på klagesaker leses alltid av en leder eller en med et særskilt fagansvar for å godkjenne saker før utsending. Klager på psykososialt skolemiljø har alltid to saksbehandlere, i hovedregelen en jurist og en pedagog. Internt i avdelingen har vi også møter for ulike saksområder etter behov for å drøfte prinsipielle problemstillinger eller spesielt utfordrende saker. Disse prosessene ivaretar at vi har en felles praksis og at tilnærmet like saker får en lik behandling.

Vi samarbeider på tvers i femfylket, både med faste grupper og med grupper som settes sammen ved behov. I tillegg har vi annethvert år samling for alle saksbehandlerne i de fem fylkene, der vi forsøker å kalibrere oss mot hverandre.

Rapporteringskrav 7.3.8.4

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen.

Tabellene nedenfor med kommentarer viser at Fylkesmannen i 2016 har behandlet totalt 1 120 klager på barnehage- og utdanningsområdet.

Summen av saker som fremkommer i tabellene, er lavere enn det totale antallet klagesaker som er mottatt og/eller behandlet. En viktig årsak til dette er at en del klagesaker sendes direkte fra foresatte til Fylkesmannen. Vi sender dem da til underinstans til behandling, jf. forvaltningsloven § 33 andre og fjerde ledd. I noen tilfeller sender dessuten Fylkesmannen saken til underinstans for å opplyse saken, jf. forvaltningsloven § 33 femte ledd.

Dette gjelder ikke minst klager på psykososialt skolemiljø, hvor det også i 2016 er en økning. Tabellene viser at Fylkesmannen har fattet vedtak i 50 saker, fordelt mellom grunnskole, videregående skole og frittstående grunnskoler. I tillegg er 47 saker sendt til underinstans. Dette innebærer at Fylkesmannen har behandlet totalt 97 saker i 2016. Tilsvarende tall for 2015 og 2014 var henholdsvis 57 og 37 saker behandlet hos Fylkesmannen. Til sammenligning behandlet vi i årene 2009-2012 hvert år 11-13 klagesaker, og i 2013 kun sju saker.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	15	5	6	4	0
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	40	24	11	1	4
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	7	0	5	2	0
Standpunkt i fag	226	0	62	164	0
Lokalt gitt muntlig eksamen	9	0	9	0	0
Standpunkt i orden og oppførsel	8	2	6	0	0
Skyss, § 7-1	63	11	52	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	141	0	141	0	0
Skoleplassering, § 8-1	122	0	118	3	1
Sentralt gitt skriftlig eksamen	349	97	252	0	0
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	2	0	2	0	0
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	2	0	1	1	0
Bortvisning, § 2-10	5	0	5	0	0
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Tegnspråkopplæring, § 2-6	2	0	2	0	0
Særskilt språkopplæring, § 2-8	6	0	6	0	0
Sum	999	139	680	175	5

I tillegg til klagetypene i tabellen har Fylkesmannen behandlet: 2 klager på fritak for vurdering i norsk sidemål, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-22, 1 klage på særskilt tilrettelegging av eksamen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-32 og 1 klage på fritak fra svømmeopplæring, jf. opplæringsloven § 2-3a. Det ble ikke gitt medhold i noen av disse klagen.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	2	0	2	0	0
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	1	0	1	0	0
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd	17	6	11	0	0
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4	0				
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
	20	6	14	0	0

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Inntak, § 3-1	5	0	4	1	0
Standpunkt i fag	3	0	0	3	0
Skyss, § 3-7	36	3	33	0	0
Psykososialt skolemiljø, § 2-4, jf oppl § 9a-3	7	5	2	0	0
Bortvisning, § 3-10	2	0	2	0	0
	53	8	41	4	0

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Inntak, § 3-1	2	0	1	1	0
	2	0	1	1	0

Klagebehandling - Spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	22	14	8	0	0
	22	14	8	0	0

I 2015 ble det registrert 12 klagesaker på spesialpedagogisk hjelp, der det ble gitt medhold i tre av klagen. Tallene viser dermed at det var tilnærmet en fordobling av antall klagesaker i 2016 og en økning i klager vi gir medhold. Den 1. august 2016 ble bestemmelsene om spesialpedagogisk hjelp flyttet fra opplæringsloven til barnehageloven. Oversikten gjelder også klager etter at spesialpedagogisk hjelp ble regulert i barnehageloven

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialundervisning, § 5-1	2	1	0	1	0
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	3	2	1	0	0
Standpunkt (fag og orden og oppførsel) for utenlandsskolene	1	0	0	1	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	9	0	8	1	0
	15	3	9	3	0

I tillegg har Fylkesmannen behandlet: 2 klager på særskilt tilrettelegging av eksamen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-32, og 2 klager på annullering av eksamen grunnet fusk, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-37 fjerde ledd. Det ble ikke gitt medhold i klagen. Vi har også behandlet 1 klage på avvisning av klage på skriftlig eksamen, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Det ble gitt medhold i denne klagen.

Rapporteringskrav 7.3.8.5**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall og type saker hvor klager henvender seg på nytt til fylkesmannen hvor skoleeier /barnehageeier /barnehagemyndigheten ikke har fulgt opp vedtaket.

Fylkesmannen har mottatt én henvendelse der foreldre til et barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp har henvendt seg til oss med den påstand at barnehagemyndigheten ikke har fulgt opp Fylkesmannens vedtak i klagesaken. Fylkesmannen har gjennomført veiledningsmøte med kommunen vedrørende klagesaken.

Fylkesmannen har også mottatt én slik henvendelse etter å ha behandlet klage på gjennomføring av vedtak om spesialundervisning. Foreldrene mente at skolen ikke har fulgt opp vårt vedtak i klagesaken. Fylkesmannen har kontaktet kommunen skriftlig og bedt dem om å følge opp saken, jf. opplæringsloven § 13-10.

Rapporteringskrav 7.3.8.6

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

Strategi for kompetanse og rekruttering 2014-2020 – Kompetanse for fremtidens barnehage

Alle de 22 kommunene i Akershus og de 15 bydelene i Oslo har søkt, og fått, statlige midler til lokale kompetanseutviklingstiltak. De opplever alle at det er en fordel å kunne planlegge langsiktig, men samtidig kunne ta inn nye statlige føringer. Samtidig mener alle at det er viktig å legge de lokale behovene til grunn for satsingsområdene. Hovedfokus endrer seg med tiden, etter hva de har jobbet mer, eller mindre, med. Barnehagebasert kompetanseutvikling er en innarbeidet arbeidsform de fleste steder. UH sektoren og andre fagmiljøer blir også brukt av de aller fleste. De ikke-kommunale barnehagene får samme tilbud om deltakelse i alle statlige kompetansetiltak. Mange opplever at de ikke-kommunale ofte har egne kompetansetiltak, og derfor deltar noe mindre i de felles tiltakene. Et gjennomgående problem for svært mange (spesielt i kommunale barnehager), er personalmangel (reduksjoner i antall av økonomiske grunner, mye sykdom og tidlig stopp i bruk av vikarer). Dette fører til at kompetansetiltakene da må nedprioriteres, - det er barna de er der for. De må selvsagt komme i første rekke.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	1 850 000	131	77	54
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0	0	0
Kompetanseutviklingstiltak for samisk	50 000	7	7	0

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	11 137 000
Antall barnehagemyndigheter som har fått midler	37
Antall kommunale barnehager som deltar i tiltak	3 424
Antall ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	5 781
Antall barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	1 815
Antall barnehager deltatt på tema: språkmiljø	1 210
Antall barnehager deltatt på tema: realfag	1 005
Antall barnehager deltatt på tema: barn med særskilte behov	840
Antall barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	410
Antall barnehager deltatt på tema: dannings og kulturelt mangfold	1 240
Antall barnehager deltatt på tema: annet	1 150

Kompetansetiltak tabell 3

	Midler brukt
Regionale rekrutteringsnettverk og fagsamlinger	200 000

Kompetansetiltak tabell 4 - Hordaland

	Kompetansemidler til ikke-kommunale barnehageeiere
Midler søkt	
Antall barnehageeiere som har søkt midler	
Antall barnehageeiere som har fått midler	
Antall fylker som har deltatt	
Antall kommuner som har deltatt	
Antall barnehager som har deltatt	
Antall barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	
Antall barnehager deltatt på tema: språkmiljø	
Antall barnehager deltatt på tema: realfag	
Antall barnehager deltatt på tema: barn med særskilte behov	
Antall barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	
Antall barnehager deltatt på tema: dannings og kulturelt mangfold	
Antall barnehager deltatt på tema: annet	

Tabellen fylles ut av FM Hordaland

Rapporteringskrav 7.3.8.7**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort skriftlig kvalitativ vurdering av arbeidet med kompetanseutvikling i fylket. Dette gjelder både for strategi for etter- og videreutdanning og for strategi for etter- og videreutdanning for ansatte i PPT.

Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025

Fylkesmannen gir informasjon og veiledning om innhold, prinsipper og mål i nasjonal utdanningspolitikk knyttet til "Kompetanse for kvalitet - Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025", i henhold til beskrivelse av oppgaver og ansvar. Informasjon er gitt på informasjonsmøter med kommunene høst og vår, samt på møter i skoleeiernettverket og Dialogkonferansen våren 2016.

Etter oppfordring fra Utdanningsdirektoratet og opplysninger i søkesystemet, sendte vi e-post til alle kommunene og fylkeskommunene i februar 2016. I e-posten informerte vi om videreutdanningsordningen og motiverte til deltakelse studieåret 2016/2017. Vi minnet spesielt om de prioriterte fagene. Kommunene som hadde få registrerte søkere på dette tidspunktet, fikk i tillegg en ekstra oppfordring om å øke deltakelsen. Vi la også ut informasjon på nettsiden vår der vi minnet om søknadsfrister og oppfordret skoleeiere til å søke.

Fylkesmannen foretok en kvalitetssikring av søknadene fra skoleeierne innen fristen den 23.03.2016. Av de punktene vi særskilt skulle kontrollere, var det størrelsen på studieavgiften som utløste flest kontroller. Det viste seg at svært mange oppga semesteravgift i stedet for studieavgift.

Utdanningsdirektoratet ba oss om å følge opp skoleeiere som ikke hadde registrert at stipendmottakere for 2014/2015 hadde fullført studiet. Den 23.09.2016 sendte Fylkesmannen en e-post til de aktuelle skoleeierne der vi ba om at de fulgte opp disse lærerne og oppdaterte søkesystemet.

Informasjon om regionale tilbud i Kompetanse for kvalitet for 2017/2018 ble gitt til kommuner og fylkeskommuner på informasjonsmøtet vårt den 28.10.2016. I tillegg sendte vi ut skriftlig informasjon i desember 2016.

Vår erfaring er at det er høy bevissthet blant skoleeierne med hensyn til hvilken kompetanse de har behov for, og hvilke prioriteringer de gjør. Fylkesmannen opplever at det er stor deltakelse i videreutdanningsordningen og at både skoleeiere og deltakere er fornøyde med tilbudene som gis.

Strategi for etter- og videreutdanning for ansatte i PPT

Strategi for etter- og videreutdanning av ansatte i PPT 2013-2018 ble implementert i 2013. Strategien har en varighet på fem år og

skal styrke ansattes kompetanse og bidra til økt fokus på systemrettet arbeid i PPT. Fylkesmannen har ansvaret for å administrere påmelding og oppfølging. Fylkesmannen har fulgt opp oppgaver knyttet til søknadsbehandling, søknadsfrister, utbetalinger og rapporteringer for etterutdanning 2015 og 2016, samt videreutdanning 2015/2016 og 2016/2017.

Vi mottok søknader fra seks kommuner og Akershus fylkeskommune på midler til etterutdanning for 2016, mens det var søknader fra fem kommuner i Akershus og Akershus fylkeskommune på videreutdanning for studieåret 2016/2017. Informasjon om SEVU PPT ble gitt til våre kommuner og fylkeskommuner på e-post, det ble lagt ut informasjon om ordningen på vår nettside og det har blitt gitt informasjon på kommunemøter.

Rapporteringskrav 7.3.8.8

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjøre rede for i hvor stor grad de kommuner med lav kvalitet og kompetanse på barnehage- og grunnopplæringsområdet som er fulgt opp, har økt sin kvalitet og kompetanse, og videre hvilke virkemidler og tiltak som har hatt god effekt.

Alle kommunene i regionen tar eierskapet på barnehage- og skoleområdet alvorlig. Noen kommuner har imidlertid større behov for støtte når det gjelder kvalitet og kompetanse i kommunen. På grunnskoleområdet får vi jevnlig rapporter fra utviklings-veilederne i Ungdomstrinn i utvikling. De melder at med ressurslærerne gjennom skolebasert kompetanseutvikling, lærende nettverk og representanter i videreutdanningstilbudet er skoler og kommuner i en positiv utvikling. I Akershus får to kommuner i 2016 bistand fra veilederkorpsset. Kommunene har meldt tilbake at de får god hjelp. På bakgrunn av vurderinger av kjente indikatorer som resultater på eksamen, nasjonale prøver, elevundersøkelsen og så videre sammen med klagesaker og resultater etter tilsyn ble kommunene oppfordret av Fylkesmannen til å søke om å delta. Tre kommuner deltar i læringsmiljøprosjektet med flere skoler. De deltar på bakgrunn av utfordringer med læringsmiljø avdekket gjennom tilsyn, klagesaker og urovekkende tall i Elevundersøkelsen. Fylkesmannen har også i særskilte tilfeller hatt møter og veiledning av kommuner og skoler etter tilsyn og klagesaker. Tiltakene og virkemidlene mener vi til sammen bidrar til bedre kompetanse og kvalitet.

Vi er på generelt grunnlag i tvil om kommunenivået har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet spesielt når det gjelder forvaltningskompetansen. Vi finner lovbrudd i tilsynene våre, og vi får bekymringsmeldinger og klagesaker som burde vært bedre behandlet i førsteinstans. Noen få av disse kommunene sliter med repeterende problemer. Dette synes i de fleste tilfellene ikke å være på grunn av manglende vilje, men manglende lovforståelse og lav bemanning.

Rapporteringskrav 7.3.8.9

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi tilbakemelding på kontroll av foreløpig rapport fra BASIL av antall minoritetsspråklige barn i barnehage – tall per 15.12

Vi viser til informasjon på FM-nett hvor bortfall av dette rapporteringspunktet er omtalt:

<http://www.fm-nett.no/Utdanningsdirektoratet/Venstremeny/Tilskudd/Barnehage/Tilskudd-til-barnehager/Tilskudd---bedre-sprakforstaelse-blant-minoritetsspraklige-barn-i-forskolealder-2016/>

Rapporteringskrav 7.3.9.1

Rapportere på

Rapporter på antall årsverk i fylkesmannens landbruksavdeling per 31.12.2016, og antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2016, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.

Fylkesmannens landbruksavdeling hadde pr. 31.12.16 21 ansatte som utførte 17,5 årsverk. Ett årsverk er lønnet med prosjektmidler.

Kommunene i Oslo og Akershus har tilsammen 45 ansatte som utfører 38,6 årsverk innenfor landbruksoppgaver.

Asker, Bærum, Aurskog-Høland, Eidsvoll, Enebakk, Fet, Hurdal, Nannestad, Nes og Sørumsund har egen landbruksforvaltning.

Nesodden, Frogn, Ski, Vestby, Ås og Oppegård har felles landbrukskontor. Gjerdrum og Ullensaker har felles landbrukskontor. Rælingen, Lørenskog, Skedsmo, Nittedal og Oslo har felles landbrukskontor. Dette gir tilsammen 13 enheter/landbrukskontor - ti selvstendige og tre interkommunale.

Rapporteringskrav 7.3.9.2

Rapportere på

Rapporter på bruk av midler over kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til kommunerettet arbeid, inkludert en regnskapsmessig fremstilling.

Midlene har vært brukt til å forsterke Fylkesmannens rolle som kompetansesenter for kommunene knyttet til deres førstelinjetjeneste når det gjelder forvaltnings- og næringsutviklingsoppgaver. Midlene har gjort det mulig å gjennomføre tiltak utover det som ordinære driftsbudsjetter muliggjør. Alle beløp er relatert til samlinger for kommunene:

1) Miljøvirkemidler i jordbruket (SMIL/RMP)	kr 8 621,83
2) Næringsutvikling, med Innovasjon Norge	kr 18 020,-
3) Skogfaglig samling, to dager i Hedmark	kr 44 390,92
4) Erstatningsordninger og husdyrkonsesjon	kr 1 697,-
5) Produksjonstilskudd og kontroll	kr 4 699,-
6) KOLA-Viken (kompetanseheving)	kr 39 152,-
7) Økt trebruk i kommunale bygg	kr 39 438
8) Forurensing/klimautslipp i jordbruket	kr 24 055
Sum	kr 180 073,75

Rapporteringskrav 7.3.9.3

Rapportere på

Gi en kort beskrivelse av arbeidet med saker etter naturmangfoldloven, verneplaner, energisaker og konsekvensutredninger som berører landbruk.

Naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn når saker behandles etter skoglovens markaforskrift som krever godkjent hogstmelding før all hogst. Skogmyndighet i kommunen er førsteinstans. Fylkesmannen er klageinstans, men førsteinstans i saker der kommunen er skogeier. Vi har behandlet seks klager på kommunalt godkjente hogstmeldinger i 2016. Enkelte klager omfatter mer enn en hogstmelding. Vi har behandlet 86 hogstmeldinger fra kommuneskogene der Fylkesmannen er skogmyndighet. Flere hogstmeldinger er behandlet i en sak. Det er foretatt befarings- og klagesaker og i de fleste hogstmeldingssaker.

Konsekvensutredninger (KU) som omfatter landbruk er særlig knyttet til arealplaner etter plan- og bygningsloven. Det er en utfordring at konsulenter som utarbeider KU ikke har nok landbrukskompetanse. Utredningene er derfor ofte mangelfulle, også der informasjon er lett tilgjengelig i offentlig kart. Nasjonale føringer for landbruk og jordvern legges ikke til grunn i tilstrekkelig grad. Dette kan føre til at jordvern og landbruk ikke blir tilstrekkelig vektet som nasjonale hensyn, og at ulike alternativer med reduserte inngrep ikke blir reelt vurdert og grundig avveid. Ofte mangler omtale av avbøtende og kompenserende tiltak i planbestemmelser og miljøoppfølgingsplaner. *Krav til utredning av jordvern, matproduksjon og kulturlandskap* bør bli tydeligere i veiledere, standarder og sjekklistene som brukes av konsulenter og kommuner.

Landbruksavdelingen blir i liten grad involvert i arbeidet med *verneplaner, forvaltningsplaner* til disse. Vi deltar lite i arbeid med *prioriterte arter og utvalgte naturtyper* og handlingsplaner til disse internt hos Fylkesmannen, jf. VØI. 5.1.12.16 *Ivareta*

landbruksinteressene i utarbeidelse og oppfølging av faggrunnlaget for arter og naturtyper. Dette rapporteres som et avvik, som både skyldes at kommunikasjonen internt i embetet på dette området ikke er god nok, og at det er vanskelig å prioritere ressurser til å kunne delta mer aktivt. Vi vil se på mulige løsninger i virksomhetsplan 2017.

Energisaker kan omfatte korte strekk med omlegging eller nedgraving av høyspentlinjer, og utbygging/utvidelser av trafoer. Planutkast forelegges ofte Fylkesmannen med korte frister. Vi påpeker, og må forutsette at nettutbygger involverer kommunal landbruksforvaltning og berørte grunneiere for å ivareta konkrete hensyn til jordvern og matproduksjon. Vi må konsentrere oss om å gi innspill til planer på et mer overordnet nivå.

Rapporteringskrav 7.3.9.4

Rapportere på

Rapporter på omfanget av skogbruksplanlegging med miljøregistreringer

Avsluttede prosjekter:

Nes kommune: Totalt planareal var 350 300 dekar med bestilling av skogbruksplaner for 252 000 dekar. Miljøfigurer er registrert tidligere (MiS-metodikk eller annen miljøregistrering konvertert til MiS-systemet). Det ble foretatt en enkel revisjon/kontroll av disse. Totale kostnader var ca kr 2 250 000 og bevilget tilskudd kr 1 523 000.

Asker og Bærum kommuner, inklusive eiendommen Løvenskiold-Vækerøs arealer i Buskerud og Oppland: Totalt planareal var ca. 430 000 dekar, med planbestilling for 410 000 dekar. Miljøfigurer er registrert tidligere (MiS-metodikk eller annen miljøregistrering konvertert til MiS-systemet). Det ble foretatt en revisjon av disse. Totale kostnader var ca. kr 4 400 000 og bevilget tilskudd kr 2 010 000.

Pågående prosjekter:

Fellesprosjekt Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Nannestad og Hurdal kommuner: Planareal er ca. 475 000 dekar med planbestilling for ca. 390 000 dekar. Prosjektet skal avsluttes i 2017.

Eidsvoll kommune: Planareal er ca. 212 000 dekar med planbestilling for ca. 140 000 dekar. Prosjektet er satt opp med avslutning i oktober 2018, men problemer med levering av skannede data fra ny høydemodell kan medføre utsatt avslutning til 2019.

Rapporteringskrav 7.3.9.5

Rapportere på

Beskriv kort arbeidet med klimatililtak innenfor landbrukssektoren, og gi en vurdering av måloppnåelse for miljøvirkemidlene.

Se rapportering under 3.1.2.5.

Klimatililtak i jordbruket omfatter informasjon om klimatilpasningstiltak i samarbeid med landbrukskontora og Norsk landbruksrådgiving, i tillegg til tiltak som ledd i regionalt miljøprogram for oppfølging av vannforskriften i vannområdene. Veileder om rehabilitering av hydrotekniske tiltak i jordbruket er under utarbeiding i samarbeid med Fylkesmennene i Trøndelag og Østfold og Landbruksdirektoratet som et informasjons- og veiledningstiltak. Flere kurs og seminarer har omfattet dette temaet i 2016.

Rapporteringskrav 7.3.9.6

Rapportere på

Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll:

Se også 3.3.1.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Landbruksdirektoratet var invitert til en egen samling for kommunene og orienterte om forskrift og praksis for tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. (gjennomgang av regelverk, søknadsprosedyrer og dispensasjonsgrunnlag). Forvaltningen av dette regelverket har de siste årene ikke blitt gjort til gjenstand for risikobaserte forvaltningskontroller, men vil bli vurdert på nytt i 2017.

Landbruksavdelingen har holdt innlegg på Bondelagets kurs for regnskapsførere med informasjon om alle tilskuddsordninger og regelverk for de ulike ordningene.

Vi har lagt stor vekt på å bygge kompetanse i avdelingen med sikte på god oppfølging av retningslinjer for utarbeiding og gjennomføring av risikobasert kontrollplan for forvaltningskontroller i kommunene. Det ble notert avvik i Landbruksdirektoratets rapport fra stedlig og dokumentbasert forvaltningskontroll av vår avdeling i 2015/2016. Vi takket ja til et tilbud om opplæring fra Landbruksdirektoratet. Metodekurset ble holdt november 2016 med bred deltakelse fra landbruksavdelingen.

I vårt arbeid med oppfølging og kontroll av kommunenes forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske ordninger legger vi stor vekt på veiledning om regelverk, god praksis knyttet til søknadsprosedyrer og søknadskontroll, og betydningen av god informasjon til søkere om regelverk og krav som stilles for å unngå feil med påfølgende vurdering av tilskuddsavgjøring. Tanken er at kunnskap vil skape trygghet og positive holdninger og forebygge regelverksbrudd med oppfølgende tiltak og negative konsekvenser for søker knyttet til forsinket utbetaling av riktig tilskudd, og eventuell avgjøring av tilskudd.

Rapporteringskrav 7.3.9.7

Rapportere på

Gi en oversikt over gjennomførte kontroller og hvordan avvik er fulgt opp, og gi en vurdering av kontrollresultatene. Ressurser avsatt til kontroll skal oppgis, fordelt på årsverk og antall personer.

Fylkesmannen har i 2016 gjennomført fem kommunale forvaltningskontroller. Se tabell 3.3.1.2.1.2 for oversikt over gjennomførte kontroller og oppfølging av avvik.

Oppfølging av avvik avdekket i 2016 vil fortsette i 2017 i de tilfeller der noe gjenstår. I tillegg til kontakt med kontrollerte kommuner vil generell veiledning til alle kommuner om aktuelle temaer følges opp videre.

Kontrollene bekrefter at vårt spesielle fokus på oppfølging av avvik i 2016, herunder avgjøring ved feilopplysninger og regelverksbrudd, har gitt resultater. Det har vært en fordobling av antall avgjøringer fra 2015 til 2016.

Et sentralt tema har vært brudd på bestemmelser i dyrevelferdsloven, som er avdekket i samarbeid med det regionale og lokale Mattilsynet og varslet fra dem i samsvar med samarbeidavtalen mellom Landbruksdirektoratet og Mattilsynet som trådte i kraft i 2014.

Vår overordnede vurdering av kontrollresultatene er at det fortsatt er behov for oppfølging av kommunal landbruksforvaltning for å bidra til kompetanseheving. Vi ser en tydelig forbedring i bruken av de virkemidler som regelverket for de ulike tilskuddsordningene åpner for. Det må imidlertid fortsatt jobbes med kompetanseheving for å sikre likebehandling og korrekt forvaltning. Kommunenes rolleforståelse og praksis (veileder-saksbehandler-kontrollør) er også blant de temaene vi fortsatt vil fokusere på.

For oversikt over ressurser avsatt til kontroll (årsverk og antall personer), se tabell.

Rapporteringskrav 7.3.9.8

Rapportere på

Utarbeid oversikt over og gi en vurdering av klager og dispensasjonsøknader behandlet av fylkesmannen for samtlige tilskuddsordninger på landbruksområdet der kommunen er førsteinstans.

Det har vært få klager på kommunale forvaltningsvedtak i 2016. Vi har omgjort fire kommunale vedtak.

Kvaliteten fra kommunenes side blir stadig bedre, noe som trolig skyldes at veiledning blir gitt kontinuerlig i fagsamlinger og i direkte kontakt med den enkelte kommune om regelverk og forvaltningslovens bestemmelser. Også her brukes det ukentlige nyhetsbrevet til kommunene, Nytt og Nyttig, til å informere om aktuelle bestemmelser og endringer i regelverket. Løpende kontakt med kommunene er også viktig. Nedenfor er det gitt en oversikt over antall dispensasjoner og klager som er behandlet av Fylkesmannen i 2016.

I PT-regelverket er søknader om dispensasjon knyttet til vilkår for grønningsgjødsling i økologisk produksjon den klart største kategorien dispensasjoner vurdert i forhold til regler det kan dispenseres fra.

I RMP er alle dispensasjonssøknadene knyttet til oversatt søknadsfrist, og er begrunnet med sykdom og tekniske problemer. Klagene er knyttet til samme årsak og har samme begrunnelser. Begge klagene er imøtekommet.

I SMIL er én klage knyttet til en søknad som ikke var prioritert i hht. kommunens tiltaksplan. Den andre klagen var knyttet til en sak der søker ikke var berettiget produksjonstilskudd.

Avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	0	3	0

Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	0	7	3

Regionale miljøtilskudd

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
2	0	0	7	0

Ressurser avsatt til kontroll skal oppgis, fordelt på årsverk og antall personer

Antall personer	10.0
Antall årsverk	1.0

SMIL

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	2	0	0

Tidligpensjon for jordbrukere

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	0	0	0

Øvrige tilskuddsordninger

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	1	0	0

Rapporteringskrav 7.3.9.9

Rapportere på

Gi en oversikt over

- Antall mottatte redegjørelser fra kommunen for avkorting av tilskudd (kopi av brev som er sendt søker), samt antall kommuner som har sendt dette.
- Antall mottatte redegjørelser fra kommunene i saker hvor det ikke avkortet selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse skal sendes FM i PT-4100B), samt antall kommuner som har sendt dette.

Som en kommentar til tabellen, og for å synliggjøre omfanget av avkortinger kan vi nevne at 21 av 22 kommuner har meldt inn avkorting i produksjonstilskudd pr. 31.07.2016. Det ble avkortet for tilsammen ca 1,2 mill kroner i 2016 i våre fylker. Våre beregninger viser at dette er høyeste prosent sammenlignet med andre embeter når samlet sum utbetalt produksjonstilskudd legges til grunn.

Avkortning av tilskudd

	Antall mottatte redegjørelser	Antall kommuner som har sendt redegjørelse
Redegjørelse fra kommunen for avkortning av tilskudd (kopi av brev som er sendt til søker)	59	22
Redegjørelse fra kommunen i saker hvor det ikke avkortet selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse i PT4100B)	23	6

Rapporteringskrav 7.3.9.10**Rapportere på**

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det gis en oversikt over:

- Hvilke tiltak som er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet.
- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret (Lreg).
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

Tiltak gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet

- Landbrukets geodataleder deltar på møtene i geodata samordningsutvalg i Oslo og Akershus.
 - Spiller inn behov for periodisk ajourhold av AR5 i fylkets geodataplan.
 - Spiller inn behov for laser og ortofoto i forbindelse med skogtakstprosjekt i fylkets geodataplan.
- Landbrukets geodataleder deltar på Norge digitalt-årsmøter for våre tre regioner. Her utarbeides de årlige Geovekst-avtalene/-prosjektene.
- Landbrukets geodataleder er leder for Plan- og temadatautvalget i Oslo og Akershus.
- Det ble sendt ut forespørsel om kursbehov i AR5 til samtlige kommuner.
 - Kun to kommuner ønsket et kurstilbud i 2016. Dette ble derfor ikke gjennomført.
- Det ble holdt et kart-foredrag på årets PT-samling for kommunene. Dette inneholdt tema som AR5 og ajourhold av dette, samt beskrivelse av bestilling av nytt jordregister.
- Det ble sendt ut brev til samtlige kommuner i desember 2016, der vi ba om en redegjørelse for ikke gjennomført ajourhold av AR5, evt. ikke bestilt nytt jordregister.

Kommuner som ikke har ajourført AR5 i 2016

- Sørumsdal (ajourføres ved neste FDV-runde – mars 2017)
- Skedsmo (sendt 13.01.2017)
- Gjerdrum (periodisk ajourhold leveres i 2017)
- Ullensaker (periodisk ajourhold leveres i 2017)
- Hurdal (ingen omdisponering i 2016)
- Oslo (manus mottatt i desember – ajourføres ved neste FDV-runde)

Kommuner som ikke har sendt nye jordregisterfiler til LREG i 2016

- Vestby (sendt 04.01.2017)
- Ski (sendt 04.01.2017)
- Ås (sendt 04.01.2017)
- Frogn (sendt 04.01.2017)
- Nesodden (sendt 04.01.2017)
- Oppegård (sendt 04.01.2017)
- Bærum (sendt 12.01.2017)
- Asker (sendt 12.01.2017)
- Aurskog-Høland (vil ikke sende - redd for generering av feil)
- Sørumsdal (vil bli utført våren 2017)
- Fet (sendt 10.01.2017)
- Skedsmo (vil bli sendt 2017)
- Gjerdrum (venter på periodisk ajourhold)
- Ullensaker (venter på periodisk ajourhold)
- Nes (vil bli sendt innen 15.02.2017)
- Nannestad (vil bli sendt innen 15.02.2017)
- Hurdal (vil bli sendt 2017)

OslofjordGIS er et avtalefestet samarbeid mellom Fylkesmennene i Oslo og Akershus, Vestfold og Østfold og viser anvendt nytte av Geovekst og Norge Digitalt. Sammen har vi etablert grunnstrukturen for en moderne GIS-løsning til intern saksbehandling. Fra 2016 ble det inngått avtale med Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder om bruk av kartinnsynsløsningen i OslofjordGIS. Samarbeidets formål er å skape et kompetent, robust og effektivt GIS-samarbeid som bidrar til aktiv bruk av GIS i oppgaveløsningen. I samarbeidet har vi utviklet og etablert en felles GIS-database. Denne kan videreutvikles og med visse justeringer være til bruk for alle embeter. OslofjordGIS har et nært samarbeide med FRI om drift av servere.

Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5)

Kommunene oppgir mangelfull kommunikasjon mellom landbruk- og geodata-enhetene som en utfordring, likedan ressursutfordringer i forbindelse med sykefravær og vakanser. Påvente av nytt periodisk ajourhold nevnes også som årsak til uteblitt ajourhold. En kommune oppgir at det ikke har kommet noen omdisponeringssaker i hele 2016 som årsak til at nytt AR5 ikke er levert. En kommune oppgir at bestilling av LREG ikke vil bli gjennomført fordi eiendomsgrensene og/eller AR5-grenselinjer, basert på vannkontur, vil klippe bort verdifulle beiteareal for mange grunneiere.

Kartsamarbeid

Rapporteringskrav	Kort redegjørelse (stikkord)
a. Hvilke tiltak er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet.	Deltagelse i Norge digitalt-samarbeidet, deltagelse i Geovekst-samarbeidet, forespørsel til kommunene om kursbehov, kartforedrag på kommunesamling, brev til kommunene.
b. Eventuelle kommuner som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret (Lreg).	Kommuner som ikke har ajourført AR5 i 2016: Skedsmo, Gjerdrum, Ullensaker, Hurdal og Oslo. Kommuner som ikke har sendt nye jordregisterfiler til LREG i 2016: Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden, Oppegård, Bærum, Asker, Aurskog-Høland, Sørums, Fet, Skedsmo, Gjerdrum, Ullensaker, Nes, Nannestad og Hurdal.
c. Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5)	Mangelfull kommunikasjon internt, ressursmangel, eiendomsgrenser og/eller AR5-grenselinjer basert på vannkontur gir feil i jordregisterfilene.

3.3 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Embetet har et mindreforbruk på om lag 757 000 kroner på vårt ordinære driftskapittel 0525. Som vanlig endrer forutsetningene seg fortløpende gjennom året.

Vi fikk inn 500 000 kroner mer i sykepenger enn budsjettet, totalt 3,9 mkr. Samtidig fikk vi 4,8 mkr i fødselspenger. Administrativ kostnadsdekning ble noe høyere enn budsjettet.

Lønnskostnadene ble langt høyere enn budsjettet, men det kommer av at vi ikke budsjetterer med fødselspenger. Så reelt sett var dette som forventet. På driftsbudsjettet har vi et overforbruk, og vi er nødt til å justere disse rammene for neste år. Det skyldes bl.a. ABE-reformen, hvor vi har valgt å ta mesteparten rett mot drift. Det nærmer seg nå et punkt hvor vi må ta faktisk uttak på stillinger, og gjøre et større grep for å møte dette kravet.

Vi mener at vi har reagert relativt raskt ved vakanser/endringer mht økonomi, men jobber videre med å sikre en best mulig utnyttelse av ressursene.

På vergemålsavdelingen er dette en særlig stor utfordring. Det er en stor og varierende oppgaveportefølje. Det gjelder spesielt avdelingens ansvar på feltet enslige mindreårige asylsøkere. Her har arbeidsbelastningen variert veldig i perioder. Avdelingen benyttet i 2016 **ikke** sin fullmakt på kapittel 0469 post 01 fullt ut, men fikk et mindreforbruk på over 3 millioner kroner. Bak dette ligger beredskap med tanke på flyktningssituasjonen, noen oppsigelser fra ansatte og det forhold at det tar tid å få innplassert nye folk. Etter hvert slo også usikkerheten om rammene fremover inn. Og det utgjør den andre delen av utfordringen. Så store svingninger i rammen som avdelingen opplever, vanskeliggjør optimal bruk av midler de enkelte år.

I tabellen for ressursrapportering nedenfor vises en oversikt over ressursbruk per fagdepartement i 2015 og 2016. Vi vil kort kommentere enkelte forhold her:

Generelt er det viktig å være klar over at endringer i NAV-refusjoner, vakanser i stillinger, ulike inntekter ført direkte mot departementsområdene og lignende gir variasjoner mellom årene.

Vi vil kommentere noen enkeltforhold i tillegg, for å belyse utviklingen i tallene.

På Arbeids- og sosialdepartementets område slår NAV-refusjoner og vakanse ut.

På Helse- og omsorgsdepartementet, fagkap. er det en reduksjon. Det skyldes at avdelingen i 2015 hadde et overforbruk. Det ble iverksatt tiltak, og 2016 viser en reduksjon. I tillegg er det en endring på fagdepmidlene, pga rammeoverføring.

Under Justis- og beredskapsdepartementet er det en økning som i stor grad kan tilskrives vergemålsavdelingen.

For Klima- og miljøverndepartementet er en hovedforklaring den overgang fra fagmidler til 0525-midler som ble gjort i 2016.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2016	Fagdep. 2016	Kapittel 0525, 2015	Fagdep. 2015
Arbeids- og sosialdepartementet	4 435	2 526	4 982	2 467
Barne- og likestillingsdepartementet	7 704	2 466	7 124	2 052
Helse- og omsorgsdepartementet	21 290	20 146	21 228	21 836
Justis- og beredskapsdepartementet	6 589	42 161	5 038	31 463
Klima- og miljødepartementet	12 830	2 845	11 775	4 272
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	95 675	1 352	93 783	2 288
Kunnskapsdepartementet	11 662	22 134	10 381	23 016
Landbruks- og matdepartementet	11 295	30	10 890	0
Andre	681	0	737	0
Sum	172 161	93 660	165 938	87 394

3.4 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Innenfor de økonomiske rammer mener vi embetet løser samfunnsoppdraget på en tilfredsstillende måte. Vi har et forbedringspotensiale der vi melder avvik som vi er bevisste på.

Nærmere detaljer om årsregnskapet i kapittel 6.

3.5 Andre forhold

3.5.1 Apostillestempel på dokumenter

Det er Fylkesmannen som legaliserer dokumenter for bruk i utlandet, det vil si for dokumenter som skal brukes i de landene som har ratifisert Haag-konvensjonen. Arbeidet med apostillesaker utføres i vår hovedekspedisjon og i 2016 ble det påført 23 096 apostillestempler.

3.5.2 Kongelige besøk

Fylkesmannen har koordineringsansvar ved de fleste kongelige besøk i våre fylker. Når det gjelder besøk i Oslo og deler av Akershus blir vi i liten grad berørt. Fylkesmannen personlig deltar imidlertid på mange av disse arrangementene hvor kongefamilien er representert.

I 2016 var vi med på koordinering av følgende besøk:

- H.M. Kong Haralds besøk til åpningen av kongressen «I trygge hender 24-7 - pasientsikkerhetsprogrammet» på Thon Hotel Oslo Airport, Gardermoen i Ullensaker, 2. mars
- H.K.H. Kronprinsens besøk ved Trivselsseminaret på Thon Hotell Arena, Lillestrøm, 7. mars
- H.K.H. Kronprinsens deltakelse på Norsk Studentorganisasjons 80-årsjubileum på Arena hotel, Lillestrøm, 22. april
- H.M. Dronningen og H.K.H. Kronprinsessen legger ned grunnsteinen for det nye Nasjonalmuseet i Oslo, 2. mai
- H.M. Kong Haralds besøk i forbindelse med Redningsselskapets 125- årsjubileum på Bygdøy, 7. juni

Fylkesmannen har også bistått Utenriksdepartementet og Slottet med invitasjoner og annen informasjon i forbindelse med Kongeparets 25- årsjubileum. I forbindelse med statsbesøk deltar fylkesmannen på velkomstsremonier på slottsplassen og på de andre offisielle arrangementene.

3.5.3 Kongelige medaljer og ordner

Mottatte
søknader

Kvinner

Menn

Innvilget

Avventer
svar fra Slottet

St. Olavs orden	23	9	14	2	19
Kongens fortjenst-medalje	25	9	16	4	6

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Våre viktigste styringsverktøy er tildelingsbrevet, Virksomhets- og økonomiinstruksen, og embetets virksomhetsplan for fellesoppdragene. I tillegg har de fleste avdelingene laget egne virksomhetsplaner.

Embetet utøver betydelig grad av delegering av fag-, personal- og budsjettansvar til avdelingsdirektørene gjennom delegasjonsreglementet.

Strategisk Plan 2015-2022 danner det overordnede bakteppet, og angir konkrete tiltak for våre strategiske mål.

Vi mener våre rutiner for styring og kontroll er tilpasset den risiko og vesentlighet vi opererer under, og at de fungerer på en akseptabel måte.

Ledermøtene ved embetet skal være et forum for fylkesmannen og hennes nærmeste medarbeidere. Her styrkes grunnlaget for de beslutninger som fattes og informasjon deles. I 2016 ble det gjennomført 24 møter. På møtene blir økonomistyring og budsjett, samt utfordringer i oppgaveløsningen, jevnlig tatt opp.

Ledergruppen hadde en heldagssamling om budsjett og prioriteringer og en to-dagers studietur hvor ROS-analyse, budsjett og kommunereform var hovedtema.

Det jobbes videre med satsing på sterkere forståelse for våre utfordringer i utvidet ledergruppe. Her inviteres også sentrale tillitsvalgte. Fire møter ble avholdt.

Det er avholdt sju informasjonsmøter for alle ansatte.

Oppsummering/referat fra møtene legges ut på intranettet.

4.1.1 Embetets risikostyring

Vi er i full gang med etablere RiskManager som dokumentstyrings- og avvikssystem. Avviksmodulen har vært brukt siden sommeren 2016.

ROS-modulen er testet, og benyttet til å utarbeide noen risikoanalyser. Dette skal benyttes i større skala fremover.

Gjennomgang av risiko gjøres av ledergruppen. Fast i forbindelse med mottak av foreløpig tildelingsbrev og fremover i prosessen fram mot et ferdig budsjett. Utover dette tas det løpende ved behov, når endringer oppstår, eller ved indikasjoner på utfordringer.

På embetets ledersamling i juni var Risk Manager og risikostyring to av temaene det ble jobbet med.

Avdelingene har et ansvar for løpende å rapportere til ledelsen om eventuelle avvik i forhold til måloppnåelsen.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vår internkontroll bygger på «Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten» og på «Forskrift for systematisk helse-, miljø, og sikkerhetsarbeid i virksomheter».

Vi er i ferd med å innføre Risk Manager som kvalitetssystem. Alle dokumenter og rutiner for embetets styring og kontroll skal legges inn, og prosessene skal styres gjennom Risk Manager.

Det utarbeides økonomirapporter for avdelingene hver enkelt måned. Det utarbeides tilsvarende totalrapporter for hele embetet, men disse behandles i ledermøtet kun som kvartals og tertial-rapporter. Her følges avdelingene opp ved utkvittering av disse rapportene.

Sykefraværstatistikker utarbeides pr kvartal, og her meldes det konkret tilbake til embetets Arbeidsmiljøutvalg (AMU) på oppfølgingen.

Vi har hatt system for anonym varsling i lang tid, nå kan dette også ivaretas gjennom Risk Manager.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Bemanning

Embetet har, som tidligere beskrevet, om lag 280 fast ansatte, og 30-45 midlertidig ansatte, til enhver tid. De midlertidig ansatte er

både vikarer for fast ansatte og midlertidig engasjerte. Det er særlig vergemålsavdelingen og helseavdelingen som har benyttet seg av engasjement og timelønnede.

Vi mener å ha et bevisst fokus på omfanget og bruken av de ulike ansettelsesformene. Og for å kunne ha handlingsrom, samtidig som vi tar unna svingninger i oppdragsmengden på ulike områder, er vi helt avhengige av en andel midlertidig ansatte.

Vi har god tilgang på kvalifiserte søkere ved utlysning av stillinger, men opplever stadig at vi ikke kan tilby tilstrekkelig lønn til å kapre de beste kandidatene. Et visst press på arbeidsmarkedet kjenner vi således på.

Kapasitet

Som meldt tidligere i årsrapporten, har vi kapasitetsproblemer på flere områder. Det jobbes imidlertid kontinuerlig med å møte disse utfordringene, også gjennom løsninger som ikke innebærer ansettelser av ytterligere personell.

Vergemålsavdelingen har de siste årene bydd på ekstra utfordringer. Oppbyggingen av en ny avdeling, med en betydelig og økende oppgaveportefølje, budsjetter som justeres og tekniske løsninger som har vært periodevis lite samarbeidsvillige, har vært utfordrende. Vi har enda ikke etablert et driftsnivå som gjør at vi klarer å oppfylle de resultatomål som er satt på området. Det jobbes videre med dette inn i 2017.

På helseavdelingen har vi hatt kapasitetsmangel over år, delvis kompensert gjennom overforbruk på avdelingsbudsjettet og stadig synliggjort gjennom manglende resultatoppnåelse. Likeledes har situasjonen for sosial- og familieavdelingen periodevis vært vanskelig. Det er et sterkt fokus i organisasjonen for å finne løsninger for dette.

Kompetanse

Vi har gjennomgående en kompetanse på medarbeiderne som er tilpasset embetets oppdrag. Det har vært utfordringer med å knytte til oss tilstrekkelig erfaring på legesiden, hvor deler av porteføljen er så spesialisert at vi trenger kun deltidsstillinger.

Vi er imidlertid meget bevisste på at vi har personell med så lang fartstid og så høy kompetanse, at skulle flere slutte på samme tid, ville vi kunne få betydelige problemer. Dette er det et sterkt fokus på i omstillingstider.

Avdelingene sørger for oppdatering og utvikling av fagkompetanse ved deltakelse på relevante kurs og seminarer, og utvikling av ansattes IKT-kompetanse skjer jevnlig ved intern kursing. Vi jobber nå også med et felles språkprosjekt, hvor klarspråk er satt på dagsorden for hele embetet. En dag årlig er avsatt til felles seminar for alle ansatte. Vi prøver her å fokusere på temaer som alle faggrupper har nytte av.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Embetet fører detaljerte oversikter over eget datautstyr. Inventar som ikke er i bruk, oppbevares innelåst i kjeller. Uttak derfra kan kun gjøres av noen få, utvalgte enkeltpersoner.

Alle innkjøp av pc-utstyr og inventar besørges av faste personer. Avtaleansvarlig har i tillegg ansvaret for innkjøp av kontorrekvisita til alle avdelinger gjennom felles avtale.

Fagavdelingene har oversikt over eget utstyr, det være seg teknisk eller annet utstyr.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Som en følge av tidligere avvik fra Riksrevisjonen (2012-2014) og Datatilsynet (2015), gjennomfører vi årlig oppdatering av oversikten over de personopplysninger som vi behandler. Vi har verktøy for å gjennomføre fornyet risikovurdering ved endringer. Gradvis implementering av kvalitetsverktøyet Risk Manager som del av vårt styringssystem for informasjonssikkerhet bedrer kvaliteten av systemet. Kunnskap blant ansatte er prioritert. Virkemidler er aktiviteter under sikkerhetsmåneden (oktober), opplæring av nytilsatte første uken og formidling av nyhetsartikler innenfor området på vårt intranett.

Vi har god dialog med Riksrevisjonen og følger fortløpende opp eventuelle kommentarer herfra.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Vi har en personalpolitikk i tråd med statens føringer. Embetet har et godt samarbeid med ansattes organisasjoner. Det er oppnevnt verneombud i tråd med arbeidsmiljølovens regler. Saker drøftes med tillitsvalgte i tråd med hovedavtalen.

Sykefraværet er fulgt opp iht retningslinjer. Vi har tatt tak i forhold der det har vært nødvendig som følge av syke- eller egenmelding. De arbeidsmiljø saker vi har, er enten løst eller under oppfølging.

Kvinner utgjør omlag 70 % av embetets ansatte. 15 % av alle våre ansatte (både fast og midlertidige) er under 30 år, samtidig er 17 % over 60 år. Utover dette er aldersfordelingen å anse som rimelig jevn.

Fylkesmannen er en IA-bedrift. Målet i IA-handlingsplanen er å nå et gjennomsnittlig sykefravær på 4,6 %. I 2016 var fraværet på 5,3 %, det laveste siden vi ble IA-bedrift. Sykefraværstatistikken blir hvert kvartal gjennomgått i AMU (Arbeidsmiljøutvalget) og på ledermøtet.

Embetet har avtale med bedriftshelsetjeneste. Ny avtale ble inngått med ny leverandør fra 2017.

De ansatte har muligheten til å trene inntil en time i uka i arbeidstiden.

Det ble gjennomført lokale lønnsforhandlinger i tråd med de nye avtalene for staten. Fylkesmannen la ikke til midler fra eget budsjett dette året. Det ble gitt lønnstillegg blant ledere på "neste lederlønnsnivå".

Det ble gjennomført en medarbeiderundersøkelse i 2016. Det arbeides videre med resultatene fra denne.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Usikkerheten rundt mulige resultater av departementets reformprosess knyttet til embetene er pr i dag vår største utfordring.

Fylkesmannen har en rekke høyt kompetente medarbeidere, som løser meget kompliserte saker. Vi har en oppgaveportefølje som også påvirkes av forholdene rundt oss. En fjerdedel av befolkningen på under 2 % av landarealet borger for både flere og kanskje større utfordringer enn for andre embeter. Dette gjelder både på arealsiden og tjenestesiden. I tillegg synes advokattettheten i våre saker å være høyere enn snittet, noe som ofte gjør sakene mer vidløftige.

Vi frykter, og mener det er høyst reelt, at ved en flytting ut av Oslo, vil vi miste mange av våre beste folk. Dette kan begynne å skje så raskt en beslutning bekjentgjøres. Spisskompetanse vil ta tid å erstatte. Vår evne til oppgaveløsning kan dermed bli betydelig påvirket i løpet av kort tid, og vi må påregne en rekrutteringsmessig komplisert situasjon i en overgangsperiode.

Det andre, og viktigste momentet, å peke på i denne forbindelse er viktigheten av at kontoret ligger nært brukerne. Et embete som i praksis blir utilgjengelig for en stor del av brukerne vil aldri kunne oppnå den nærhet til brukerne som embetet pr i dag har. Vi minner i så henseende om tall nylig avgitt til KMD, hvor vi beregner at vår resepsjon tar i mot 13 650 henvendelser årlig.

Fylkesmennenes muligheter for langtidsplanlegging er, som tidligere påpekt i mange sammenhenger, avhengige av hvor forutsigbare rammer som gis, både mht økonomi og oppdrag.

Under flyktningetilstrømmingen i 2015 fikk vi beklagelig nok erfare at vår evne til på kort sikt å håndtere store variasjoner i oppdraget er meget begrenset uten rask tilførsel av ekstra midler.

Våre papirarkiver representerer en stor utfordring. Om de skal klargjøres før en eventuell sammenslåing kreves det betydelige midler. Skal vi ta dette innenfor eksisterende ramme vil det kreve kraftige omprioriteringer.

Uavhengig av reformprosessen kommer det faktum at embetets leiekontrakt i Tordenskioldsgate 12 utløper 31/12-19. Det betyr at embetet uansett må gjennom en prosess for å finne kontorlokaler. For lokaler i Oslo vil det være en målsetting av finne lokaler i sentrum av Oslo, i nær tilknytning til minst ett av hovedpunktene for kollektivtrafikk. Dette vil sikre lett adkomst for våre besøkende.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Ved en "flukt" av spisskompetanse vil embetet raskt oppleve problemer med oppgaveløsningen. Selv om vi mener å ha gjort et godt arbeide mht dokumentasjon av arbeidsprosedyrer m.m., så er det begrenset hvor langt man kommer med dette. I en periode er det dermed rimelig grunn til å anta at embetet ikke klarer å levere på det nivå det har gjort.

Embetets økonomiske rammer, og utviklingen i disse gjør at vi kontinuerlig må vurdere kostnadsbildet, og hvilke grep som nå er mulig å ta. Særlig direkte, men ikke spesifiserte kutt, er krevende å innarbeide. Rammene setter også begrensninger for det lønnsnivå vi kan tilby våre ansatte. Dette gjelder både nyansettelser, men kanskje med enda mer negativ effekt, når våre ansatte blir tilbudt andre jobber. For de vi gjerne vil beholde, er det nesten umulig å kunne konkurrere på lønn.

Det arbeidet som pågår mht digitalisering er viktig også for embetet. Innføring av kompatible løsninger som vil lette dokumentflyten mellom embetene og omverden vil kunne gi gevinster både økonomisk og tidsmessig. Det er imidlertid viktig med sentral styring for å optimalisere disse prosessene.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Oslo og Akershus.pdf](#)